

Violència i abandonament institucional vers les persones migrants

Una anàlisi territorial de la vulneració de drets

Violència i abandonament institucional vers les persones migrants

Una anàlisi territorial de la vulneració de drets

Autoria:

Clara Calderó Delgado, Úrsula Ruiz Cabello i Gastón Aguirre

Pròleg:

Guillem Balboa Buika

Col·laboració:

Anafé, Ànima Mater Associació, Observatori de les Migracions a la Mediterrània de la Universitat de les Illes Balears i Coordinadora de Professionals en Matèria Migratòria de les Illes Balears.

Laia Costa Gay, jurista i co-autora de l'informe de Casal dels Infants i Fundació FICAT, "Marc jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya" (pendent de publicació).

Aquest estudi no hauria estat possible sense la col·laboració estreta d'entitats, persones i col·lectius que treballen directament als territoris fronterers. El seu coneixement i compromís, fruit del contacte directe amb les realitats de les persones que arriben per via marítima a Mallorca, de la infància i joventut no acompanyada a Barcelona, i de les persones en trànsit cap a França i altres parts d'Europa a través de la frontera catalanofrancesa, han estat fonamentals. Agraïm profundament el seu temps, la seva generositat i la seva implicació.

Agraïm les revisions i els comentaris de Mar Soriano Marfà i Maite Daniela Lo Coco, i l'acompanyament de Blanca Garcés.

Coordinació:

Clara Calderó i Úrsula Ruiz

Maquetació:

Garazi Conde

Fotografies:

Clara Calderó i Úrsula Ruiz

Data de publicació: octubre 2025

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de Barcelona, Ministerio de Derechos Sociales, Consumo y Agenda 2030

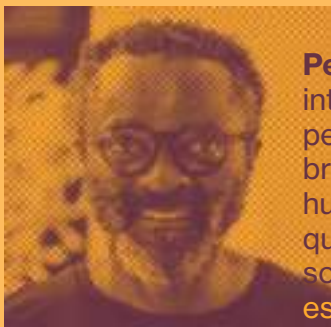

Els organismes finançadors no comparteixen necessàriament el contingut d'aquest informe.

Índex

	PRÒLEG: NO ÉS UNA CRISI MIGRATÒRIA, ÉS UNA CRISI DE DRETS HUMANS	04
01	OBJECTIUS I METODOLOGIA	06
02	CONTEXT: UNA POLÍTICA MIGRATÒRIA RACISTA I EXCLOENT	08
03	ANÀLISI TERRITORIAL DE LES VULNERACIONS DE DRETS HUMANS EN FRONTERA	
	03.1 LES POLÍTIQUES DE GESTIÓ I DETECCIÓ DE VULNERABILITAT A LES ARRIBADES A LES ILLES BALEARS	11
	DESEMBARCAMENT I DETENCIÓ	15
	DEFICIÈNCIES EN LA PRIMERA ASSISTÈNCIA I IDENTIFICACIÓ DE VULNERABILITATS	18
	MANCANCES EN EL DRET A L'ASSISTÈNCIA LLETRADA I L'ACCÉS A ASIL	21
	POSADA EN LLIBERTAT I ABANDONAMENT INSTITUCIONAL	23
	03.2 L'ACOLLIDA I LA PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I LA JOVENTUT NO ACOMPANYADA A LA CIUTAT DE BARCELONA	28
	IDENTIFICACIÓ I ENTRADA AL SISTEMA DE PROTECCIÓ	31
	VULNERACIONS EN EL PROCÉS DE DETERMINACIÓ DE L'EDAT	34
	EL DECRET DE MAJORIA D'EDAT A JOVES MENORS I DESPROTECCIÓ IMMEDIATA	38
	MANCANCES EN LA GARANTIA DE DRETS DE LA INFÀNCIA TUTELADA	43
	MAJORIA D'EDAT I DRETS DE LA JOVENTUT EXTUTELADA	47
	ORGANISMES DE PROTECCIÓ DELS DRETS DE LA INFÀNCIA NO ACOMPANYADA	48
	03.3 EL CONTROL MIGRATORI ALS ESPAIS DE TRÀNSIT DE LA FRONTERA CATALANOFRANCESA	50
	EL PERTÚS	54
	PORTBOU	55
	LA JONQUERA	59
	FIGUERES	62
04	CONCLUSIONS	64
05	RECOMANACIONS	68
06	ANNEXOS	76

Pròleg: No és una crisi migratòria, és una crisi de drets humans

*Afroactivista,
coordinador de
l'Expert Universitari
en Migracions a
la Mediterrània
i membre de
l'Observatori de
les Migracions a la
Mediterrània de la
Universitat de les
Illes Balears*

Per Guillem Balboa Buika En temps sinistres com els d'ara, en què la intolerància, l'odi, el racisme i la criminalització de la migració i de les persones migrants s'expressen amb total impunitat vull començar aquest breu pròleg amb una afirmació rotunda i desacomplexada: la mobilitat humana, les migracions grosso modo, no només no són un problema, sinó que han estat la solució a qual han recorregut històricament totes les societats humanes per afrontar situacions de crisi, ja fossin conjunturals o estructurals. Repetim-nos això fins a la sacietat: **No hi ha crisi migratòria!** Si de cas, hi ha crisi de governança global, crisi de Drets Humans o crisi de l'Estat Nació si voleu, però NO crisi migratòria. Migrar és consubstancial a la condició humana.

I m'atreveixo a declarar, potser amb un xic d'imprudència, que en general el recurs a la migració ha estat beneficiós tant per a les societats de partida com per a les societats d'arribada (que no d'acollida), no només des d'una perspectiva economicista i utilitarista, tan recurrent avui dia com a únic argument de validació del fenomen migratori per part de les esmorteïdes i acoquinades veus del progressisme, sinó també perquè les migracions aporten riquesa social i cultural, i perquè són generadores i reproductores de vida.

Tanmateix, sé que quan parlem de mobilitat humana o de migracions parlem també de canvi social, diguem-ho clar i mirant als ulls, i que sovint el canvi social és percebut, des de les elits de poder, com una amenaça que pot comportar el qüestionament de les jerarquies tradicionals, la pèrdua del control dels discursos i imaginaris col·lectius i l'afebliment dels mites fundacionals que arregleren les nacions, i d'aquí plora la criatura.

No hi ha crisi migratòria!

Tal com apunten alguns autors, sembla evident que el final de la utopia neoliberal del creixement infinit, provocat pel cop de realitat de la successió de

crisis que ens envolten: la crisi climàtica, la crisi ecològica, l'esgotament del model econòmic i de producció... està tenint com a resposta el col·lapse de la democràcia liberal tal com l'hem conegut fins ara i un replegament cap a posicionaments autoritaris i de retallada de drets i llibertats. Mai, des del final de la Segona Guerra Mundial, havia estat tan evident que institucions com les Nacions Unides o el Tribunal Penal Internacional, o conceptes com ara "legalitat internacional" o "Drets Humans" sempre van ser funcionals als interessos de l'anomenat "primer món". És més, avui ningú no pot

negar que la naturalesa dels “Drets Humans” és inqüestionable quan es posa en relació a les persones blanques i occidentals i, en canvi, pren un caràcter més difús i relatiu quan es tracta de la resta d'existències. Es diu racisme sistèmic, es diu explotació de les masses sense nom, es diu deshumanització i les evidències incontestables d'aquesta afirmació les tenim cada dia amb el **genocidi televisat i tolerat del poble palestí** i amb la persecució i la criminalització del fet migratori i de les persones migrants del Sud Global a tot el món occidental.

En paral·lel, assistim a la incapacitat dels partits polítics d'esquerra de plantejar nous escenaris de futur, d'oferir solucions engrescadores a les necessitats creixents de la ciutadania i, ni tan sols, de donar compliment a aquelles propostes nascudes de la pròpia iniciativa de la societat civil. En un exercici de politització i empoderament col·lectiu sense precedents, fent servir un dels pocs mecanismes de democràcia directa existents a la nostra constitució, una aliança de més de 900 entitats, amb col·lectius migrants i antiracistes al capdavant, va impulsar una de les mobilitzacions més grans a favor d'una Iniciativa Legislativa Popular a l'Estat espanyol, una proposta que insta a la regularització extraordinària de les més de 500.000 persones migrants en situació irregular a Espanya. Després d'un any d'intensa activitat als carrers, el mes de desembre de 2022 la plataforma va lliurar a l'Oficina del Cens Electoral les més de 700.000 signatures que avalaven la iniciativa. Tres anys i mig després del lliurament de les signatures i un any i mig després de l'aprovació de la presa en consideració per part de la mesa del Parlament la ILP per la Regularització resta oblidada en un calaix, sense que els partits que conformen l'executiu més progressista de la història de la democràcia espanyola hagin estat capaços de portar-la a votació o d'aprovar-la per decret. La voluntat popular segrestada per la desídia, el tacticisme i la supèrbia dels partits. La sortida de l'exclusió de més de 500.000 persones vulnerables que ja formen part de la nostra societat i que hi contribueixen condemnada als llimbs parlamentaris. Són els no ningú.

L'informe que teniu a les mans detalla i analitza les vulneracions de drets humans en les arribades de persones migrants en contextos de frontera de l'Estat espanyol

Deia Jean Paul Sartre, al seu pròleg a *Els condemnats de la terra* de Frantz Fanon: “No fa gaire temps, la terra estava poblada per dos mil milions d'habitants, és a dir, cinc-cents milions **d'homes** i mil cinc-cents milions **d'indígenes**”. Era l'any 1961 del segle passat i Sartre apuntava amb aquestes paraules a la línia divisòria que havia imposat l'home blanc entre els humans i els salvatges. Avui, 64 anys després, el pròleg de Sartre potser diria una cosa així com “La terra està poblada per vuit mil cinc-cents milions d'habitants, és a dir, mil vuit-cents milions **d'humans** i sis mil set-cents milions d'existències **prescindibles**”, són les mateixes que habiten geografies colonitzades, espoliades i atrapades en lògiques polítiques i socioeconòmiques extractivistes que els converteixen en potencials *Ulises* a la recerca de la seva *Ítaca*.

L'informe que teniu a les mans detalla i analitza les vulneracions de drets humans en les arribades de persones migrants en contextos de frontera de l'Estat espanyol, monitoritza les condicions a què es veuen abocats els actuals “condemnats de la terra” en el seu trànsit cap a millors oportunitats per existir, i compleix així amb una pràctica imprescindible per poder reimaginar un horitzó de justícia social universal: Exigència i vigilància! Almenys fins que la dignitat sigui costum.

01. Objectius i metodologia

En el marc d'un treball permanent de monitoratge de drets humans en contextos de frontera, el present informe té com a objectiu contribuir a la sistematització i denúncia de les principals vulneracions de drets humans que es produeixen a les fronteres de l'Estat espanyol. L'estudi posa un èmfasi especial en les problemàtiques en la detecció i protecció de persones amb necessitats específiques, com la infància i l'adolescència, persones sol·licitants de protecció internacional, supervivents de tortura o maltractaments, víctimes de tràfic, persones del col·lectiu LGTBIQ+, entre d'altres.

A través d'una anàlisi territorial centrada en tres espais clau vinculats a les fronteres catalanes – les arribades per via marítima a les Illes Balears, l'acollida d'infants i joves no acompanyats a Barcelona, i el trànsit migratori a través la frontera catalanofrancesa – **l'informe pretén il·lustrar com la política migratòria europea i estatal, amb les seves ramificacions en les institucions autonòmiques i locals, genera espais de desprotecció i vulneració de drets de manera sistemàtica.** De fet, les situacions descrites en l'informe són complexes i interconnectades, i algunes d'elles ja han estat documentades per organismes de drets humans internacionals, estatals, autonòmics, locals i per la societat civil organitzada des de fa anys.

L'informe pretén il·lustrar com la política migratòria europea i estatal, (...) genera espais de desprotecció i vulneració de drets de manera sistemàtica.

Moltes d'aquestes pràctiques són possibles per l'existència d'una arquitectura institucional racista, que exclou sistemàticament les persones en situació de vulnerabilitat del circuit de protecció que l'Estat està obligat a garantir. Un dels elements centrals de l'anàlisi és la **crítica a la tendència de les polítiques migratòries a establir distincions arbitràries**

entre persones “protegibles” i “no protegibles”. L'informe parteix de la premissa que aquestes diferències es construeixen dins d'un sistema global profundament racista, desigual i discriminatori pel que fa a l'accés a la mobilitat, i que afecten tant les categories legals de protecció com les vies d'accés a aquestes.

Al mateix temps, cal assenyalar que **les mancances en la detecció de perfils amb necessitats especials de protecció són estructurals dins de la política migratòria espanyola**. Tal com s'apunta a l'informe, això té un fort impacte en els àmbits autonòmic i local, i greus conseqüències en matèria de drets humans, ja que, en la pràctica, impedeix l'accés a la protecció i als drets a persones amb necessitats específiques.

L'informe es fonamenta en una estratègia metodològica qualitativa, basada en el monitoratge constant per part de l'equip de recerca, en contacte estret amb entitats, col·lectius i institucions públiques que operen als territoris fronterers. El treball de camp es va desenvolupar entre els mesos de març i juliol de 2025, a Mallorca, Barcelona i l'Alt Empordà.

Durant aquest període es van realitzar:

- 35 entrevistes semiestructurades a 46 persones expertes, professionals i activistes i 1 grup focal amb entitats, activistes i professionals vinculats a la Coordinadora de Professionals en Matèria Migratòria de les Illes Balears (vegeu annex 1).
- 9 observacions directes en ports d'arribada, al Centre d'Atenció Temporal d'Estrangers (CATE) de Son Tous (Mallorca), i en punts clau de control migratori a la frontera catalanofrancesa. Totes les observacions es van realitzar des de l'exterior, ja que no es va obtenir autorització per accedir a l'interior dels centres de detenció (vegeu annex 1).
- Sol·licituds d'informació a través del Portal de Transparència (vegeu annexos 2, 3, 4 i 5).

Finalment, cal destacar les limitacions derivades de la manca de dades públiques, desagregades i actualitzades, especialment pel que fa al gènere i l'edat. Aquesta opacitat dificulta el monitoratge rigorós de les polítiques migratòries i invisibilitza les situacions de col·lectius especialment vulnerabilitzats, com ara nadons, infants, dones embarassades o persones LGTBIQ+, reforçant una narrativa estereotipada i racista entorn de les persones en moviment.

02. Context: una política migratòria racista i excloent

La política migratòria i les pràctiques institucionals frontereres de l'Estat espanyol se centren en el control, la securització i la restricció del moviment de les persones, sovint en detriment de la protecció i promoció dels seus drets humans¹. Aquesta orientació respon a un sistema de control migratori i fronterer que perpetua el llegat racista i colonial arrelat en la història². Avui dia es manté i reproduceix en el marc d'un model Europeu basat en l'externalització de fronteres, la securització de la mobilitat i la normalització de pràctiques repressives. Aquestes polítiques, lluny de ser circumstancials, tenen com a fonament estructural el racisme institucional i la lògica colonial que impregna les decisions polítiques i administratives en matèria migratòria³.

L'any 2024 ha estat marcat per l'impuls de polítiques a escala europea i estatal que exemplifiquen aquesta deriva. Per una banda, s'ha reformat el Codi de Fronteres Schengen⁴ per reforçar la gestió de fronteres exteriors i la cooperació policial i la vigilància, s'ha avançat en la implementació del Sistema d'Entrades i Sortides - un sistema informàtic que registra l'entrada de nacionals de tercers països - i es preveu la posada en marxa del Sistema Europeu d'Informació i Autorització de Viatges (ETIAS) - tot i que encara no és operatiu. Paral·lelament, s'han mantingut les polítiques de retorn i els acords d'externalització de fronteres amb tercers països, tot reforçant la dimensió preventiva i punitiva del control migratori.

//1 Una revisió de la vulneració de drets humans a les fronteres de l'Estat espanyol en Irídia (2021). *Vulneraciones de derechos en la frontera sur: Gran Canaria y Melilla*; Irídia i Novact (2022). *Vulneraciones de derechos en la respuesta institucional a las llegadas de personas migrantes en Canarias*; Irídia i Novact (2023). *Vulneración de derechos humanos en la Frontera Sur del Estado español 2021-2022 - Racismo institucional, fronteras y política migratoria*; Irídia i Novact (2023). *Llegadas marítimas a Canarias: Excepcionalidad y racismo*; Novact i Irídia (2024). *Vulneración de derechos humanos de las personas migrantes en Canarias 2024: Criminalización, detención e infancia*; Novact, Fotomovimiento i Irídia (2017). *Frontera Sur: Accesos Terrestre*.

//2 Lo Coco (2023). *Coloniality and Racisme in the Spanish Deportation System: Exceptional Practices and Violence During Deportation to Morocco*.

//3 El present informe segueix la proposta de Lo Coco (2023) en *Coloniality and Racisme in the Spanish Deportation System: Exceptional Practices and Violence During Deportation to Morocco* qui reivindica que els estudis migratoris han d'incorporar la perspectiva postcolonial per entendre com el racisme i el llegat colonial són elements que participen en la gestació de les polítiques migratòries.

//4 Veure Alonso Tomé (2024). *Revisión de la gestión integrada de las fronteras europeas a la luz del Reglamento (UE) 2024/1717*.

Sembla que en el futur, la política migratòria europea intensificarà aquesta lògica, tal com marca l'aprovació del Pacte Europeu de Migració i Asil, malgrat les conseqüències nocives que la seva aplicació pugui tenir en termes de drets humans⁵. Tot i que es presenta com un instrument basat en la solidaritat i la responsabilitat compartida entre els estats membres, el Pacte consolida un marc que restringeix l'accés al dret d'asil, promou la ficció jurídica de “no entrada”, afavoreix la detenció sistemàtica de persones, inclosa la infància, i deixa en mans dels Estats la discrecionalitat per aplicar excepcions que poden buidar de contingut les garanties fonamentals.

En l'àmbit estatal, la reforma del Reglament d'Estrangeria⁶ ha introduït certes millores administratives, però manté una visió funcionalista i excloent dels fluxos migratoris, especialment en el cas de les persones sol·licitants d'asil, que poden veure's abocades a situacions d'irregularitat sobrevinguda a conseqüència de les mancances del sistema.

Tot i l'enduriment de les polítiques, durant l'any 2024 les arribades de persones migrants per vies considerades irregulars va augmentar un 12,5% respecte a l'any anterior. Segons dades del Ministeri de l'Interior⁷, entre l'1 de gener i el 31 de desembre van arribar 63.970 persones per vies irregulars. La gran majoria d'aquestes arribades, un 73%, es van produir a través de la ruta atlàntica cap a les Illes Canàries. Aquestes dades evidencien una concentració creixent de les rutes migratòries a les Illes Canàries, convertint-les en el principal punt d'entrada per vies irregulars durant aquest període⁸. Ara bé, la conseqüència directa de les polítiques deshumanitzants exposades són les morts en trànsit de milers de persones. L'informe anual de Caminando Fronteras⁹ registra 10.457 víctimes l'any 2024. Davant d'aquest escenari marcat pel racisme, les pràctiques colonials, la instrumentalització dels cossos racialitzats com a no blancs i la violència institucional, les institucions han de garantir la **identificació acurada de les persones amb necessitats de protecció**, per evitar greus vulneracions de drets humans, **garantir polítiques dirigides a la població migrant que promoguin i garanteixin els seus drets durant l'estada al territori**, i l'establiment de **mecanismes de control i rendició de comptes** per les actuacions dutes a terme en les fronteres i/o contra la població en trànsit.

La política migratòria i les pràctiques institucionals frontereres de l'Estat espanyol se centren en el control, la securitització i la restricció del moviment de les persones

//5 Per una anàlisi crítica consultar: CEAR (2024). *Pacto Europeo sobre Migración y Asilo. Retos y amenazas para los derechos humanos* Emma Martín (2024). *El Pacto Europeo de Migración y Asilo: cuando la pérdida del relato se traduce en la pérdida de derechos*

//6 Una revisió acurada en Oxfam Intermón (2025). *Síntesis y análisis del Real Decreto 1155/2024, de 19 de noviembre, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social*.

//7 Ministerio del Interior (2025): *Inmigración irregular 2024: Datos acumulados del 1 de enero al 31 de diciembre*.

//8 Tanmateix, durant l'any 2025, la tendència que estem presenciant canvia, ja que les dades recollides pel Ministeri de l'Interior en l'informe *Inmigración irregular 2025: Datos acumulados del 1 de enero al 30 de junio* bvzv entre l'1 de gener i el 30 de juny de 2025 han arribat a Espanya per via marítima i terrestre un total de 17.990 persones, xifra que representa una disminució del 27,8% en comparació amb el mateix període de l'any 2024. Tot i que es redueixen les arribades a les Illes Canàries, augmenten les que tenen com a destinació la Península i les Illes Balears. Pel que fa a les entrades per via terrestre, les arribades a Ceuta disminueixen, mentre que s'incrementen a Melilla.

//9 Caminando Fronteras (2024). *Monitoreo del Derecho a la Vida: Año 2024*.

3. Anàlisi territorial de les vulneracions de drets humans en frontera

A continuació, el present informe analitza les deficiències en la garantia de drets humans i protecció de persones amb necessitats específiques en tres fases de la gestió migratòria: l'arribada, l'acollida i el trànsit, a partir de tres casos d'estudi vinculats amb les fronteres a Catalunya i, específicament, Barcelona. Concretament, en el present capítol s'exposa un ànàlisi territorial de les arribades a les Illes Balears, l'acollida d'infància i joventut no acompanyada a Barcelona, i les pràctiques de control migratori a la frontera catalanofrancesa que afecten a les persones en trànsit cap a França.

3.1

LES POLÍTIQUES DE GESTIÓ I DETECCIÓ DE VULNERABILITAT A LES ARRIBADES A LES ILLES BALEARS

En els últims anys, la ruta d'accés al territori espanyol i europeu a través de les Illes Balears s'ha consolidat amb un nombre creixent de persones que hi arriben any rere any. A causa de l'increment del control migratori, la ruta algeriana (també coneguda com a ruta de Llevant), amb embarcacions que parteixen de les costes d'Algèria i arriben a Andalusia, Múrcia, València o les Illes Balears, **ha adoptat trajectòries cada vegada més allunyades de la costa, fet que ha provocat un augment de les arribades a les Illes.**

Es tracta d'una ruta amb un alt nivell de perillositat, com evidencien els nombrosos naufragis, desaparicions i morts documentades¹⁰. El 2024, s'hi van registrar almenys 517 morts i desaparicions¹¹. Durant el 2025¹², com a mínim, 21 cadàvers han arribat a costes Balears¹³.

Els informes periòdics publicats pel Ministeri d'Interior no han aportat dades desagregades sobre les arribades a les Illes Balears fins a l'agost de 2025. Tanmateix, s'han elaborat recomptes alternatius – basats en fonts periodístiques i policials – que cobreixen els darrers anys i permeten aproximar-se millor a la realitat migratòria de l'arxipèlag¹⁴.

Les arribades a península i Balears van ser, segons el Ministeri d'Interior, de 15.435 persones el 2023, 14.431 el 2024, i 9.574 els primers 8 mesos¹⁵ de 2025¹⁶. Segons els primers informes del Ministeri d'Interior amb dades desagregades, al 2025 (fins el 31 d'agost), 4.852 persones han arribat a les Illes, en comparació amb les 2.717 persones que van arribar l'any passat fins aquesta data. El recompte d'IB3 Notícies, a partir de les comunicacions de la Guàrdia Civil, s'han comptabilitzat 2.194 persones arribades a les Illes Balears el 2023, 5.846 persones el 2024, i 4.867 persones a data de 31 d'agost de 2025¹⁷.

Les dades disponibles mostren que, mentre el volum d'arribades a la Península i les Balears en relació amb el total d'arribades a l'Estat, ha disminuït progressivament des de 2018, dins aquest conjunt les arribades a les Illes han anat guanyant pes. Concretament, les arribades a les Illes Balears han passat de representar només el 0,4 % l'any 2018 al 50% l'any 2025 del conjunt d'arribades a Península i les Illes Balears.

//10 El Diario, 11 de setembre de 2023, *"Billy y Amayes, los dos amigos que salieron de Argelia en patera y que nadie se ha preocupado por encontrar"*; El Diario, 25 de febrer de 2025, *"A la deriva i sense combustible: investiguen la mort de cinc migrants durant la seva travessia entre Algèria i Eivissa"*.

//11 Caminando Fronteras (2024). *Monitoreo del derecho a la vida: Año 2024*.

//12 En data d'1 de juny de 2025.

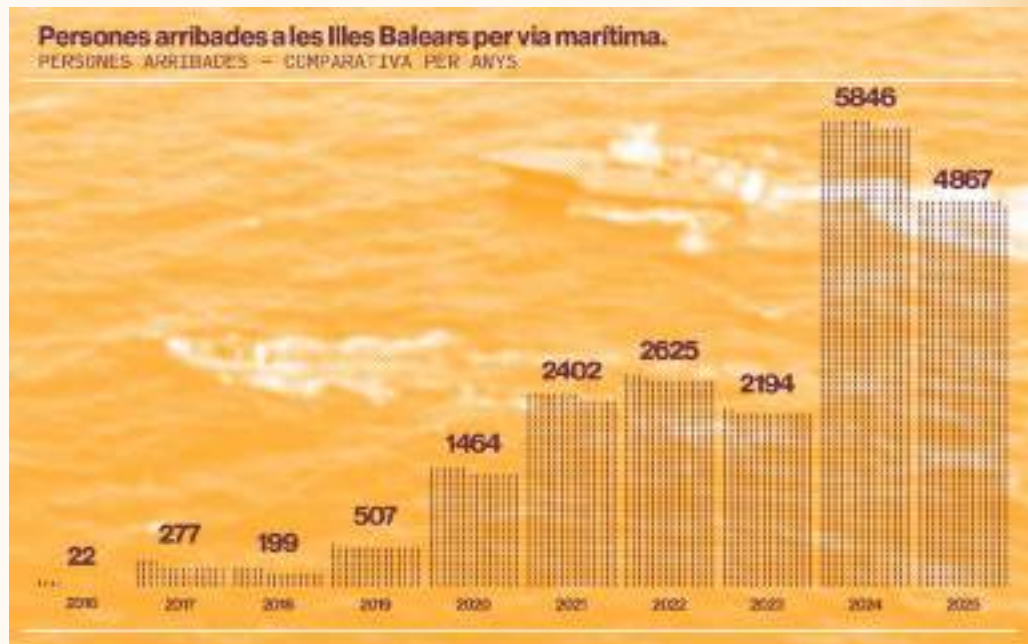
//13 IB3N Notícies, 19 de setembre de 2024, *"Les dades de la crisi migratòria a les Illes Balears"*.

//14 Com per exemple, IB3N Notícies, 19 de setembre de 2024, *"Les dades de la crisi migratòria a les Illes Balears"*.

//15 En data de 15 de 31 d'agost.

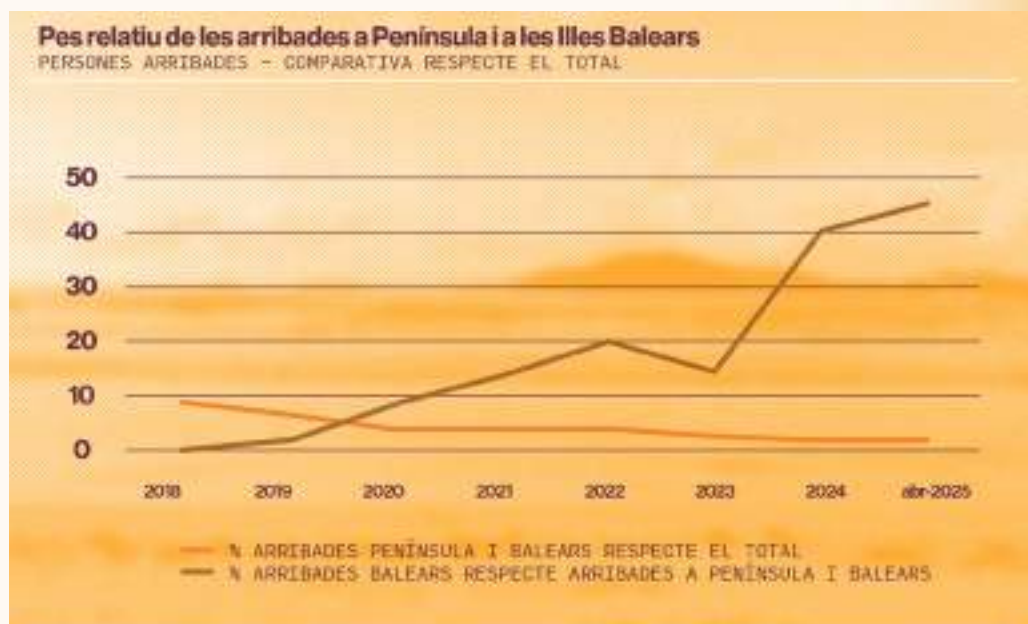
//16 Ministerio del Interior (2025). *"Balances e Informes"*.

//17 IB3N (2025), *Les dades de la crisi migratòria*

Gràfic elaborat a partir de les dades publicades per IB3N, a data 31 d'agost.

Així doncs, malgrat que les arribades a les Illes Balears han deixat de representar un punt d'entrada minoritari en les rutes d'accés a l'Estat espanyol, representant el 2025, el **20,3% de les arribades al total de l'Estat**¹⁸.

Dades del Ministeri d'Interior i IB3N¹⁹. Elaboració pròpia.

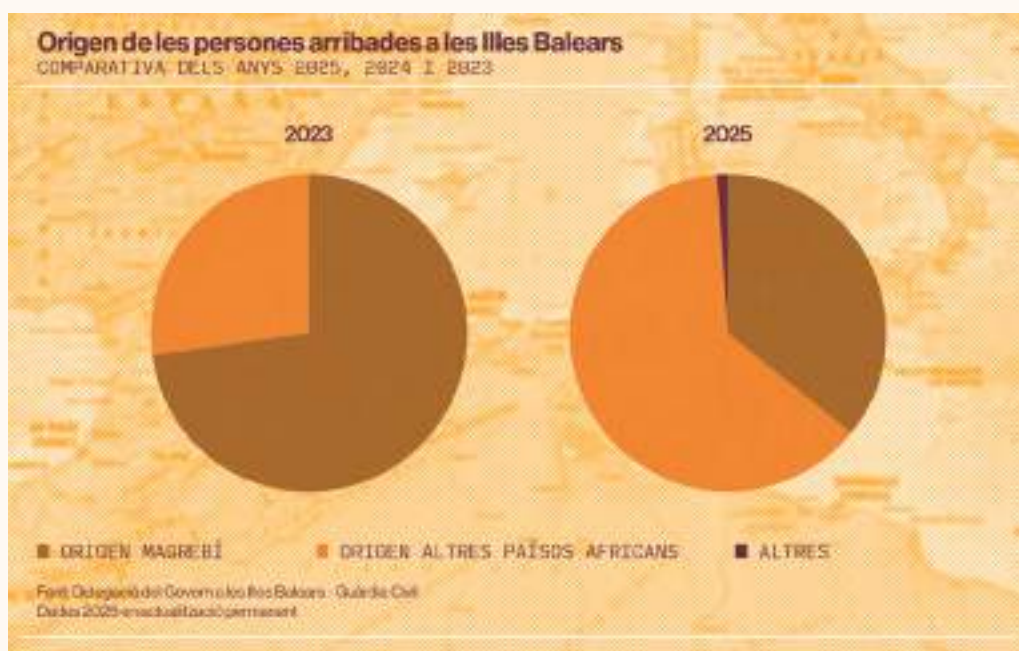
En els darrers anys, també **s'ha diversificat el perfil de les persones que arriben** a través de la ruta algeriana. Si bé anteriorment aquesta era utilitzada majoritàriament per població algeriana i marroquina, més recentment **s'ha incrementat l'arribada de persones procedents d'altres països africans**.

//18 Càlcul realitzat d'acord amb les dades actualitzades en data 31 d'agost del 2025.

//19 El gràfic ofereix una comparació orientativa, atès que no hi ha dades oficials de les arribades a les Illes Balears, i s'han utilitzat com a font les dades oficials del Ministeri d'Interior i el recompte periodístic d'IB3N.

Segons dades recollides i publicades per Ib3N, mentre que en 2023 el 73% de les persones que van arribar a les Illes Balears era d'origen magrebí; l'any 2025, en data d'11 de maig, aquest percentatge ha disminuït fins al 30%, mentre que el de persones provinents d'altres països africans ha augmentat fins representar prop del 70%.

Tot i que l'Estat espanyol no facilita dades de les nacionalitats de les persones arribades, Frontex manté un registre de les nacionalitats que prenen la ruta algeriana²⁰, fet que permet identificar els principals països d'origen. Segons aquestes dades, entre gener i abril 2024, els principals països d'arribada han estat Algèria, Somàlia, Marroc, Mali, Guinea, Burkina Faso, Sudan i Síria²¹. Cal destacar, que **concretament el 2024 i el 2025, ha augmentat l'arribada de persones procedents de Somàlia²², un país amb una taxa de reconeixement d'asil del 98,37%²³**. Segons dades de Frontex, el 2024 van arribar a Espanya a través de la ruta algeriana, 347 persones somalis, i en els primers vuit mesos de 2025 ja se n'han registrat 1190²⁴.

Gràfic elaborat a partir de les dades publicades per IB3N²⁵

El fet que les Illes Balears s'hagin consolidat com un punt d'entrada a l'Estat espanyol fa imprescindible desplegar els mitjans necessaris per garantir el respecte dels drets fonamentals de totes les persones migrants en el moment de l'arribada. Això inclou una atenció mèdica i humanitària adequada – atès que es tracta de supervivents d'un trajecte extremadament perillós en embarcacions precàries –, així com una correcta identificació i detecció de situacions de vulnerabilitat, independentment de la nacionalitat, i la realització de les derivacions als serveis corresponents.

//20 Frontex distingeix les arribades a l'Estat espanyol entre només *dues rutes diferenciades*: la Western African Route, que fa referència les arribades a Canàries, i la Western Mediterranean Route, que englobaria les arribades a Península i Illes Balears i equivaldria a la ruta algeriana.

//21 Frontex (2024). "Migratory Map".

//22 E1, E2, E4 i E5.

//23 Segons dades de la Secretaria d'Interior. Direcció de Protecció Internacional, pel 2024.

//24 Frontex (2024). "Migratory Map".

//25 A data de 28 de juliol de 2025

Embarcació de Salvament Marítim a Port Portals, Portals Nous, Mallorca (2025)

La diversificació en els perfils de les persones arribades, i concretament l'augment d'arribades de persones somalís, implica un augment de casos susceptibles de sol·licitar protecció internacional. També inclou persones que han fet un trànsit migratori llarg i que potencialment poden ser supervivents de tràfic de persones, tortura, maltractament o altres formes d'explotació i violència durant el trajecte.

Tanmateix, la present investigació **ha detectat deficiències en l'estructura i els recursos desplegats per dur a terme una identificació i atenció adequades a les situacions de vulnerabilitat**. Com ja s'ha denunciat en tots els informes anteriors, a Espanya es gestionen les arribades des d'una lògica d'emergència que també s'aplica a les Illes Balears, en aquest cas amb procediments accelerats que ofereixen el trasllat a la península com a única opció. Un cop en llibertat, a la majoria de les persones se'ls indica que han d'agafar un ferry cap a Barcelona o València. Resulta preocupant que les persones quedin de manera automàtica fora del sistema de protecció i d'acollida humanitària sense que s'hagi garantit un procés de detecció de vulnerabilitats adequat, ni una atenció mèdica professional.

Una altra característica rellevant de la gestió migratòria a les Illes Balears és la seva insularitat, així com les diferències existents entre illes. Per limitacions de recursos, la present investigació s'ha centrat en Mallorca com a cas d'estudi, ja que és l'illa que rep la majoria d'embarcacions i persones. El 2025, per exemple, han arribat 1.241 persones a Mallorca, 556 a Formentera, 203 a Eivissa i a Menorca no n'ha arribat cap²⁶. Les persones que arriben a Mallorca, es desplacen principalment a Barcelona, i València.

DESEMBARCAMENT I DETENCIÓ

La intercepció i el rescat d'embarcacions precàries es duu a terme per Salvament Marítim, conjuntament amb la Guàrdia Civil. Cal apuntar la importància de l'existència d'un servei civil de rescat al mar, com representa Salvament Marítim.

En el moment de l'arribada, s'ha observat que la Guàrdia Civil assigna a les persones un número identificatiu **escrit amb guix blanc no esborrable o amb retolador, habitualment a la mà o al braç**²⁷. Aquesta pràctica, realitzada de forma sistemàtica, atempta contra la integritat moral de les persones, especialment tenint en compte la seva situació de vulnerabilitat, i ja fou denunciada pel Defensor del Poble l'any 2010, instant a "la supressió de la pràctica de marcar amb retolador la pell de les persones immigrants amb finalitats d'identificació"²⁸.

A més, és especialment greu que en aquest moment les persones es troben encara mullades de la travessia i no han rebut cap mena d'assistència, ni sanitària, ni psicològica. A continuació, són posades a disposició de la Policia Nacional, concretament el Grup d'Estrangeria (UCRIF). Cal destacar que, a diferència del que s'ha desenvolupat en altres territoris com les Canàries, a les Illes Balears no existeix cap protocol que especifiqui els rols i responsabilitats de cadascun dels actors implicats en el rescat i desembarcament²⁹.

Des del Port, les persones són traslladades en furgons de la Policia Nacional a dependències policials, actuant com a Centre d'Atenció Temporals d'Estrangers (CATE), on queden en situació de privació de llibertat durant un màxim de 72h. Segons dades facilitades pel Ministeri d'Interior, des de 2022 han estat detingudes al CATE a les Illes Balears un total de 12.397 persones (753 dones, 11.644 homes), de les quals 1.168 eren nens, nenes i adolescents³⁰.

Furgons de la Policia Nacional a les immediacions de la comissaria al Port de Palma, Mallorca (2025)

//27 E3 i E4.

//28 Aquesta recomanació es va realitzar en l'informe presentat a les Corts Generals l'any 2010, com a part de l'informe de visita al Centre de Primera Acollida i detenció de Motril (Granada). Defensor del Pueblo (2010), "Informe Anual Cortes Generales 2010".

//29 Ídem. Pàgina 40.

//30 Ministeri d'Interior. Dades obtingudes a través del Portal transparencia, en la sol·licitud amb número de registre: 00001-00104057. Malgrat es va demanar que es desagreguessin les detencions per illa i centre de detenció, la resposta només facilita una xifra agrupada, que en relació amb les dades d'arribades d'altres recomptes sembla referir-se a xifres autonòmiques del conjunt de les Illes.

Cal destacar que el percentatge de dones ha passat del 4% l'any 2022 a l'11% el 2025, mentre que la infància ha passat de representar el 6 % al 2022, al 10 % el 2024 i al 9 % el 2025.

Persones detingudes a CATE a les Illes Balears desagregades per gènere (2022-2025)³¹

	Homes	Dones
2022	2576	106
2023	2152	131
2024	5749	368
2025	1167	148

Nens, nenes i adolescents detinguts al CATE a les Illes Balears (2022-2025)³²

2022	178
2023	219
2024	654
2025	117

El CATE de Son Tous no compleix amb els estàndards mínims com a espai de detenció

Des de 2023, l'antiga caserna militar de Son Tous s'utilitza com a CATE principal a Mallorca. Abans, els desembarcaments es gestionaven a la rampa del garatge de la Direcció Superior de Policia³³ o les comissaries de Palma i Manacor. Aquesta investigació ha constatat que les instal·lacions són absolutament deficientes, malgrat que els lletrats reconeixen una certa millora en disposar d'un espai específic com a CATE respecte a l'ús de comissaries o altres espais no adaptats. **El CATE de Son Tous no compleix amb els estàndards mínims com a espai de detenció i, encara menys, com a punt de primera assistència humanitària per a persones acabades d'arribar en embarcacions precàries.**

//31 Dades del Ministeri de l'Interior, indicades en resposta a l'expedient nº 00001-00104057, de sol·licitud de preguntes pel portal de transparència en ocasió de la present recerca. Malgrat es va demanar que es desagreguessin les detencions per illa i centre de detenció, la resposta només facilita una xifra agrupada, que en relació amb les dades d'arribades d'altres recomptes sembla referir-se a xifres autonòmiques del conjunt de les Illes.

//32 Ídem

//33 Última hora, 6 de juliol de 2021, "La rampa de la vergüenza se llena de nuevo de inmigrantes".

Entrada de la caserna militar de Son Tous, emprada com a CATE, Palma, Mallorca (2025)

Les imatges i testimonis als quals ha tingut accés la present investigació mostren que les instal·lacions del CATE son un calabós.

Les cel·les compten amb forrellat i barrots, a diferència d'alguns altres CATE de l'Estat espanyol en els que les persones, malgrat trobar-se privades de llibertat, són detingudes en mòduls prefabricats o carpes. Fonts internes apunten que el CATE disposa de 15 cel·les amb una capacitat de 10 persones cadascuna, **sense mobiliari, comptant només amb matalassos a terra**. Per una altra banda, s'ha detectat una deficiència en el servei de dutxes, el quals almenys en el moment de la redacció d'aquesta investigació es troba fora de servei. El CATE de Son Tous no consta amb espais diferenciats segons el gènere, ni espais adients per a unitats familiars, ni per atendre cap mena de necessitat especial.

Mòduls del CATE de Son Tous. Font interna.

DEFICIÈNCIES EN LA PRIMERA ASSISTÈNCIA I IDENTIFICACIÓ DE VULNERABILITATS

S'ha detectat una deficiència greu en les arribades a Mallorca: majoritàriament, les persones són traslladades al CATE, sense haver rebut la primera assistència humanitària. Teòricament, aquesta **atenció inicial** s'emmarca en l'anomenat Projecte de Primera Resposta en Emergència per a la Població Immigrant (PREPI) de Creu Roja, un **programa estatal finançat pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions del Govern espanyol, en el marc de l'acció concertada**³⁴. Aquest programa "s'encarrega de proveir els mitjans humans i materials per oferir la primera ajuda humanitària, social i sanitària a les persones migrants arribades a les costes"³⁵. La implementació del PREPI varia segons la comunitat autònoma, però s'hi han detectat deficiències generalitzades, com la manca de personal professional tant en l'àmbit sanitari com en la identificació de vulnerabilitats. Això suposa una greu vulneració dels drets de les persones migrants.

Respecte a la implementació del mencionat programa a les Illes Balears, concretament a Mallorca, cal destacar que, en la majoria dels casos **l'entitat encarregada d'oferir assistència humanitària en les arribades, no sol estar present en el moment del desembarcament**³⁶. Segons voluntariat entrevistat, només es desplaça al port si Salvament Marítim alerta d'una emergència evident.³⁷ **Habitualment, l'entitat es dirigeix**

//34 Resposta obtinguda del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions a través del Portal de Transparència, número de registre: 00001-00090986.

//35 Ídem. Informació també disponible a la [pàgina web de Creu Roja](#).

//36 E1, E2, E3, E4 i E5

//37 E5

directament al CATE de Son Tous³⁸, on les persones ja es troben privades de llibertat, per prestar la primera assistència i fer la detecció de vulnerabilitats. És necessari qüestionar que aquesta intervenció es realitzi en un context de detenció i sota custòdia de la Policia Nacional, un entorn que pot dificultar la detecció adequada de situacions de vulnerabilitat.

A més, segons informació facilitada pel Ministeri d'Interior, la detenció al CATE dura, de mitjana, entre cinc i sis hores, si l'embarcació arriba de dia, temps durant el qual s'han d'encabir la primera assistència, la detecció de vulnerabilitats, la filiació policial i l'assistència lletrada. Això implica que la intervenció és molt ràpida, per poder finalitzar totes les gestions.

A més, segons fonts jurídiques entrevistades, **l'entitat encarregada d'oferir l'assistència sanitària i humanitària no sempre es desplaça al CATE de Son Tous quan hi ha una arribada³⁹**, deixant a les persones sense assistència ni triatge de vulnerabilitats. Fins i tot, s'ha assenyalat que **en més d'una ocasió que s'ha prestat assistència lletrada a persones que encara estaven mullades⁴⁰, fet que resulta especialment greu en termes de vulneració de drets humans fonamentals, de la dignitat i de la qualitat de l'atenció rebuda. També s'ha indicat que quan s'utilitzen com a CATE altres instal·lacions policials, en la majoria dels casos l'entitat no es desplaça⁴¹**. És especialment greu que no es garanteixi la intervenció d'assistència humanitària, tenint en compte que aquest servei està previst i existeix una entitat contractada pel Ministeri d'Inclusió per prestar l'atenció humanitària inicial i realitzar la identificació de vulnerabilitats a les persones arribades per via marítima. **L'assistència humanitària i sanitària s'hauria de garantir sense excepció en totes les arribades per via marítima.**

D'altra banda, s'ha detectat un **buit en la garantia de presència de personal sanitari professional en l'equip de resposta immediata** que es desplega en les arribades a Mallorca. Aquest fet podria suposar una

No es garanteix de manera sistemàtica una assistència sanitària professional

vulneració al dret a la salut i a la vida. Una persona metgessa de professió voluntària de Creu Roja explica que *"si detecto alguna patologia, com per exemple epilèpsia o patologies mentals que requereixen un tractament crònic que no es donen sense recepta, els hi faig una prescripció mèdica"*.

Tot i això, afegeix *"si no hi ha metge, normalment no els donen res de medicació. Siestic jo o algun altre company aprofitem i els donem un paracetamol o el que es consideri"*⁴².

La mateixa persona entrevistada senyala que *"s'intenta que hi hagi algun metge o infermer entre els voluntaris que es despleguen"*, però no es garanteix de manera sistemàtica una assistència sanitària professional⁴³. Aquesta no només és clau per detectar possibles patologies i vulnerabilitats, sinó també perquè el mateix fet d'haver realitzat una travessia en una embarcació precària causa quadres mèdics recurrents que requereixen una assistència mèdica. Tal com assenyalava el personal mèdic voluntari entrevistat, en les arribades a Mallorca *"els quadres mèdics més comuns són cremades per exposició a la calor del motor, hipotèrmia, deshidratacions i febre."*

//38 Les entrevistes realitzades apunten a que l'entitat encarregada de la primera assistència humanitària i sanitària no es desplaça a altres instal·lacions policials que actuen com a CATE (E3). En aquests casos, entenem que no es realitza cap tipus d'intervenció.

//39 E3.

//40 E3 i E4.

//41 E3 i E4.

//42 E5.

//43 E5.

És imprescindible que les persones acabades d'arribar rebin una atenció mèdica individualitzada després d'una travessia en una embarcació precària i condicions adverses. L'estat de salut pot empitjorar durant les hores posteriors al desembarcament, tant per l'efecte de l'adrenalina a l'arribada com per l'evolució natural d'alguns quadres clínics. Per aquest motiu, cal dur a terme, a més del primer triatge, una reavaluació mèdica per detectar i tractar afectacions greus com la tuberculosi, el "peu de pastera", o la deshidratació severa, entre d'altres.

És imprescindible que les persones acabades d'arribar rebin una atenció mèdica individualitzada

Així mateix, s'ha constatat que no sempre es proporciona rehidratació i alimentació adequades. Tal com s'explicita en el *Protocol d'Atenció sanitària a migrants acabats d'arribar a Gran Canària per via marítima*⁴⁴, per evitar la síndrome de realimentació,

cal oferir sèrum hiposòdic en lloc d'aigua o suc, i hidrats de carboni d'absorció lenta en comptes de galetes o aliments ensucrats⁴⁵. A més, les fonts consultades assenyalen que el servei de dutxes està fora de servei, de manera que els migrants no poden rentar-se en arribar.⁴⁶

Per una altra banda, **Creu Roja ha estat contractada pel Ministeri d'Inclusió per realitzar la detecció de vulnerabilitats, és a dir, entrevistar-se amb cada persona arribada per identificar necessitats específiques de protecció o atenció**, com poden ser infància i adolescència, potencials sol·licitants de protecció internacional, supervivents de tràfic d'éssers humans, supervivents de tortura o tractes inhumans, patologies físiques, salut mental, etc.

S'han detectat mitjans humans i materials insuficients per a la realització d'aquesta tasca a les Illes Balears. Pel que fa als recursos humans, novament, aquesta detecció es duu a terme per part de personal voluntari, i no es garanteix la presència de personal especialitzat en infància, ni asil. Pel que fa als mitjans materials, la present investigació ha constatat que es tracta d'entrevistes que tenen una durada de 5 minuts aproximadament, que es realitzen a la intempèrie, sense privacitat. Voluntariat de la Creu Roja entrevistat comenta "intensem que sigui individual, íntima, i que la policia no escolti".⁴⁷ S'han detectat deficiències en els serveis de traducció disponibles, atès que es compta amb traducció a l'anglès i al francès, i ocasionalment a l'àrab, mentre que per la resta d'idiomes es fa servir un servei de traducció telefònic. Durant el triatge, el personal voluntari omple un formulari⁴⁸ en el qual apareixen ítems per fer una valoració sanitària primària i secundària, i amb un apartat d'observacions. Resulta preocupant que el formulari utilitzi per a identificar l'origen de les persones quatre categories: "subsaharians", "magrebis", "asiàtics", "altres"; que el formulari detalli ítems mèdics sense que s'asseguri la presència de personal sanitari ni mèdic, i sense comptar amb instruments ni materials mèdics per dur a terme les mesures; i que el formulari no desenvolupi més en profunditat ítems de detecció de vulnerabilitat (protecció internacional, supervivents de tortura o altres formes de maltractament, explotació, tràfic, salut mental, diversitat funcional, necessitats especials, entre altres).

//44 Gobierno de Canarias, (2022). *"Atención sanitaria a migrantes recién llegados a Gran Canaria en situación irregular por vía marítima"*.

//45 Novat i Iridia (2023). *Llegadas marítimas a Canarias: excepcionalidad y racismo*.

//46 E5.

//47 E5.

//48

Entitats especialitzades critiquen que aquest formulari no es tingui en compte per les autoritats policials ni quedi vinculat a l'expedient de la persona. Això fa que es perdi la seva traçabilitat. A més a més, aquest formulari serveix per definir les derivacions de les persones arribades. Tanmateix, diverses fonts coincideixen **a assenyalar que les derivacions des del CATE de Mallorca al Centre d'Atenció, Emergència i Derivació (CAED)⁴⁹ es defineixen en funció de les places disponibles, i no pas**

Després de l'entrevista, se'ls dona una bossa amb un kit d'higiene, una muda i un entrepà.

per les vulnerabilitats detectades. En trobar-se el centre sovint complet, **la majoria dels casos amb situacions de vulnerabilitat no han rebut cap mena de derivació a altres recursos, cosa que implica que moltes persones amb necessitats especials queden en situació**

de carrer. Tal com s'exposarà a continuació, en alguns casos és el/la jurista qui actua com a identificador de vulnerabilitats i insisteix perquè la persona sigui derivada.

Durant el procés descrit, les persones encara es troben mullades de la travessia. Després de l'entrevista, se'ls dona una bossa amb un kit d'higiene, una muda i un entrepà.

MANCANCES EN EL DRET A L'ASSISTÈNCIA LLETRADA I L'ACCÉS A ASIL

Les persones detingudes al CATE són afiliades per la Policia Nacional, i se'ls inicia un expedient de devolució (amb l'excepció els menors). Per a la notificació d'aquesta ordre, les persones tenen dret a rebre assistència lletrada. Per garantir aquest dret, hi intervenen advocats i advocades del torn d'ofici del Col·legi d'Advocats de Palma i personal traductor, però **les entrevistes es duen a terme de manera grupal.**

Tal com succeeix de manera habitual a la resta de l'Estat, també a les Illes Balears és habitual que els advocats i advocades tinguin assignat un grup de fins a 8 persones d'una mateixa embarcació (divideixen el grup que rebrà assistència per embarcació), sense tenir en compte els perfils, les vulnerabilitats o altres circumstàncies rellevants. L'assistència lletrada inclou informació sobre els drets de les persones migrants, però no hi ha cap garantia que es pugui fer una entrevista individual i en profunditat, més enllà del compromís del professional. **A més, no hi ha espais adequats per a l'assessorament jurídic: tant els i les advocades com les persones assistides han d'estar dretes durant l'entrevista, a la intempèrie i sense privacitat.** Malgrat que el Ministeri d'Interior ha indicat a través del Portal de Transparència que el CATE compta amb un mòdul per a la realització d'aquestes entrevistes, aquesta investigació ha constatat que els i les advocats/ades realitzen les entrevistes a l'exterior, cosa que afecta especialment als grups en situació de vulnerabilitat, nens, nenes i adolescents, persones del col·lectiu LGTBIQ+, sol·licitants d'asil i persones amb necessitats especials. A més, l'assistència lletrada al CATE de Son Tous es realitza sense cap mena de mobiliari a disposició, és a dir, sense cadires ni taula⁵⁰.

//49 E3.
//50 E3 i E4.

Sovint hi ha una manca del servei de traducció en la llengua materna de les persones arribades. S'exemplifica que, tot i la presència creixent de persones migrants procedents de Somàlia, no hi ha traductors de somali, i la comunicació es fa entre l'anglès i l'àrab, vulnerant així el dret a la traducció adequada. **Aquesta situació és especialment greu atès l'augment d'arribades de persones d'aquesta nacionalitat, i l'elevada taxa de reconeixement de protecció internacional, del 98,37%, i que la falta de traducció pot comprometre l'accés a la informació d'asil.**

El mateix passa amb persones provinents d'altres països africans. S'han detectat casos de mala praxi entre alguns/es traductors/es que podrien estar compromentent la privacitat de les persones entrevistades⁵¹.

En el CATE de Son Tous, segons el Ministeri d'Interior, no s'ha tramitat cap manifestació de necessitat de protecció internacional⁵², cosa que estaria mostrant una greu deficiència respecte, tant l'accés a informació sobre protecció internacional, com d'accés al procediment. Per tant, la present investigació constata una greu vulneració del dret a l'asil, atès que no es tramiten manifestacions de voluntat de sol·licitar protecció internacional ni es faciliten cites per fer-ho. Així doncs, les advocades assenyalen que, en alguns casos, elles mateixes han hagut d'escriure un document a mà i demanar a la policia que els hi signés perquè la persona pogués tenir alguna documentació que acredités la seva manifestació d'asil, tot i que fora de tot procedimental formal⁵³. De fet, el mateix Ministeri

d'Interior indica que **"al CATE de Son Tous no ha sol·licitat asil cap persona"**⁵⁴.

La Policia Nacional realitza entrevistes i inquisicions, sense assistència lletrada, per identificar els possibles patrons de les embarcacions.

En últim lloc, al CATE, **en un context de criminalització de la migració, la Policia Nacional realitza entrevistes i inquisicions, sense assistència lletrada, per identificar els possibles patrons de les embarcacions.**

Segons dades del Ministeri d'Interior, a les Illes des del 2022, 184 persones han estat acusades i detingudes pel delictes de facilitació de la

immigració irregular (art 318 bis del Codi Penal), de les quals, almenys, 14 nens o adolescents. Es tracta d'una pràctica que s'ha detectat en altres punts d'arribada per via marítima a l'Estat espanyol i ha estat criticada per organitzacions de drets humans i pel Defensor del Poble⁵⁵.

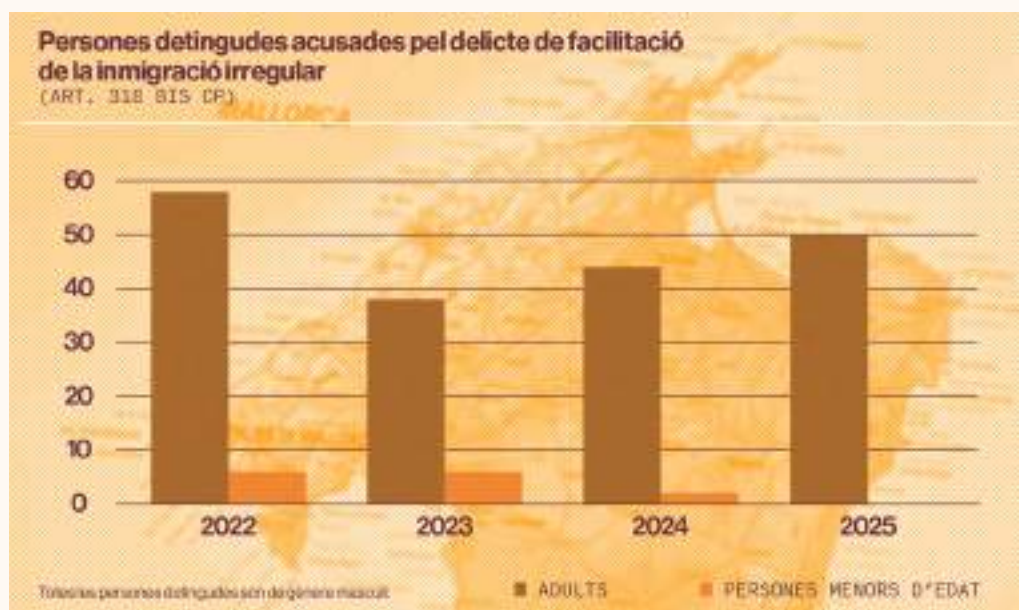
//51 E3 i E4.

//52 Resposta del Ministeri d'Interior, a través del portal de transparència al número expedient nº 00001-00104057.

//53 E4.

//54 Resposta del Ministeri d'Interior, a través del portal de transparència al número expedient nº 00001-00104057.

//55 Per més informació consultar: Iridia i Novact (2024). Vulneració de drets humans de les persones migrants a Canàries 2024: Criminalització, detenció i infància.

Gràfic realitzat a partir de les dades facilitades pel Ministeri d'Interior a través del Portal de transparència

POSADA EN LLIBERTAT I ABANDONAMENT INSTITUCIONAL

Després de la gestió dels acords de devolució al CATE, la sortida del centre pot derivar a tres situacions diferents: les persones són traslladades al Centre d'Internament d'Estrangers (CIE), l'ingrés al Centre d'Atenció i Emergència i Derivació (CAED) de Mallorca, o - **en la majoria dels casos- el trasllat a l'Estació Marítima de Palma, quedant completament fora de tot sistema d'acollida.**

En el primer cas, les persones amb una ordre d'expulsió vigent⁵⁶ no són posades en llibertat, sinó que són conduïdes al CIE de Barcelona, Madrid, Màlaga, Múrcia o València, en funció de la disponibilitat de places. Les persones romandran privades de llibertat fins que s'executi l'expulsió o fins que expiri el termini legal de privació de llibertat.

S'han detectat posades en llibertat de dones en situació de vulnerabilitat, sense cap recurs ni allotjament

Pel que fa al CAED, es tracta d'un recurs d'acollida que, segons la informació disponible del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions⁵⁷, està destinat a persones migrants que arriben a les costes espanyoles de manera irregular i que es troben en situació de vulnerabilitat, sigui per deteriorament físic o psíquic, manca de suport social o absència de recursos. Tot i això, el CAED de Palma acull principalment dones i famílies amb infants. En aquest espai es verifiquen els llaços familiars, per prevenir situacions de tràfic de

//56 Generalment, les persones que acaben d'arribar no tenen ordres d'expulsió; tanmateix, en el cas de les Illes Balears s'ha constatat que estarien arribant persones que ja havien estat prèviament al territori i que podrien haver estat deportades anteriorment, motiu pel qual ja tindrien ordres d'expulsió vigents o prohibicions d'entrada.

//57 Informació extreta de la [pàgina web del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions](#).

persones. No obstant això, com s'ha expressat anteriorment, la **derivació funciona sota la disponibilitat de places, i en conseqüència, també s'han detectat posades en llibertat de dones en situació de vulnerabilitat, sense cap recurs ni allotjament, directament a l'Estació Marítima**. La manca de criteris clars en les derivacions és preocupant. S'ha constatat que, almenys, des del juliol de 2024, s'ha produït la posada en llibertat de dones que es trobaven en condicions de salut precàries⁵⁸.

Estació marítima del Port de Palma (2025)

La situació més habitual és el trasllat a l'Estació Marítima⁵⁹. Tot i que la Direcció General de la Policia⁶⁰ sosté que el desplaçament es fa amb mini bus, diversos testimonis d'activistes, professionals i entitats de defensa dels drets humans afirmen que aquest es fa habitualment en furgonetes de la Policia Nacional. **A l'Estació, les persones poden obtenir un bitllet de ferri mostrant l'acord de devolució, segons un acord no públic entre l'administració i l'empresa Baleària⁶¹.**

Les condicions en què es produeix la posada en llibertat són altament precàries.⁶² Moltes persones desconeixen que hauran d'embarcar cap a un altre punt de la península⁶³, i aquest procés pot tenir lloc a qualsevol hora del dia o de la nit. Si les instal·lacions del port encara estan obertes, poden carregar el telèfon i utilitzar els lavabos - però no hi ha dutxes disponibles -. En canvi, quan l'estació està tancada (des de les 20 h), les persones

//58 El Diario, 4 de juny de 2025, "*Sin agua, comida ni ducha: migrantes vulnerables llegados a Mallorca en patera duermen al raso*".

//59 Es considera que, un cop surten del CATE, ja s'ha efectuat aquesta posada en llibertat, però tècnicament les persones queden sota del control Policial quan són deixades en llibertat en l'Estació Marítima, ja que com s'ha mencionat anteriorment en aquest informe, la política migratòria mallorquina és facilitar el trànsit de les persones (en plan negligente). La Policia Nacional en resposta a l'expedient nº 00001-00104057 manifesta que, el transport d'aquestes persones des del CATE fins l'Estació Marítima es realitza per raons humanitàries no pas perquè tinguin la condició de detingut.

//60 Resposta del Ministeri d'Interior, a través del portal de transparència al número expedient nº 00001-00104057.

//61 Sembla que existeix un acord entre les empreses de transport i l'administració pública estatal, tot i que no s'ha pogut obtenir la informació respecte des de quin Ministeri, qui finança aquests desplaçaments.

//62 Recentment, el mes de juliol 2025, diferents reunions amb la Subdelegació de Govern i la Coordinadora de Professionals en Matèria Migratòria de les Illes Balears i altres actors apunten a què podria produir-se un canvi ens els propers mesos en l'atenció a les persones posades en llibertat a l'Estació Marítima, mitjançant mesures com l'habilitació d'una part de l'Estació Marítima tant en horari diürn com nocturn, així com una assistència bàsica de menjar i aigua.

//63 El Diario, 4 de juny de 2025, "*Sin agua, comida ni ducha: migrantes vulnerables llegados a Mallorca en patera duermen al raso*".

queden al carrer, al Passeig Marítim, obligades a pernoctar, sense accés a lavabos ni a punts de càrrega per al mòbil. A aquestes persones només se'ls proporciona un kit d'higiene i mantes vermelles⁶⁴. En aquesta posada en llibertat no se'ls ofereixen mitjans per contactar amb terceres persones, com ara familiars, ni tampoc per organitzar el seu trajecte o fer-ne un seguiment⁶⁵.

Les persones arriben a la península en situació administrativa irregular, fora de tot sistema d'acollida, sense haver rebut atenció sanitària adequada, ni una detecció de vulnerabilitats amb garanties, ni cap mena d'acompanyament.

Cal remarcar que aquest circuit s'aplica també a persones identificades com a vulnerables, cosa que és especialment greu. Tot i figurar com a tals en la base de dades estatal, no són derivades a cap centre ni se'n fa seguiment posterior. Reben un bitllet de ferri igualment, malgrat presentar situacions complexes que requeririen una atenció específica. Aquestes persones acaben dormint al carrer, sense cap mena de suport institucional⁶⁶. Només els menors d'edat identificats queden exempts de ser traslladats a l'Estació Marítima.

Pel que fa a la situació de les persones vulnerables, la Policia Nacional afirma que “són posades a disposició d'organitzacions sense ànim de lucre, que realitzen el trasllat

al port de Palma amb l'objectiu que agafin un vaixell amb destinació València, on existeix una seu d'acollida”⁶⁷. No obstant això, fonts d'activistes i professionals de Mallorca desmenteixen aquesta versió i denuncien que aquestes persones no són derivades a cap entitat ni centre. Arriben a la península sense recursos, sense informació i sense cap pla per continuar el seu trajecte⁶⁸.

Aquesta investigació conclou que les persones arriben a la península en situació administrativa irregular, fora de tot sistema d'acollida, sense haver rebut atenció sanitària adequada, ni una detecció de vulnerabilitats amb garanties, ni cap mena d'acompanyament.

//64 El Diario, 4 de juny de 2025, “*Sin agua, comida ni ducha: migrantes vulnerables llegados a Mallorca en patera duermen al raso*”.

//65 A vegades alguns veïns del voltant s'ha organitzat per entregar mantes, menjar, aigua o compartir dades del telèfon, i fins i tot proporcionar assistència sanitària i trucar als serveis mèdics. El Diario, 4 de juny de 2025, “*Sin agua, comida ni ducha: migrantes vulnerables llegados a Mallorca en patera duermen al raso*”.

//66 El Diario, 4 de juny de 2025, “*Sin agua, comida ni ducha: migrantes vulnerables llegados a Mallorca en patera duermen al raso*”.

//67 Resposta del Ministeri d'Interior, a través del portal de transparència al número expedient nº 00001-00104057.

//68 E1, E2, E3 i E4.

La situació migratòria a Mallorca

PERSONES ARRIBADES A LES ILLES BALEARS*

2.194 2023

5.846 2024

4.867 1-8 2025

*Font: IB3N Notícies. (Arribades per vies irregulars, via marítima en embarcació precària).

ELS PRINCIPALS PAÏSOS D'ARRIBADA*

*Segons Frontex, per a la ruta des del Nord d'Àfrica a Balears i Península

Algèria Somàlia Marroc Mali Guinea Burkina Faso Sudan Síria

Augment de l'arribada de persones procedents de Somàlia, país amb una taxa de reconeixement de protecció internacional del 98%.

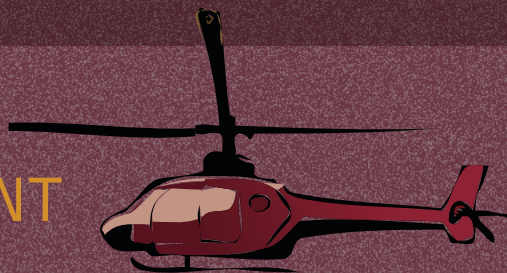
Ruta marítima altament perillosa

517 2024

morts i desaparicions registrades

1

ARRIBADA I DESEMBARCAMENT

Intercepció i rescat marítim: normalment de manera conjunta entre Salvament Marítim i el Servei Marítim de la Guàrdia Civil.

No es garanteix assistència sanitària professional.

COSTA AFRICANA

ILLES BALEARS

PENÍNSULA IBÈRICA

123

Assignació d'un número identificatiu a cada embarcació que arriba i a cada persona, escrita al braç o a la mà.

Aqueste pràctica atempta contra la integritat moral.

2

TRASLLAT AL CATE SON TOUS

72h

Privació de llibertat de 5-6 hores, de mitjana, i durant un màxim de 72.

MALLORCA

● CATE SON TOUS
PALMA

Trasllat en furgons policials al Centre d'Atenció Temporal d'Estrangers (CATE).

Les persones traslladades no han rebut la primera assistència humanitària.

Atenció inicial del programa

PREPI

Projecte de Primera Resposta en Emergència per a la Població Immigrant

(Creu Roja, Govern espanyol)

Condicions deficientes del CATE.

Deficiències en l'assistència mèdica i detecció de vulnerabilitats.

Deficiències en alimentació, hidratació i higiene.

Assistència jurídica no individualitzada i sense privacitat.

Vulneració del dret a l'asil.

Criminalització a suposats patrons en entrevistes sense garanties.

3

TRASLLAT

CIE

CENTRE D'INTERNAMENT D'ESTRANGERS:

Trasllat al CIE de Barcelona, Madrid, Màlaga, Múrcia o València **en cas d'ordre d'expulsió vigent**.

CAED

CENTRE D'ATENCIÓ, EMERGÈNCIES I DERIVACIÓ

Per a persones en situació de vulnerabilitat: principalment dones i famílies amb infants, subjecte a disponibilitat. No totes les persones en aquesta situació son traslladades.

ESTACIÓ MARÍTIMA

Accés limitat a telèfon i lavabos quan l'estació és oberta (sense dutxes)*.

Pernotació al carrer sense lavabos ni punts de càrrega quan l'estació és tancada.

Assistència mínima de Creu Roja (kit d'higiene i mantes).

Absència de mitjans per contactar amb familiars o organitzar trajecte.

Aplicació del circuit també a persones vulnerables sense derivació ni seguiment posterior.

*Situació a data juny 2025. Negociacions en procés per mantenir oberta l'estació marítima en horari nocturn i oferir intervenció bàsica de Creu Roja.

3.2.

L'ACOLLIDA I LA PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I LA JOVENTUT NO ACOMPANYADA A LA CIUTAT DE BARCELONA

La protecció de la infància i la garantia del seu interès superior constitueixen un consens pràcticament unànim en la legislació internacional, europea i estatal. Aquest acord parteix de la base que tots els infants, pel sol fet de ser-ho, han de ser protegits independentment del seu origen, nacionalitat o situació administrativa, i tenen dret a la protecció internacional. **Catalunya, en aquest sentit, disposa d'un marc normatiu sòlid i garantista dels drets de la infància, que inclou també els infants i adolescents que migren sols.**

Tanmateix, aquest consens es trenca quan es tracta de nens i nenes migrants racialitzats provinents de països amb una història de dominació colonial. En els darrers anys, l'acollida de la infància no acompanyada s'ha convertit en un dels eixos del debat migratori a escala estatal i autonòmica. Aquesta instrumentalització política ha alimentat discursos d'odi de caràcter xenòfob, racista i criminalitzador⁶⁹ afeblint encara més la seva situació i facilitant la vulneració sistemàtica de drets en un context d'impunitat. Això ha generat situacions reiterades de desemparament i desprotecció. Després de mesos de controvèrsia política, en data del 18 de març, el Consell de Ministres va aprovar el Reial decret llei 2/2025, que inclou un mecanisme de redistribució dels nens, nenes i migrants sols des dels territoris amb més arribades cap a altres comunitats autònomes i ciutats autònomes⁷⁰.

Aquest informe parteix, per tant, de la premissa que la situació de la infància no acompanyada posa a prova la solidesa de les polítiques públiques de protecció a la infància, més enllà de les qüestions estrictament vinculades al control migratori i la gestió de fronteres.

En aquest context, s'hi superposen les competències de diverses administracions, fet que en dificulta el control i la rendició de comptes.

//69 Fundació Raíces (2020). *Violència institucional en el sistema de protecció a la infància*; Quiroga, Chagas, Natalia, Camerota, Molero i Moral (2021). *Adolescentes y jóvenes migrantes no acompañados/as: de la discriminación al reconocimiento de los saberes*; Viana Salinas (2023). *Los menores extranjeros no acompañados: doble condición, doble victimización*; Síndic de Greuges de Catalunya (2021). *Informe sobre els drets de l'infant*; Yañez García-Bernalt (2024). *Invisibles y vulnerables: los menores extranjeros no acompañados y la sombra de los delitos de odio*.

//70 Organitzacions especialitzades en infància, com Unicef Espanya, Plataforma de Infància o Save The Children, han expressat preocupacions i demandes respecte al document preliminar, com ara: una eina estandarditzada per escoltar els infants i adolescents abans dels trasllats, nomenar un defensor judicial que vetlli pel seu interès de manera independent, un procés d'avaluació primerenca de necessitats (fonamental per detectar casos com supervivents de tràfic o possibles sol·licitants de protecció internacional), comptar amb professionals en mediació intercultural i tècnics especialitzats per escoltar la infància i evitar la devolució automàtica al sistema d'origen dels joves que es desplacin pels seus propis mitjans a un altre territori, entre altres mesures. Preocupen especialment els terminis previstos, atès que el document contempla que els infants i adolescents siguin traslladats durant els primers 15 dies després de la seva arribada. Veure, Efe (2025), *ONG piden blindar la escucha y la defensa legal de los menores migrantes en la reubicación*.

L'Estat espanyol és competent en matèria de política migratòria i protecció internacional, mentre que les comunitats autònomes són les responsables de la tutela d'aquests nens, nenes i adolescents⁷¹. A Catalunya, aquesta funció correspon a la Direcció General de Prevenció i Protecció de la Infància i l'Adolescència (DGPPIA)⁷², anteriorment anomenada Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)⁷³.

Els ens locals, per la seva banda, tenen competències en àmbits com la gestió del padró, l'emissió d'informes d'integració, funcions assistencials

La resposta catalana a l'arribada d'infància sense acompanyament ha estat basada en l'excepcionalitat, la crisi i l'emergència assistencialista.

en l'educació o prestacions sanitàries i l'afavoriment de la inclusió de les persones al territori⁷⁴. A més, la ciutat de Barcelona compta amb un circuit propi d'identificació i atenció de la infància, adolescència i joventut no acompanyada⁷⁵. En aquest marc, també assumeix funcions relacionades amb la igualtat de tracte i no-discriminació, la inserció sociolaboral i el suport a la xarxa associativa⁷⁶.

Finalment, participen altres actors com els Mossos d'Esquadra – en la identificació de joves – i la Fiscalia de Menors – en els processos de determinació d'edat –.

La resposta catalana a l'arribada d'infància sense acompanyament ha estat basada en **l'excepcionalitat, la crisi i l'emergència assistencialista**⁷⁷. Una mostra d'això és la creació, l'any 2018, de 2.000 places específiques en centres destinats a l'atenció de la infància migrant, com ara centres

//71 Sota la legislació de protecció a la infància, la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, de modificació parcial del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament criminal. En l'àmbit català també és d'aplicació la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. L'entrada del menor al sistema de protecció implica que serà tutelat per l'Administració Pública, i que podrà obtenir una autorització de residència durant la seva minoria d'edat, que podrà ser renovada a l'assolir la majoria d'edat. Per més detall del règim de residència dels menors estrangers tutelats i extutelats, consultar de l'article 172 al 174 del Reial Decret 1155/2024, de 19 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers en Espanya i la seva integració social.

//72 Residualment, la Direcció General de Migracions i Refugi de la Generalitat de Catalunya, pot participar puntualment en alguns aspectes de la vida dels joves tutelats, especialment dels extutelats (E31).

//73 Aquesta recerca s'emmarca en un moment institucional català crític, en el qual la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència ha estat substituïda per la Direcció General de Prevenció i Protecció a la Infància i l'Adolescència (DGPPIA) (maig-juny 2025). La directora i subdirector de la DGAIA han estat cessats del càrrec. Veure Gencat (2025), Es crea l'estructura que substitueix la DGAIA. Actualment, l'organisme està sota control i auditoria per diferents qüestions relacionades amb conductes negligents amb la infància tutelada i irregularitats en la gestió de la Direcció General. Un recull de premsa sobre la temàtica: Marta Rodríguez, Ara, (2025), "El Govern desfà la DGAIA: no tindrà capacitat per contractar ni per donar ajudes"; Nura Portella i Mayte Piulachs, El Nacional, (2025), "L'esclat de la doble crisi de la DGAIA: Negligències d'atenció a menors i irregularitats econòmiques"; Israel Sánchez, El Periódico, (2025), "El Govern treu poder a la DGAIA i n'extrema el control". Com a principals canvis anunciats, la DGPPIA posa al centre la prevenció i la contractació de places dels centres residencials per a la infància i l'adolescència i la gestió de prestacions als joves extutelats i per a l'acolliment en família extensa són assumides per les direccions generals de Provisió de Serveis i de Prestacions Socials, respectivament.

//74 Sindicatura de Greuges de Barcelona (2022). Joves migrants sense referents familiars a la ciutat de Barcelona.

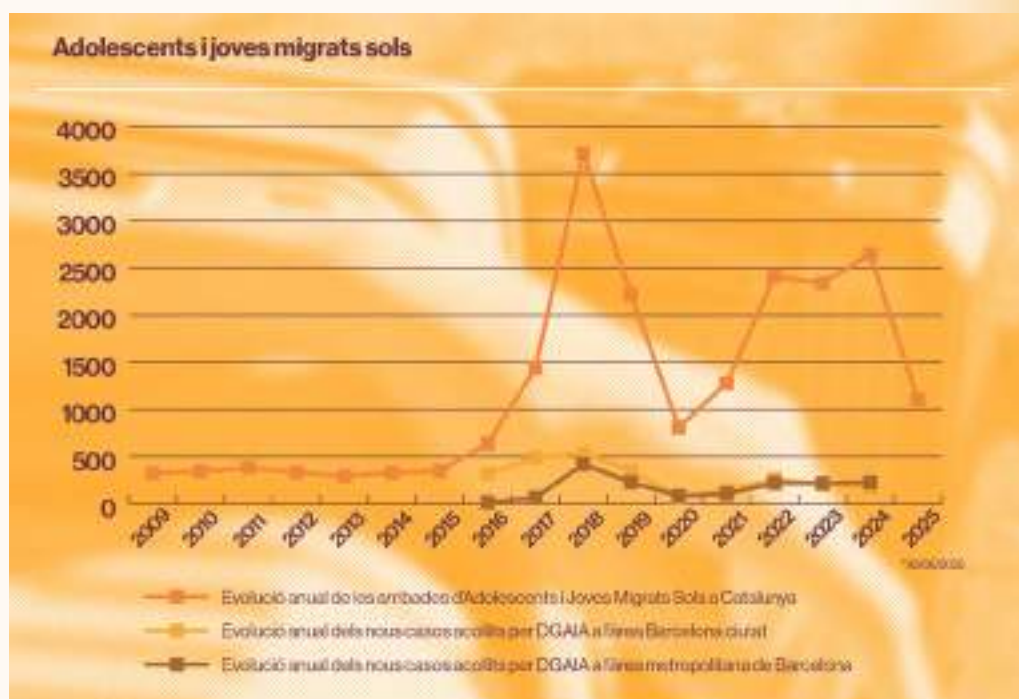
//75 És el Servei de Detecció i Intervenció amb infants, adolescents i joves migrants sols (SDI). L'any 2009 es va elaborar el conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat, pel qual el servei municipal assumia aquest l'encàrrec (E35).

//76 Sindicatura de Greuges de Barcelona (2022). Joves migrants sense referents familiars a la ciutat de Barcelona.

//77 Valoració compartida que sorgeix en les entrevistes E16, E12, E13, E14, E15, E17, E18 i E31. En el mateix sentit, el Síndic de Greuges de Catalunya (2023), en l'informe Desinstitucionalització del sistema de protecció a la infància i l'adolescència explica que els factors que han transformat les característiques i la composició del sistema de protecció en els darreres anys ha estat l'arribada d'infants i adolescents migrants sense referents familiars a Catalunya.

de primera acollida o serveis de protecció d'emergència. No obstant això, aquest esforç no s'ha vist acompanyat d'un increment paral·lel de places en altres recursos que garanteixin l'acollida i l'estada dels infants⁷⁸, especialment en el moment en què assolixen la majoria d'edat.

Donada la complexitat i diversitat de situacions, l'anàlisi es focalitza en la identificació de les esclotxes del sistema de protecció que propicien vulneracions sistemàtiques de drets. En concret, s'aborden les problemàtiques associades a la identificació i entrada al sistema de protecció – incloent-hi les proves de determinació d'edat –, els decrets de majoria d'edat dictats sobre joves menors amb documentació, i les conseqüències de la desprotecció immediata que se'n deriva. A continuació, s'examinen algunes limitacions en la garantia dels drets dels infants durant l'estada als centres i, breument, les dificultats d'accés a recursos i prestacions per a la joventut extutelada.

Dades i Font: DGAPPIA, Adolescents i joves migrats sols: Adolescents i joves acollits per la DGPIA i noves arribades (data de la darrera actualització 30 de juny de 2025).

Disponible en: https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/infancia_i_adolescencia/estrategiacatalanaacollida/dades/

Nens, nenes i adolescents no acompanyats que es troben sota la tutela de la DGPIA al municipi de Barcelona⁷⁹

	2020	2021	2022	2023	2024
Barcelona	406	331	451	337	278

//78 Síndic de Greuges de Catalunya (2022). *Informe sobre els drets de l'infant*.

//79 Segons dades proporcionades a la DGPIA per la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

Les dades⁸⁰ mostren una evolució significativa pel que fa a l'arribada d'adolescents i joves migrats sols a Catalunya al llarg dels darrers anys. Fins a l'any 2016, les xifres anuals es mantien relativament estables, amb una mitjana de menys de 400 arribades anuals. No obstant això, a partir de 2017 es registra un augment considerable, amb un pic màxim el 2018 (3.709 joves). Posteriorment, les arribades descendeixen - especialment l'any 2020 (812) - a causa, probablement, de la pandèmia de la COVID-19 i les restriccions de mobilitat. Tanmateix, els anys següents mostren un nou repunt, amb 2.644 arribades el 2024 i 1.102 només en el primer semestre del 2025, la qual cosa fa preveure un volum final d'arribades similar o superior al de l'any anterior.

Pel que fa a l'acollida institucional per part de la DGPPIA, tant a l'àrea metropolitana com a la ciutat de Barcelona, les dades evidencien un increment sobtat el 2018 – coincidint amb el pic d'arribades – i una disminució progressiva posterior. A Barcelona ciutat, per exemple, es passa de 534 acollides el 2018 a 172 el 2024. Aquest descens podria respondre a

un canvi en els criteris territorials d'acollida o a una redistribució dels infants a altres zones del territori.

Dels menors acollits a Barcelona, destaca una clara majoria masculina (95,2%), amb edats principalment de 16 i 17 anys

Quant al perfil dels menors acollits a Barcelona, destaca una clara majoria masculina (95,2%), amb edats principalment de 16 i 17 anys (33,9% i 39,07%, respectivament), i una procedència majoritàriament del Marroc (60,8%),

seguida de països de l'Àfrica subsahariana (19,4%) i del Magreb (9%). Tot i representar un percentatge menor, cal posar especial atenció a la situació de les noies migrants sense referents familiars, sovint invisibilitzades i amb necessitats específiques no ateses⁸¹.

Aquestes dades posen de manifest la necessitat urgent d'un enfocament específic, adaptat a les característiques d'aquests infants i joves, que garanteixi una acollida realment inclusiva i amb oportunitats efectives de continuïtat vital al territori.

IDENTIFICACIÓ I ENTRADA AL SISTEMA DE PROTECCIÓ

Una identificació adequada de la infància i adolescència no acompanyada en el moment de l'arribada és el primer requisit per garantir el respecte dels seus drets i la seva protecció⁸². Cal tenir present que, els infants i adolescents tenen agència en el seu procés migratori i, en alguns casos, poden decidir no manifestar la seva edat amb l'objectiu d'arribar a altres

//80 Totes les dades que es presenten a continuació són públiques, del portal web de la DGPPIA. Es troben recollides en el document: *Adolescents i joves migrats sols: Adolescents i joves acollits per la DGPPIA i noves arribades* (data de la darrera actualització 30 de juny de 2025).

//81 El Síndic de Greuges de Catalunya ha assenyalat la importància d'aplicar una perspectiva de gènere per identificar i atendre les necessitats d'algunes víctimes de matrimonis forçats, víctimes de tràfic de persones o víctimes de situacions de violència masclista – consultar Síndic de Greuges de Catalunya (2024). *Informe sobre els drets de l'infant* (p.69) -. Per a més informació del sistema de protecció amb perspectiva de gènere, veure: Casal dels Infants i Ficat (2025). *Marc Jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya* (pendent de publicació).

//82 Novact i Iridia (2024). *Vulneració dels drets humans de les persones migrants a Canàries 2024. Infància migrant i criminalització*.

indrets de l'Estat. A més, en els punts d'arribada de la península, sovint es detecta una identificació deficient dels nens, nenes i adolescents que arriben per via marítima⁸³. Com a conseqüència, Barcelona esdevé un territori receptor de joves no acompanyats que no han estat identificats com a tals i que, posteriorment, declaren la seva minoria d'edat, requerint així la protecció de l'Administració.

Actualment, la detecció de la infància no acompanyada recau majoritàriament en els Mossos d'Esquadra⁸⁴. Aquest procés no està exempt de dificultats, com barreres idiomàtiques i emocionals: la por, la vergonya o la desconfiança poden dificultar que els joves expliquin la seva situació.

A la ciutat de Barcelona, també participa el Servei de Detecció i Intervenció amb infants, adolescents i joves migrats sols⁸⁵ (SDI). Segons les dades obtingudes⁸⁶, l'SDI va fer seguiment social a 628 infants i joves migrants sols l'any 2023, dels quals 249 eren menors d'edat. El 2024 es van

registrar 629 casos en seguiment, amb 290 menors de divuit anys. Fins al juny de 2025, l'SDI ha realitzat seguiment social a 170 joves, dels quals només 6 són menors d'edat⁸⁷.

Una identificació
adequada de la infància
i adolescència no
acompanyada en el moment
de l'arribada és el primer
requisit per garantir el
respecte dels seus drets
i la seva protecció

Un cop detectats, els infants i adolescents són posats a disposició del sistema de protecció, la Direcció General de la Protecció a la Infància i l'Adolescència (DGPPIA). Aquesta atenció implica l'obertura d'un expedient de desemparament amb mesura cautelar

d'atenció immediata o bé un expedient de tutela, que comporta el trasllat del jove a un recurs per a població infantojuvenil. Si es tracta d'una tutela cautelar, se'ls destina a un Dispositiu d'Atenció Immediata, un Servei de Protecció d'Emergència o un Servei de Primera Acollida i Atenció Integral. En canvi, si existeix una resolució formal de desemparament o tutela, se'ls deriva a un Centre d'Acollida, un Centre Residencial d'Acció Educativa o un Centre Residencial d'Educació Intensiva. Segons dades de la DGPPIA els recursos estan ocupats al 103%, és a dir, hi ha una sobreocupació global de 3,1%⁸⁸.

En aquests recursos s'identifiquen vulnerabilitats i necessitats específiques. Cal destacar que la major part de la infància no acompanyada arriba a Catalunya a través de vies irregulars, precàries i

//83 Novact i Iridia (2024). *Vulneració dels drets humans de les persones migrants a Canàries 2024. Infància migrant i criminalització*.

//84 S'activa el *Protocol Marc sobre determinades actuacions en relació amb els menors no acompanyats*, aprovat l'any 2014, i concretament a Catalunya el *Protocol d'actuació entre la Secretaria d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania (actual Departament de Drets Socials i Inclusió) i la Direcció General de la Policia del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació*, signat en data 18 de juny de 2010, té per objecte garantir la protecció dels infants i adolescents en situació de risc o desemparament.

//85 Aquest servei prospecta la ciutat i detecta infants, adolescents i joves fins a 21 anys, migrats sense referents adults, en situació de sensellarisme i/o de greu risc social. Els ofereix suport i orientació cap al circuit de protecció, en coordinació amb la DGPPIA i els Mossos d'Esquadra. L'acompanyament és voluntari, i s'ofereix atenció individualitzada als joves fins als 21 anys per afavorir l'autonomia, impulsant projectes comunitaris a la ciutat. L'accés pot ser per detecció pròpia o derivació d'altres agents i districtes (E35).

//86 E35.

//87 El descens d'aquesta dada es deu a un canvi en la forma de registre a partir de gener de 2025. Els menors detectats es classifiquen com a "orientació" i no seguiment. S'aprofundeix en l'anàlisi de les dades proporcionades per l'SDI a l'apartat 4.4.

//88 Dada proporcionada per la DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

perilloses. Per això, és fonamental una avaluació exhaustiva que contempli, entre d'altres, l'accés al procediment de protecció internacional⁸⁹, així com la detecció i atenció a supervivents de tràfic de persones, explotació sexual o laboral, tortura, violència de gènere o altres formes de maltractament. Aquestes experiències poden haver tingut lloc tant al país d'origen com durant el trajecte, i requereixen recursos específics de suport psicosocial i d'atenció en salut mental. Tanmateix, s'ha detectat una certa normalització institucional del caràcter perillós d'aquests trajectes i una falta de recursos per oferir el suport psicològic necessari per abordar aquestes qüestions⁹⁰. De fet, la DGPPIA reconeix no tenir programes, protocols o recursos específics orientats a la detecció de casos de tortura⁹¹.

Malgrat que la legislació estableix el circuit que s'ha exposat, s'han detectat dues casuístiques que vulneren els drets dels nens, nenes i adolescents: casos de nens, nenes i adolescents desemparats i infància que es troba en centres per a adults, sense la corresponent tutela provisional.

Pel que fa a la primera situació, tot i que la DGPPIA afirma que obre un expedient de desemparament i resol un desemparament preventiu que suposa l'assumpció de la tutela de tots els menors detectats⁹², s'han

S'han detectat casos de joves menors d'edat no acompanyats que es troben en recursos d'acollida humanitària de la xarxa estatal per a adults

identificat casos en què aquest procediment no es duu a terme. En determinades situacions, alguns joves, durant el procés de determinació de l'edat, no es troben sota la tutela provisional de la DGPPIA⁹³. Aquesta manca de cobertura legal comporta greus vulneracions dels drets de la infància. A més, si finalment es determina la majoria d'edat, no hi ha cap acció legal possible, ja que no existeix cap resolució de tutela provisional que pugui ser impugnada⁹⁴.

En referència a la segona situació, **s'han detectat casos de joves menors d'edat no acompanyats que es troben en recursos d'acollida humanitària de la xarxa estatal per a adults** que, malgrat haver manifestat la seva minoria d'edat, no se'ls ha traslladat a recursos específics⁹⁵, ni se'ls ha obert un expedient de tutela provisional. La present investigació ha tingut

//89 L'any 2024, només un 3,6 % de la infància i l'adolescència no acompanyada va sol·licitar protecció internacional. En total, van ser 97 menors: 16 noies, 81 nois i 1 persona no binària. Tot i que la xifra representa un augment respecte d'anys anteriors, continua sent baixa i denota dificultats d'accés a la protecció internacional de la infància i joventut no acompanyada. Informació extreta de l'informe de la Comissió Catalana d'Acció pel Refugi (2024), *Anuari 2024: La situació de l'asil de Catalunya al món*. Resultats similars a Novact i Iridia (2024). *Vulneració dels drets humans de les persones migrants a Canàries 2024. Infància migrant i criminalització*. Segons les dades de la DGPPIA l'any 2022 es van concedir 9 sol·licituds, l'any 2023 10, l'any 2024 12, i fins al juny de l'any 2025 s'han concedit 8 sol·licituds (vegeu annex 5).

//90 "S'ha normalitzat que els joves arribin en una situació precària i es vegin abocats a conductes insegures que augmenten el seu risc de victimització. Patir violència en l'arribada s'ha normalitzat i, senzillament, no es pregunta." (E12).

//91 Informació proporcionada per la DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

//92 DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

//93 E6.

//94 E6.

//95 A títol d'exemple, la present investigació ha tingut coneixement del cas d'una noia menor d'edat allotjada en un centre d'acollida humanitària a Catalunya va manifestar la seva minoria d'edat. El centre va enviar comunicació a Fiscalia i DGAIA. No obstant això, DGAIA no va **activar cap tutela provisional** amb l'argument que la jove ja es trobava en un recurs, tot i ser per a adults. Això contradiu el principi de protecció preferent i immediata, i el principi de presumpció de minoria d'edat, i va deixar a la jove menor d'edat en una situació d'indefinició jurídica i sense garanties (E6).

coneixement d'aquesta situació a través d'entrevistes amb juristes⁹⁶, i es té constància de que se'n té coneixement des d'instàncies institucionals autonòmiques. Cal recordar **la obligació de l'Administració, específicament DGPPIA, de dictar les resolucions de desempara i traslladar amb caràcter immediat⁹⁷ els i les joves menors d'edat a recursos específics per a menors en tots els casos⁹⁸**, en base a la presumpció de minoria d'edat i la legislació vigent⁹⁹. Així mateix, **tots els nivells de l'Administració, en tant que coneixedors d'aquestes situacions, haurien de treballar per a què les autoritats competents prenguessin les mesures necessàries** per garantir els drets de la infància. En l'àmbit estatal, des del 2021, la presència de nens, nenes i adolescents en centres d'acollida humanitària per adults ha sigut denunciada pel Defensor de Poble Espanyol¹⁰⁰, Amnistia Internacional¹⁰¹ i altres organitzacions de drets humans¹⁰².

VULNERACIONS EN EL PROCÉS DE DETERMINACIÓ DE L'EDAT

Una de les fases del procés d'acollida de la infància no acompanyada en què s'han detectat notables vulneracions de drets és la **determinació de l'edat**. Malgrat que la normativa internacional, espanyola, catalana i la jurisprudència¹⁰³ estableixen que les proves mèdiques per determinar de l'edat només es poden aplicar de manera excepcional, com a últim recurs, i només quan aquesta no pugui acreditar-se per altres mitjans¹⁰⁴, **a Catalunya aquestes proves s'han utilitzat de manera sistemàtica per determinar l'edat de nens, nenes i adolescents, fins i tot quan els infants disposaven de documentació vàlida i no impugnada**. Aquest fet ha estat denunciat reiteradament pel Síndic de Greuges de Catalunya¹⁰⁵. La declaració de majoria d'edat a infants amb documentació vàlida suposa una **vulneració flagrant dels drets de la infància** recollits en la

//96 E6.

//97 El Ministeri d'Inclusió ha indicat, segons informació obtinguda a través del Portal de Transparència, que quan una persona ressenyada com adulta es troba en un recurs d'acollida humanitària, expressa la seva minoria d'edat i, si correspon, s'inicia el procediment de determinació de l'edat, "el possible menor **es traslladat amb caràcter immediat** a un centre de menors de la comunitat autònoma en la que es trobi". Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, resposta obtinguda a través del Portal de Transparència, amb expedient 00001-00104055. Veure Annex.

//98 El Ministeri d'Inclusió ha indicat, segons informació obtinguda a través del Portal de Transparència, que quan una persona ressenyada com adulta es troba en un recurs d'acollida humanitària, expressa la seva minoria d'edat i s'inicia el procediment de determinació de l'edat, "el possible menor **es traslladat amb caràcter immediat** a un centre de menors de la comunitat autònoma en la que es trobi".

//99 La Directriu general de la DGAIA 6/2020, que regula la gestió de l'expedient de desemparament d'infants i adolescents immigrants no acompanyats disposa "Mentre es fan les gestions i els tràmits establerts per la legislació sobre estrangeria per a determinar-ne l'edat, la DGAIA els ha d'oferir la protecció que necessitin."

//100 Defensor del Pueblo (2021). *La migración en Canarias*.

//101 Amnistia Internacional (2023), *Canarias/ Nueva investigación: Niños y niñas que viajan solos detenidos junto a adultos y con sus pertenencias confiscadas*

//102 Novact i Iridia (2024). *Vulneració dels drets humans de les persones migrants a Canàries 2024. Infància migrant i criminalització*.

//103 Per més detall, veure: Casal dels Infants i Ficat (2025). *Marc Jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya* (pendent de publicació), pp. 28-29.

//104 28 Les proves de determinació de l'edat es realitzen sobre la base de la llei d'estrangeria, la qual permet dur a terme proves per verificar la minoria d'edat d'aquelles persones indocumentades o de les quals es consideri que les circumstàncies no permeten establir l'edat amb seguretat. Tanmateix, perquè una documentació no es consideri vàlida, s'hauria d'impugnar la seva autenticitat, i elaborar un informe policial o qualsevol altre informe pericial en el qual s'indiqui que es tracta d'un passaport no autèntic.

//105 Síndic de Greuges de Catalunya (2018). *La situació dels infants migrants sense referents familiars a Catalunya*; (p.55-56); Síndic de Greuges de Catalunya (2024). *La síndica recorda que les proves de determinació de l'edat no es poden aplicar de manera indiscriminada*

legislació internacional, europea, estatal i autonòmica¹⁰⁶. A més, **la fiabilitat d'aquestes proves ha estat àmpliament qüestionada** per diversos organismes internacionals¹⁰⁷, estatals¹⁰⁸ i autonòmics¹⁰⁹.

En la pràctica, es qüestiona l'edat pel país d'origen de la documentació que el jove presenta¹¹⁰; per una valoració de l'aparença física del menor¹¹¹, o bé, perquè existeix una filiació prèvia com a major d'edat en el registre de la Policia Nacional duta a terme en el moment d'arribada a un altre punt de l'Estat espanyol, quelcom recurrent ateses les deficiències existents en la identificació de la infància en els punts d'arribada a l'Estat espanyol per diverses rutes migratòries¹¹².

Una qüestió encara sense aclarir és **qui qüestiona realment la minoria d'edat de la infància i adolescència no acompanyada**: la fiscalia o el sistema de protecció a la infància? En el Reportatge "Fora de Joc"¹¹³ la Fiscalia acusa a DGPPIA d'instar l'obertura dels procediments de determinació de l'edat, mentre que el DGPPIA assegura que només dona compliment als decrets de Fiscalia. En resposta a la petició d'informació requerida durant el treball de camp d'aquest informe, la DGPPIA afirma que¹¹⁴:

"Tot el procés de determinació d'edat, incloent-hi la valoració de la fiabilitat del passaport correspon a la Fiscalia, d'acord amb l'article 35 de la Llei regula específicament la situació dels menors

//106 Per més detall, veure: Casal dels Infants i Ficat (2025). *Marc Jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya* (pendent de publicació), pp. 14 i 15.

//107 OHCHR (2020). *El procedimiento de determinación de la edad en España viola la Convención de los derechos del niño, afirma comité de la ONU*.

//108 Defensor del Pueblo (sd). *Determinación de la edad de menores extranjeros indocumentados*.

//109 Síndic de Greuges de Catalunya (2018). *La situació dels infants migrants sense referents familiars a Catalunya*.

//110 A Barcelona –i en altres punts de Catalunya com assenyala l'*Informe al Parlament 2011* i l'informe *La situació dels infants migrants sense referents familiars a Catalunya* (2018) del Síndic de Greuges de Catalunya, s'ha detectat una pràctica sistemàtica de l'Administració que consisteix a qüestionar la documentació oficial de joves d'origen africà, especialment de Gàmbia, però també altres nacionalitats. Malgrat presentar passaports o documents oficials emesos per les seves administracions d'origen, la Fiscalia sovint en dubta la veracitat o validesa, especialment pel que fa a l'edat o la filiació, iniciant procediments de determinació d'edat. El Tribunal Suprem ha reiterat que la documentació expedida conforme al dret del país d'origen ha de ser considerada vàlida, i que no pot ser desestimada per simples sospites, com recullen diverses sentències, per exemple en les Sentències de la Sala Civil, Secció 1, del 16 de juny de 2020 (ROJ: STS 2198/2020 –ECLI:ES:TS:2020:2198) o la de l'1 de desembre de 2016 (ROJ: STS 5227/2016 – ECLI:ES:TS:2016:5227). També la Direcció General de Migracions i Refugi defensa aquest criteri (E31). En el mateix sentit la *Directriu General d'actuació 2/2021* de l'antiga DGAI, estableix que la validesa de la documentació dels joves només pot ser qüestionada després d'un estudi detallat que mostri contradiccions "indubtables, flagrants i manifestes". En cas de sospita fundada, s'hauria d'informar els cossos policials corresponents perquè iniciïn una investigació. Tanmateix, la reforma de la Llei Orgànica 8/2021 permet que la Fiscalia valori la fiabilitat dels documents mitjançant un judici de proporcionalitat. Aquesta disposició legítima, de facto, el qüestionament sistemàtic dels documents d'identitat de menors estrangers. Els/les advocats/ades entrevistats/ades (E6) consideren que aquest prejudici respon a una lògica racista i heretada de la colonialitat. I afegeixen que es tracta d'una pràctica que vulnera el principi de bona fe i el respecte pels drets dels infants. Per una anàlisi detallada de casos i les seves conseqüències, veure: Casal dels Infants i Ficat (2025). *Marc Jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya* (pendent de publicació).

//111 Quant a l'aspecte físic, el present informe ha detectat que és un element pivotant del sistema de protecció. Il·lustrativament, la *Directriu General d'Actuació 6/2020 per la qual es regula la gestió de l'expedient de desamparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats*, estableix que, quan no existeixen elements d'identificació i determinació de l'edat, els serveis competents de protecció faran constar a l'expedient "l'aparença física, només quan no es disposa de ressenya policial descriptiva, sempre i quan sigui rellevant per valorar inicialment i indiciària l'edat, i exclusivament respecte d'elements objectivables (fesomia) que clarament posen de manifest la majoria o minoria d'edat".

//112 Novact i Irídia (2024). *Vulneració dels drets humans de les persones migrants a Canàries 2024. Infància migrant i criminalització*.

//113 Marc Almodóvar (2025). *Fora de Joc*. Reportatge 30'. 3cat.

//114 Informació proporcionada per la DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639 (vegeu annex 5).

estrangers no acompanyats i de l'article 12.4 de la Llei orgànica de protecció jurídica del menor. També s'aplica el Protocol marc sobre determinades actuacions en relació amb els menors estrangers no acompanyats, signat en 2014. Aquesta normativa estatal, estableix qui pot ordenar les proves d'edat (el Ministeri Fiscal), quines proves es poden fer, qui pren la decisió final, els drets dels menors durant el procés i la tutela provisional”.

I afegeix que:

“En aquests supòsits, la Fiscalia ha de valorar la documentació presentada d'acord amb el que preveu l'article 12.4 de la Llei Orgànica de Protecció Jurídica del Menor: “A tal efecto, el Fiscal deberá realizar un juicio de proporcionalidad que pondere adecuadamente las razones por las que se considera que el pasaporte o documento equivalente de identidad presentado, en su caso, no es fiable”.”

Ciutat de la Justícia, Fiscalia de Menors a Barcelona (2025)

Tanmateix, legalment, la DGPPIA té el deure de garantir l'interès superior de la infància, cosa que li permetria no aplicar un decret de Fiscalia si això compromet el benestar del jove¹¹⁵. No hi ha cap norma que obligui la DGPPIA a executar automàticament aquests decrets¹¹⁶. De fet, la Directriu general de la DGAIA 6/2020, que regula la gestió de l'expedient de desemparament d'infants i adolescents immigrants no acompanyats disposa que “en casos de presentació de passaport vàlid mentre es tramita o una vegada ha finalitzat l'expedient de determinació d'edat s'hauria de sol·licitar el tancament d'expedient” (art. 3.6) i que “la DGAIA pot sol·licitar de Fiscalia el tancament anticipat de l'expedient de determinació d'edat quan la minoria d'edat és clara i es disposa d'elements d'identificació que permeten fixar-la amb seguretat” (art. 3.1)¹¹⁷.

A la pràctica, sembla que hi ha **una complicitat entre ambdues administracions**¹¹⁸ atès que s'obren procediments a persones documentades o per criteris subjectius com l'aspecte físic. En la majoria dels casos, quan Fiscalia decreta la majoria d'edat, la DGPPIA arxiva el procediment de desemparament i cessa les mesures de protecció.

El procediment de determinació de l'edat està poc regulat legislativament, i tant les garanties legals, com les accions de protecció dels drets, no

//115 Albert Parés (2025), citat a Lara Garcia, El matí de Catalunya Ràdio (2025), La justícia qüestiona les expulsions de centres de menors per proves d'edat: la DGAIA rectifica.

//116 E18 i E24.

//117 Directriu general d'actuació 6/2020 per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats.

//118 E6 i E19.

estan prou definides¹¹⁹. En aquest context, una bona pràctica ha estat la introducció, per part de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona,

d'un advocat/da especialitzada que forma part del torn d'ofici d'estrangeria i menors no acompanyats, en el procés de determinació de l'edat, per la defensa dels interessos de l'infant¹²⁰. Tot i que aquesta pràctica

té molta potencialitat en termes de respecte als drets humans, també presenta certes limitacions:

El procediment de determinació de l'edat està poc regulat legislativament, i tant les garanties legals, com les accions de protecció dels drets, no estan prou definides

1. Retard en la designació efectiva de l'advocat/ada: Fiscalia sol·licita la designació a l'inici del procediment, però aquesta no es fa efectiva de manera immediata. Sovint, quan l'advocat/ada rep la notificació i accedeix a l'expedient, les proves mèdiques ja s'han dut a terme, fet que impedeix presentar al·legacions prèvies.

2. Dificultat d'accés al menor i a la informació: La mateixa DGPPIA reconeix la seva responsabilitat en facilitar el contacte entre l'infant o l'adolescent i l'advocat/ada que tingui designat/ada en el procediment corresponent i que "els lletrats hauran de fer arribar la designa i les seves dades de contacte a fi de poder garantir la correcta i ràpida defensa jurídica del presumpte menor d'edat"¹²¹. Tanmateix, els advocats/ades entrevistats/ades lamenten que l'administració no facilita dades de contacte per motius de protecció de dades, obligant-los a fer instàncies genèriques, amb respostes que poden trigar setmanes.

3. Irregularitats en el procediment: S'han detectat casos en què el/la fiscal que dicta la resolució no ha tingut contacte amb l'infant ni ha fet la prova mèdica. Les advocades tenen dificultats per accedir a l'expedient abans de les proves i les seves al·legacions sovint no són incorporades al procediment.

4. Acompanyament limitat durant el procediment. El present informe ha constatat que, en la majoria de casos, els lletrats i lletrades no estan present en el moment de la realització de les proves mèdiques de determinació de l'edat¹²².

5. Defensa jurídica limitada un cop determinada l'edat: La designació del torn d'ofici només cobreix el procediment de determinació d'edat. Si es declara la majoria d'edat, el suport legal finalitza, excepte si l'advocat/ada decideix continuar per designa derivada. Així doncs, els joves menors no tenen assegurada l'assistència jurídica per recórrer contra la resolució de tancament de la desampara per part de DGPPIA.

//119 E19.

//120 E6 i E18. A més, en un sentit general, la recomanació 37 de les observacions finals sobre el setè informe periòdic d'Espanya, del Comitè de Drets Humans de la ONU (2025).

//121 Informació proporcionada per la DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

//122 Els centres on es realitzen les proves mèdiques de determinació de l'edat són: CAP Buenos Aires, CAP d'Osona Nord, CAP Doctor Barraquer, CAP Doctor Robert, CAP Igualada, CAP Jaume I, CAP Nord Igualada, CAP Penedès, CAP Piera, CAP Sant Andreu, CAP Sant Fèlix, CAP Santa Coloma, Cap Urbà Igualada, CDIP Granollers, Centre Vallès, CUAP Pura Fernández, Hospital Clínic, Hospital d'Igualada, Hospital de Sant Celoni, Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi, Hospital Sant Antoni Abad, Hospital Sant Joan de Deu i SJD Hospital Barcelona. Llistat proporcionat per la DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

6. Dret dels menors a ser informats i escoltats: Malgrat que els infants tenen dret a ser informats i escoltats durant tot el procés, aquest dret no sempre es respecta adequadament.

7. Necessitat de professionals especialitzats¹²³: Cal comptar amb persones formades en infància i joventut en les entrevistes i valoracions, per tal d'evitar que les decisions es basin exclusivament en proves mèdiques i per garantir el dret a la participació de l'infant.

Finalment, pel que fa al dret a la regularització administrativa, **s'ha detectat una pràctica institucional consistent a no iniciar la tramitació dels permisos de residència i treball mentre dura el procés de determinació d'edat**, al·legant dubtes sobre la documentació i la minoria d'edat de les persones afectades.

EL DECRET DE MAJORIA D'EDAT A JOVES MENORS I DESPROTECCIÓ IMMEDIATA

Des de l'any 2023¹²⁴, diferents factors, com la sistematització de la realització de proves de determinació de l'edat, les deficiències en les garanties jurídiques del procediment i l'emissió de decrets de majoria d'edat per part de la Fiscalia, han incrementat el nombre de joves menors que queden en situació d'abandonament institucional. Això deriva sovint en situacions de sensellarisme sobrevingut i d'extrema vulnerabilitat social.

No existeixen dades públiques i exhaustives sobre quants infants s'han vist afectats per aquesta situació. Tanmateix, segons dades de la DGPPIA, s'observa un increment en la realització de proves de determinació de l'edat¹²⁵. Entre 2021 i 2024, s'han multiplicat per 8 el nombre de joves decretats majors d'edat a partir de proves biomèdiques.

Any d'obertura del expedient	Casos determinats a través de proves biomèdiques
2021	50
2022	95
2023	309
2024	407
2025 (fins a juny)	148

Com s'ha exposat prèviament, una gran part dels joves sotmesos a les proves d'edat disposen de documentació que acredita la seva minoria d'edat, o bé l'obtenen un cop iniciat el procés¹²⁶. El 2024, 59 sentències judicials¹²⁷ van deixar sense efecte resolucions d'arxiu de l'expedient de desemparament per part de la DGPPIA, reconeixent que el o la demandant era menor en el moment en què es va dictar la decisió, i que les proves de determinació d'edat vulneraven el principi de l'interès superior del menor. No obstant això, el personal jurídic adverteix que aquesta xifra

//123 Mancança també detectada en altres punts de l'Estat, d'acord amb Save the Children (2025). *Crossing Lines: Realities of migrant children at EU external borders*.

//124 E35.

//125 Dades proporcionada per la DGPPIA en resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639.

//126 E6 i E19.

//127 Lara Garcia, El matí de Catalunya Ràdio(2025), *La justícia qüestiona les expulsions de centres de menors per proves d'edat: la DGAIA rectifica*.

és només la punta de l'iceberg: molts processos judicials continuen oberts i molts altres joves no poden accedir al recurs judicial. **Malgrat aquestes sentències, la pràctica d'arxivar expedients de desemparament a partir de decrets de majoria d'edat dictats per Fiscalia ha continuat produint-se durant l'any 2025¹²⁸.**

Gràfic realitzat a través de les dades obtingudes a través d'una petició de transparència i publicades a Lara Garcia, El matí de Catalunya Ràdio (2025), Més de 300 expulsats de centres de menors el 2024 per proves d'edat "poc fiables".

Aquests joves pateixen múltiples vulneracions dels seus drets com a infància tutelada. Cal recordar que, malgrat estar en procés de determinació de l'edat, **amb la resolució de desemparament preventiva són formalment tutelats per la DGPPIA i, per tant, han de gaudir plenament dels drets reconeguts a la infància sota tutela¹²⁹.**

Un cop estan fora dels centres, aquests infants no poden accedir als processos de regularització com a joves extutelats¹³⁰, ja que l'Oficina d'Estrangeria els considera menors, per la documentació que aporten. Per tant, només poden iniciar els tràmits al complir la majoria d'edat. Els/les advocats/ades¹³¹ destaquen la contradicció entre administracions: un mateix passaport pot no ser considerat vàlid per acreditar la minoria d'edat davant la DGPPIA, però sí davant l'Oficina d'Estrangeria. Aquesta disfunció genera un buit legal durant el qual els joves, tot i ser menors, es troben fora del sistema de protecció i sense possibilitat de regularitzar la seva situació ni d'accedir a les prestacions com a extutelats, fet que constitueix una forma d'abandonament institucional¹³².

//128 E6 i E19.

//129 Article 75.5 del *Decret 63/2022*, de 5 d'abril, dels drets i deures dels infants i els adolescents en el sistema de protecció, i del procediment i les mesures de protecció a la infància i l'adolescència.

//130 Veure apartat 4.6. Majoria d'edat i drets de la joventut extutelada.

//131 E20.

//132 El personal jurídic i les entitats consultades també alerten d'una greu vulneració del dret a la informació, que limita la capacitat dels joves per exercir els seus drets tant com a menors d'edat com, posteriorment, com a extutelats. Això s'agreuja per les dificultats d'accés a assistència lletrada adequada, essencial per iniciar els tràmits administratius. Tal com s'ha exposat anteriorment, en el cas de Barcelona, la designació del torn d'ofici només cobreix el procediment de determinació d'edat. Si es declara la majoria d'edat, el suport legal finalitza, excepte si l'advocat/ada decideix continuar per designació derivada. A la resta de Catalunya, no es designa advocat/da en el procediment de determinació de l'edat. Davant d'aquest buit, els joves acaben depenent de serveis jurídics impulsats per xarxes activistes o voluntariat, que, malgrat la seva tasca imprescindible, no poden suplir les mancances estructurals del sistema públic.

En relació amb la desprotecció immediata, sovint els i les joves decretats majors d'edat per Fiscalia són **obligats a abandonar el centre en 15 dies, sense que es realitzi cap derivació a un recurs alternatiu d'habitatge o servei bàsic**¹³³. Aquesta sortida forçosa interromp els seus itineraris formatius, les seves xarxes personals i la seva trajectòria vital, abocant-los de forma recurrent al **sensellarisme sobrevingut**¹³⁴.

No existeixen canals oficials ni protocols de derivació en el moment de sortida dels centres, cosa que dificulta l'accés a la informació i als recursos locals d'atenció al sensellarisme¹³⁵. En conseqüència, els joves expulsats dels centres es troben amb greus obstacles per cobrir les seves necessitats més bàsiques¹³⁶, com l'alimentació, l'habitatge o la higiene. En aquest context, **la voluntat del personal dels centres de menors i les xarxes de suport mutu activista**¹³⁷ **actuen com a únic sistema d'informació i acompanyament** des del primer moment d'abandonament, fins que aquests joves són derivats o detectats al carrer pels serveis socials municipals.

A la ciutat de Barcelona, l'SDI proporciona suport en diversos àmbits als joves decretats majors d'edat, com ara l'assistència jurídica i la inclusió en serveis municipals¹³⁸. Tanmateix, aquest suport no arriba a tots els joves en aquesta situació, i, per tant, no és universal.

La voluntat del personal dels centres de menors i les xarxes de suport mutu activista actuen com a únic sistema d'informació i acompanyament

Pel que fa a la situació de sensellarisme, el present informe se centra en el cas específic de Barcelona, malgrat que les fonts consultades apunten que les problemàtiques identificades a la ciutat s'estenen, i, fins i tot s'agreugen, a altres localitats catalanes¹³⁹. No existeixen dades públiques ni sistematitzades sobre la incidència del sensellarisme entre la infància que surt del sistema de protecció. Tanmateix, les

poques dades i estudis disponibles dibuixen una realitat preocupant. Cal destacar també que el **sensellarisme juvenil no afecta només la infància i adolescència declarada injustament major d'edat, sinó que és un fenomen amb una incidència molt elevada entre la joventut extutelada** que arriba a la majoria d'edat, com s'abordarà a l'apartat 4.6¹⁴⁰.

//133 Malgrat que en alguns casos, en què l'edat del jove està entre els 18 i els 21 anys i està fent una formació o presenta necessitats en termes de salut o discapacitat *"el jove continua residint al centre amb un expedient assistencial. En aquests casos, segons fonts de la conselleria, se'ls segueix acompanyant i se sol·licita la documentació identificativa i de residència"*. En Lara García, El matí de Catalunya Radio, (2025) **Més de 300 expulsats de centres de menors el 2024 per proves d'edat "poc fiables"**.

//134 E12, E15, E16, E17, E18, E19 i E20.

//135 No obstant, la DGPPIA refereix en la resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639, que els decretats majors d'edat se'ls deriva als serveis socials d'adults.

//136 Pel que fa al dret al padró, DGPPIA ha exposat, en la resposta a la sol·licitud d'accés a la informació pública amb número d'expedient DSI_2025_EXP_SIP-001SOL2_00012639, que no realitzen baixes del registre, sinó que, en els casos en els quals la persona no és derivada a un altre recurs residencial de la DGPPIA, s'insta a la persona a què s'empadroni en la nova direcció. Tanmateix, la present investigació ha detectat obstacles per a aquesta població en l'accés al dret al padró.

//137 Alguns dels espais de suport mutu que existeixen a la ciutat de Barcelona son Emergència Frontera Sud, un col·lectiu informal que obre un espai d'atenció i acompanyament en tràmits de manera setmanal al Raval; o el Taller de Intervenciones Críticas Transfeministas Antirracistas Combativas (t.i.c.t.a.c), entre d'altres.

//138 E35.

//139 La situació s'agreuja en els entorns rurals, ja que, tot i que la majoria de centres es troben fora de Barcelona, és també on hi ha menys xarxa d'entitats i activisme (E20).

//140 Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (2022). *Del sistema de (des)protecció al carrer: Joventut migrada extutelada a Catalunya i vulneracions del dret a l'habitatge*.

Tot i que aquest informe analitza els recursos municipals adreçats a joves declarats majors d'edat, cal partir de la premissa que **cap menor hauria d'acabar al carrer ni ser atès pels serveis socials d'atenció al sensellarisme**. Que un infant es trobi en aquesta situació després d'haver estat tutelat per l'administració evidencia una concatenació de greus vulneracions de drets fonamentals, del principi de l'interès superior del menor i, sobretot, un tractament discriminatori de la infància no acompanyada pel fet de ser estrangera, dins d'una lògica racista.

Tal com apunta l'informe de Neus Arnal i Blanca Garcés (2021) “si bé per norma general és important promoure l'accés normalitzat als serveis socials generals, aquests no poden acabar funcionant com a calaix de sastre de tot un seguit de col·lectius altament vulnerables i amb necessitats específiques” ¹⁴¹. És a dir, el fet que el sistema de protecció deixi desemparats joves menors d'edat acaba tensionant uns recursos municipals que no han estat concebuts per atendre aquesta realitat. Tanmateix, a la pràctica, l'administració local ha d'assumir aquesta tasca i, per tant, esdevé també **titular d'obligacions en la garantia i protecció dels drets d'aquesta infància**.

Les entitats i els/les juristes entrevistats han expressat **preocupació per quin és el sistema de derivació dels joves menors d'edat identificats per l'SDI, en els casos en què han estat decretats majors d'edat per fiscalia**. Segons l'administració¹⁴², aquests joves, expulsats del sistema de protecció, són tractats com a adults pels serveis socials municipals. En paraules textuais:

“L'SDI treballa amb tots els joves en situació de sensellarisme i, si hi ha documentació original, s'activen protocols específics amb informe social i jurídic i orientació legal. En alguns casos, el jutjat pot retornar el jove al circuit de protecció, moment en què és derivat de nou a la DGPPIA per garantir els seus drets com a menor.” I afegeix “si es troben fora del sistema de protecció, entenem que són majors d'edat. Un cop són majors d'edat, i en el supòsit que sigui necessari, Barcelona compta amb diversos serveis i programes en l'àmbit dels serveis socials bàsics i especialitzats, de l'ocupació o de l'acció comunitària, per exemple. Així, aquests joves poden anar a Barcelona Activa, a centres de serveis socials bàsics, al SAIER, etc. L'accés a un servei o a un altre dependrà de la situació i de les necessitats particulars de cada jove.”

Tanmateix, les entitats que acompanyen aquests joves denuncien **grans dificultats d'accés** als serveis per a adults. Les treballadores de Bayt al-Thaqafa¹⁴³ afirmen:

“[Els joves] tenen problemes per accedir a menjadors socials, SAIER, formació o idiomes perquè, legalment, són menors. L'opció és renunciar a la seva minoria d'edat, però els advocats ho desaconsellen.”

Aquestes dificultats també han estat detectades per entitats com l'Hospital de Campanya de Santa Anna¹⁴⁴.

//141 Arnal i Garcés (2021). Joves emigrats sols fora dels sistemes d'acollida: diagnòstic del cas de Barcelona.

//142 E35.

//143 E12.

//144 E16.

Val a dir que els serveis socials barcelonins **no disposen de recursos específics** com habitatge, menjar o higiene per a aquesta població. Així, **el seu paper és principalment de derivació** als recursos municipals generals d'atenció al sensellarisme. Els serveis residencials disponibles per a aquesta població són els de la Direcció de Serveis d'Atenció al Sensellarisme¹⁴⁵:

- Centres de primera acollida (3 a la ciutat).
- Centres especialitzats per a joves: el Centre Maria Feixa (20 places) i la Llar d'Oportunitats (40 places).

El **temps d'espera actual per als recursos residencials és d'uns 8 mesos**, tot i que en situacions d'urgència es pot accelerar¹⁴⁶. Les entitats alerten que molts joves passen **com a mínim 6 mesos en situació de carrer** després de sortir dels centres, sense accés a cap recurs residencial, ni tan sols temporal¹⁴⁷.

Més enllà de la saturació, aquests recursos **no cobreixen les necessitats específiques** d'un jove no acompanyat. A més, s'hi donen situacions de **desprotecció, intimidació, por i contacte amb entorns de consum**¹⁴⁸.

També es denuncia la manca de recursos específics per a joves amb necessitats particulars, com el col·lectiu LGTBIQ+, supervivents de violència sexual o joves que hagin exercit treball sexual.

La situació de carrer **té un impacte molt greu en la salut mental**. Les entitats consultades que acompanyen a aquests nens, nenes i adolescents assenyalen a què, malgrat que moltes d'aquestes persones mostren una gran resiliència¹⁴⁹ al cap de dos o tres mesos vivint al carrer ja s'hi detecta un desgast emocional i psicològic molt important. Els mesos d'hivern, especialment, són crítics¹⁵⁰. **Es tracta de joves d'entre 16 i 18 anys exposats a múltiples situacions de violència, abús, explotació laboral i/o sexual, consum de substàncies, entre altres riscos**¹⁵¹. Altres

impactes detectats que deriven directament de la situació de carrer són la por, estats d'hiper alerta sostinguts molts dies¹⁵², desregulacions emocionals, brots psicòtics i addiccions¹⁵³.

Malgrat aquesta realitat, els joves en situació de carrer atesos per l'SDI tenen dificultats per accedir als serveis de salut: el 50% dels

joves no tenen targeta sanitària, i el 30% presenten manca d'higiene, fet que a més agreuja les dificultats d'accés als serveis bàsics¹⁵⁴. L'SDI apunta que "el 13 % mostra indicadors de malestar psicològic, però només el 5,5 % rep atenció en salut mental. A més, un 16% dels joves atesos es consideren casos d'alta complexitat, amb múltiples factors de risc com problemes de salut mental, antecedents penals, manca de documentació i absència de xarxa de suport"¹⁵⁵.

Els joves en situació de carrer atesos per l'SDI tenen dificultats per accedir als serveis de salut

//145 E35.

//146 E35.

//147 E12.

//148 E12.

//149 E14.

//150 E12 i E14.

//151 E16.

//152 "Arriben molt espantats, amb un sentiment d'injustícia tremenda, diuen què serà de mi si jo sóc menor, on vaig jo ara" (E16).

//153 E17.

//154 E35.

//155 E35.

Bayt al-Thaqafa¹⁵⁶ destaca que l'abandonament institucional i la situació de carrer condueixen sovint a un procés migratori “desestructurat”. Informes sobre la matèria també apunten que la situació de carrer i el consum es relacionen amb la criminalització del col·lectiu¹⁵⁷.

Respecte a l'**alimentació bàsica**, les entitats consultades assenyalen greus dificultats per cobrir l'alimentació els primers dies després de l'expulsió. Fins que els joves no són atesos per serveis municipals com el Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER) o l'SDI, només poden accedir durant tres dies als serveis de menjador, siguin públics o privats¹⁵⁸. L'Hospital de Campanya de Santa Anna ha informat que **durant els mesos de març, abril i maig, han entrevistat i registrat cada setmana almenys a dos joves menors amb passaport que indica la minoria d'edat en el menjador social**. Malgrat que és un recurs destinat a persones adultes els han proporcionat accés per evitar que es quedessin sense alimentació¹⁵⁹.

Finalment, les entitats consultades també denuncien que la situació de carrer augmenta l'**exposició dels joves a la violència i al racisme policial**¹⁶⁰. Són víctimes habituals d'identificacions per perfil racial¹⁶¹ i, en alguns casos, pateixen fins i tot la retirada de pertinences¹⁶².

A mode de conclusió, cal reiterar l'impacte en la vida dels joves menors expulsats del sistema de protecció, atès que malgrat tinguin accés a assistència jurídica i portin als tribunals el tancament de l'expedient de desampar de la DGPPIA, **la resposta judicial arriba tard, quan el o la jove menor ja ha vist trencat el seu procés formatiu i ha passat per una situació de carrer, amb els greus impactes que això suposa, moltes vegades irreversibles**¹⁶³. A més cal també apuntar l'impacte que té a nivell de recursos públics que fan front a aquesta situació des de l'àmbit local i associatiu.

MANCANCES EN LA GARANTIA DE DRETS DE LA INFÀNCIA TUTELADA

Pel que fa a la situació dels nens, nenes i adolescents sota la tutela de la DGPPIA que resideixen en centres de protecció, la institució ha de garantir el dret a l'**educació, l'assistència sanitària, els serveis socials bàsics, la llibertat religiosa i d'expressió**, així com la **seva participació**

//156 E12.

//157 Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (2022). *Del sistema de (des)protecció al carrer: Joventut migrada extutelada a Catalunya i vulneracions del dret a l'habitatge*.

//158 77 L'Hospital de Campanya de l'Església de Santa Anna ofereix esmorzar, dinar i sopar, diàriament i sense derivació prèvia, tanmateix, cal realitzar una entrevista d'acollida que es realitza els dimarts al matí. En el cas del SAIER, les entitats entrevistades assenyalen que actualment hi ha una espera de dos mesos per obtenir una cita. També es puntualitza que si un jove, malgrat ser menor de 21 anys, ha quedat registrat pel SAIER, no pot accedir al servei especialitzat de l'SDI.

//159 E16.

//160 E12, E13 i E17.

//161 80 En l'E35 s'afirma que l'Ajuntament de Barcelona ofereix formacions específiques adreçades als dispositius de la Guàrdia Urbana de platges, policies de barri amb l'objectiu apropar-se a les realitats dels joves migrants sols i proporcionar eines pràctiques i criteris d'actuació per millorar la capacitat d'acollida i resposta dels serveis municipals. Malgrat els esforços, sembla que les formacions no són suficients per aturar el racisme policial.

//162 E13.

//163 E16.

social¹⁶⁴. Aquest informe se centra en tres problemàtiques detectades¹⁶⁵: les limitacions en el dret a l'educació i a la salut, les dificultats en la regularització administrativa i la situació d'exclusió i marginació social d'aquesta població.

En el dret a l'educació i a la salut s'observen dues mancances generals: per una banda, la manca d'adaptació dels serveis per fer front a **barreres idiomàtiques i la falta d'intèrprets**; i per l'altra, l'existència de recursos no ajustats a les necessitats específiques de la infància i l'adolescència¹⁶⁶.

De forma més específica, en l'àmbit **educatiu**, les limitacions són diverses. En primer lloc, els joves majors de 16 anys han de seguir el sistema educatiu per a adults, que requereix competències lingüístiques altes i disposa de poques places, fet que dificulta l'accés¹⁶⁷. En segon lloc, les formacions

són sovint curtes, de qualitat limitada i poc alineades amb els seus interessos o necessitats¹⁶⁸. I, en tercer lloc, els cursos de llengua de català i castellà es limiten als nivells bàsics (A1-A2)¹⁶⁹.

Pel que fa a l'accés al **dret a la salut**, tot i que els joves tenen accés al sistema públic, sovint reben la targeta sanitària tard, només quan és necessària¹⁷⁰. El dèficit més rellevant

La institució ha de garantir el dret a l'educació, l'assistència sanitària, els serveis socials bàsics, la llibertat religiosa i d'expressió, així com la seva participació social

es troba en l'atenció a la salut mental¹⁷¹. La detecció depèn dels equips dels centres, que no sempre disposen de psicòlegs¹⁷². La derivació al sistema públic comporta llargs temps d'espera i una atenció limitada i reactiva, més enfocada a situacions d'urgència que a un acompanyament continuat¹⁷³. Primer els i les joves són derivats/ades al Centre d'Atenció Primària, i d'allà al Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil, on són atesos com qualsevol altre jove. El sistema, tal com està configurat actualment, **funciona com un dispositiu de resposta a urgències i no com un model preventiu o d'acompanyament continuat**. Aquest model no respon adequadament a les necessitats de l'adolescència no acompanyada, especialment en la transició a la majoria d'edat, moment que sovint genera angoixa, malestar i inseguretat¹⁷⁴.

//164 L'Observatori dels Drets de la Infància ha publicat el document: "Estratègia catalana per l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols" on s'estableixen els eixos de treball amb aquesta població.

//165 Val a dir que les situacions són molt variables de centre a centre, en funció de l'entitat gestora i els professionals que hi treballin, ja que no hi ha una regulació de mínims en termes de projecte educatiu ni supervisió. Per aquest motiu, no pretén generalitzar i adreça problemàtiques estructurals.

//166 En moltes entrevistes (E9, E12, E13, E14, E17, E20, E21 i E33) es critica que els serveis, activitats i recursos que s'ofereixen als joves no s'ajusta a les expectatives del seu viatge migratori. Això ocorre perquè l'administració configura un sistema adultocèntric i amb una mirada colonial de la migració.

//167 E12.

//168 E12.

//169 E12.

//170 E13.

//171 Problemàtica assenyalada per moltes persones entrevistades: E6, E8, E9, E12, E13, E14, E17 i E19.

//172 La figura del psicòleg dins dels centres d'acollida sovint és més de suport al dia a dia que d'atenció clínica estructurada. Tot i que poden detectar casos com discapacitat intel·lectual o malestar psicològic, no poden emetre informes amb validesa clínica o legal, per la qual cosa tot ha d'acabar derivant-se a la xarxa pública, amb els retards que això implica.

//173 "La salut mental és un gran problema perquè no s'aborda d'hora, i només s'actua quan el cas ja és massa greu". (E6).

//174 E12.

Una bona pràctica a destacar a Barcelona és el **Servei de Salut Mental Transcultural de Sant Joan de Déu (SATMI)**¹⁷⁵. Segons aquest servei¹⁷⁶, la infància i adolescència no acompanyada pot haver patit situacions traumàtiques al país d'origen o durant el trànsit, com naufragis o violències, a les quals se suma l'impacte important de la fase postmigratòria. El SATMI considera que aquesta és una qüestió de **salut pública**.

Un nombre important de pacients atesos són joves amb angoixa pel moment d'assolir la majoria d'edat o per les proves de determinació de l'edat, que activen en els joves símptomes d'ansietat, estrès posttraumàtic amb malsons o col·lapses, i reincidència si hi ha antecedents de consum.

No obstant això, el SATMI no està dissenyat específicament per a infància i adolescència no acompanyada, no pot absorbir tota la demanda ni opera per tota Catalunya. Tot i això, assumeix molts casos donat que és un programa especialitzat i pot cobrir aspectes específics per la millor qualitat de l'atenció, com la presència de traductors. Tanmateix, s'expressa la necessitat de dotar-se de més recursos per atendre a aquesta població i garantir una bona atenció¹⁷⁷. En aquest sentit, una iniciativa pionera, complementaria a la feina del SATMI, és el **Projecte d'Agents Comunitaris en Salut Mental**¹⁷⁸, impulsada pel Programa de Psiquiatria Transcultural de l'Hospital Vall d'Hebron.

En segon lloc, tot i que la regularització de la situació administrativa és un pilar fonamental per donar estabilitat a la infància i adolescència no acompanyada¹⁷⁹, és un procés marcat per la incertesa i la desigualtat.

El sistema, (...) funciona com un dispositiu de resposta a urgències i no com un model preventiu o d'acompanyament continuat.

Malgrat que la reforma del Reglament d'Estrangeria de 2021 estableix un termini màxim de tres mesos per tramitar l'autorització de residència, el bon funcionament del procés **depèn en gran manera de la implicació personal de l'educador/a** que acompanya el jove. Per tant, no és un dret garantit universalment¹⁸⁰.

Durant el procés d'acollida, molts joves manifesten sentir-se desorientats, com si fossin traslladats entre centres sense comprendre quin és l'objectiu ni si existeix un pla definit. En alguns casos, també s'ha constatat **manca de comunicació fluida entre el centre i els joves**, cosa que dificulta el

//175 És un recurs ambulatori que no compta amb atenció d'urgències ni d'ingrés. S'anomena transcultural perquè té **una mirada més contextualitzada i no biomèdica de la salut**, fugint d'una aplicació rígida del DSM-V, i treballa sota criteris de **competència cultural individual i institucional (E6 i E14)**.

//176 E14.

//177 Segons Save the Children (2025). *Crossing Lines: Realities of migrant children at EU external borders* (pàgina 61) els serveis especialitzats amb perspectiva transcultural ajuden els joves a transitar el trauma, l'experiència i les necessitats dels joves.

//178 Aquest projecte ha contractat i format 15 joves extutelats (actualment d'entre 18 i 25 anys) com a agents comunitaris de prevenció i promoció de la salut mental als centres per actuar en 14 centres, 2 femenins i 12 masculins, on viuen 250 menors. Aquests agents tenen experiència pròpia com a extutelats, i reben formació en diverses temàtiques relacionades amb la salut mental i el benestar psicosocial. No fan teràpia ni diagnòstic, però detecten malestars, situacions d'aïllament, condicions de vida difícils, etc., i deriven als equips pertinents. Tal com destaca una de les persones implicades, "l'interessant és que no només els joves s'apropen als altres joves del centre, sinó que també apropen aquesta realitat als professionals, treballant de forma multidisciplinària i donant eines als equips educatius". (E6). Per tant, aquesta figura també capacita i reforça la comprensió de la salut mental dels menors migrats als professionals que els tracten. Projecte finançat per la Caixa i el SOC.

//179 E12.

//180 E12.

coneixement sobre la seva situació administrativa i els objectius de la intervenció. Això genera **frustració, incertesa i desconfiança**¹⁸¹.

Els centres específicament destinats a joves migrants – a diferència dels recursos de protecció general, més diversos – impliquen una **segregació institucional**¹⁸² i un **tracte diferencial**¹⁸³.

Molts d'aquests centres estan ubicats fora dels nuclis urbans, cosa que dificulta greument el vincle dels joves amb l'entorn i la participació social¹⁸⁴. Tot i que poden disposar de transport per gestions bàsiques, **no tenen llibertat de moviments** i sovint depenen dels educadors per desplaçar-se. En alguns casos, **ni tan sols tenen targeta de transport**¹⁸⁵. Això limita la seva capacitat per crear xarxes i conèixer el context local.

En segon lloc, molts centres funcionen sota un model disciplinari estricte, basat en el control i el sistema de càstigs i recompenses. Es penalitza el seu comportament amb mesures com la retirada de la paga, i s'avalua l'evolució dels joves en funció de la seva docilitat i capacitat d'adaptació. Aquest sistema exigeix una actitud gairebé “exemplar” per accedir a recursos com els pisos d'autonomia, i qualsevol conflicte o “incidència” pot esdevenir motiu d'exclusió. Aquestes exigències, però, no s'apliquen amb la mateixa severitat als joves nacionals, ja que els seus comportaments sovint es consideren propis de l'adolescència¹⁸⁶.

Aquest **tracte desigual genera sentiments de culpa**, atès que els joves sovint interpreten els seus fracassos com un problema personal, quan en realitat es tracta d'una manca estructural de suport¹⁸⁷.

Durant el procés d'acollida, molts joves manifesten sentir-se desorientats

Finalment, el sistema, en molts casos, promou una assimilació cultural occidental forçada. No es garanteixen

drets bàsics com l'alimentació halal ni espais adequats per a la pregària. S'han reportat casos en què es convoquen reunions durant l'iftar i es penalitza el jove per no assistir-hi, ignorant completament les seves pràctiques religioses¹⁸⁸.

Finalment, la valoració dels joves es basa sovint en la seva capacitat **d'adaptació cultural i agraïment constant**, com si haguessin de demostrar que “mereixen” el suport rebut¹⁸⁹. Aquest enfocament **deslegitima les seves dificultats reals i ignora el context de pressió, violència burocràtica i estigmatització** en què viuen.

//181 E9, E12 i E13.

//182 “Funciona amb les necessitats del moment: si hi ha un pic de joves migrants, faran recursos destinats a aquests joves. La realitat és aquesta: existeixen recursos per a joves migrants on no hi ha nois del territori” (E9). Tot plegat evidencia una manca de planificació estructural i una tendència a aplicar polítiques d'urgència que consoliden la segregació.

//183 E9 i E12.

//184 E12.

//185 E12 i E13.

//186 E9, E12, E13, E17 i E18. Una expressió que van utilitzar diverses persones entrevistades va ser que els joves no acompanyats “no tenen dret a equivocar-se”.

//187 E12.

//188 E12.

//189 “Han de demostrar si mereixen o no les oportunitats” E12 i E13.

MAJORIA D'EDAT I DRETS DE LA JOVENTUT EXTUTELADA

La problemàtica que afecta la infància expulsada dels centres per un decret de majoria d'edat és també extensible, en molts casos, als adolescents que arriben a la majoria d'edat i són expulsats dels centres de protecció sense ser derivats a cap altre recurs ni tenir la documentació tramitada. Tot i que aquest informe no aprofundeix en les múltiples vulneracions de drets que afecten la infància extutelada, ofereix algunes pinzellades sobre les mancances en l'accés a recursos de transició cap a la vida adulta i remet a altres informes que aborden amb més profunditat aquesta complexa realitat.

El sistema d'emancipació de Catalunya és dels més robust de l'Estat espanyol, en termes de places i recursos. Per exemple, compta amb l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat¹⁹⁰ (ASJTET). Aquesta és un organisme públic que acompanya joves extutelats d'entre 18 i 21 anys en el procés d'emancipació. Aquest servei és únic en l'àmbit estatal i poc comú a nivell europeu¹⁹¹, fet que situa Catalunya com a territori pioner en l'atenció a aquest col·lectiu¹⁹². Tot i això, aquesta recerca ha constatat deficiències estructurals que situen un nombre important de joves en situació d'extrema vulnerabilitat un cop surten del sistema de protecció.

Les dades apunten que **els recursos disponibles per a joves extutelats són insuficients**. El Síndic de Greuges de Catalunya alerta que l'increment de joves tutelats que arriben a la majoria d'edat ha fet augmentar també el dèficit de cobertura de les mesures de suport a la vida adulta¹⁹³. Segons dades de la DGPPIA, fins al setembre de l'any 2023, 1.762 joves van assolir la majoria d'edat, però només 746 van sol·licitar l'alta a l'ASJTET. Aquesta diferència mostra un creixent desajust entre les sortides del sistema de protecció i les altes a l'ASJTET¹⁹⁴.

Segons l'Ajuntament de Barcelona, el 2024 un 26% dels joves en situació de carrer atesos per l'SDI, és a dir, fins als 21 anys, provenen del sistema de protecció català. D'aquest total, un 26% no disposa de documentació, i només un 8% compta amb permís de residència i treball¹⁹⁵.

L'informe de la Federació d'Entitats amb Projectes i Pissos Assistits (FEPA) remarca que “els processos d'emancipació jovent tutelat i extutelat s'inicien molt abans que els de la resta de joves al conjunt de l'Estat, malgrat tenen una xarxa social feble o, de vegades, inexistent [...]”¹⁹⁶. Aquesta vulnerabilitat estructural es veu agreujada per múltiples dificultats: coneixement insuficient del català i castellà, processos formatius inacabats, problemes per regularitzar la situació administrativa,

//190 L'Àrea de Suport a Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET) és la unitat de la DGPPIA que ofereix a joves tutelats, extutelats o amb un alt grau de dificultat social entre 16 i 21 anys l'accés a recursos i serveis en diferents àmbits: habitatge, inserció laboral, seguiment socioeducatiu i psicològic, suport afectiu, suport econòmic i jurídic, principalment, per tal que assoleixin una plena inserció en una situació d'autonomia i independència. Les peticions arriben ja sigui des de professionals vinculats amb els joves, o bé, des dels propis joves. A partir de la sol·licitud inicial es fa una valoració sobre els programes a què es poden adscriure o si necessiten un altre tipus addicional de suport.

//191 Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (2022). *Del sistema de (des)protecció al carrer: Joventut migrada extutelada a Catalunya i vulneracions del dret a l'habitatge* i E15.

//192 E15.

//193 Síndic de Greuges de Catalunya (2024). *La síndica recorda que les proves de determinació de l'edat no es poden aplicar de manera indiscriminada*.

//194 Ídem.

//195 E35.

//196 FEPA (2023). *Joves en procés d'emancipació: anàlisi de resultats dels perfils. Enquesta FEPA 2023. Catalunya*.

menor accés a oportunitats laborals i dificultats per accedir a un mercat de lloguer excloent i marcat pel racisme immobiliari¹⁹⁷. En aquest context, “la sortida del sistema de protecció i la consegüent pèrdua de suports integrals representa una transició abrupta i disruptiva, que en molts casos, deriva en situacions de pobresa i exclusió social”¹⁹⁸.

La sortida del sistema de protecció i la consegüent pèrdua de suports integrals representa una transició abrupta i disruptiva, que en molts casos, deriva en situacions de pobresa i exclusió social

Els joves que han estat en el sistema de protecció de menors – ja sigui sota tutela, custòdia, protecció provisional o guarda – tenen dret a sol·licitar una autorització de residència i treball en complir la majoria d’edat¹⁹⁹. Aquesta sol·licitud pot fer-se dos mesos abans o tres mesos després de fer els 18 anys, amb possibilitat d’ampliació fins als 20 anys²⁰⁰. No obstant això, els requisits per obtenir la residència són

sovint inassolibles, ja que es demana acreditar mitjans econòmics propis²⁰¹. Així, la sortida del sistema sense documentació ni derivació a recursos específics contribueix a cronificar situacions de vulnerabilitat extrema.

Com assenyalava l’informe del Consell Nacional de Joventut de Catalunya “ser jove, migrat i extutelat suposa una confluència d’alt risc per patir situacions de sensellarisme juvenil”²⁰², les conseqüències del qual queden recollides en apartats previs del present informe.

ORGANISMES DE PROTECCIÓ DELS DRETS DE LA INFÀNCIA NO ACOMPANYADA

Els mecanismes actuals de protecció dels drets humans presenten grans dificultats d’accés per a la infància i l’adolescència no acompanyada²⁰³.

Persistentes barreres comunicatives i administratives – com l’ús de llenguatge complex per part de l’administració o la manca de materials accessibles – dificulten la comprensió i exercici d’aquests drets. Sovint, aquestes barreres s’han de suplir mitjançant la participació de terceres persones, com entitats socials o educadors/es, que redacten i tramiten les queixes en nom dels joves. Això genera una situació de dependència que limita l’autonomia dels afectats en la defensa dels seus drets.

//197 Casal dels Infants i Ficat (2025). *Marc Jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya* (pendent de publicació) i E18.

//198 FEPA (2023). *Joves en procés d’emancipació: anàlisi de resultats dels perfils. Enquesta FEPA 2023. Catalunya*.

//199 Article 174 del Reial decret 1155/2024, de 19 de novembre, pel qual s’aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, d’11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

//200 [Article 174.2 del Reial decret 1155/2024, de 19 de novembre, pel qual s’aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, d’11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.

//201 Servicio Jesuita a Migrantes (2022). *Guía para la tramitación de la solicitud y renovación del permiso de residencia y trabajo en España de menores extranjeros no acompañados y jóvenes extutelados*.

//202 Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (2022). *Del sistema de (des)protecció al carrer: Joventut migrada extutelada a Catalunya i vulneracions del dret a l’habitatge*.

//203 Com indica el Síndic de Greuges de Catalunya, 2024, en l’Informe al Parlament, aquesta dificultat d’accés es tradueix en una alta taxa d’infradenúncia dels fets. Tot i que també hi ha altres qüestions que augmenten la infradenúncia estructural com la por a represàlies després de la denúncia, la desconfiança envers les institucions o el desconeixement de l’opció a denunciar.

Entre 2023 i 2025, l'Oficina per la No Discriminació (OND) només ha rebut vuit sol·licituds d'atenció de joves sense referents adults²⁰⁴, tot i l'existència d'un problema estructural molt més ampli²⁰⁵. Aquesta dada reflecteix tant les dificultats d'accés com les limitacions en els mecanismes de detecció i resposta institucional.

Tanmateix, institucions com la Sindicatura de Greuges de Barcelona i la mateixa OND tenen coneixement de múltiples situacions de vulneració de drets que afecten la infància i l'adolescència no acompanyada²⁰⁶. Algunes de les vulneracions detectades inclouen:

- Discriminació i racisme (insults, agressions físiques, conflictes laborals vinculats a l'origen).
- Exclusió social, negant d'empadronament i forçant a una situació de sensellarisme.
- Tractament desigual en l'accés als serveis públics.

Malgrat que es duen a terme intervencions com l'atenció jurídica, psicosocial o socioeducativa, les respostes institucionals sovint resulten insuficients per garantir una reparació efectiva i sostenible. Aquesta limitació respon a diversos factors: en alguns casos, la vulneració denunciada no és competència directa de l'ens receptor²⁰⁷; en altres, el temps transcorregut entre la vulneració del dret i la intervenció és excessiu, la qual cosa en dificulta la reparació. A més, les institucions sovint no disposen de les eines correctives necessàries per revertir el dany causat. Finalment, els sistemes de seguiment dels casos no s'adapten a la realitat i necessitats específiques d'aquests joves²⁰⁸.

Per fer front a aquestes mancances, la mesura de govern "Per una Barcelona antiracista 2022-2025" (pàg. 34) reconeix aquestes desigualtats i destaca la necessitat de reforçar la coordinació entre serveis per millorar la detecció i atenció de situacions de discriminació.

Més enllà d'aquestes mancances estructurals, es constata també una absència de recursos especialitzats en l'atenció a les necessitats específiques de la infància i adolescència no acompanyada. En una de les entrevistes realitzades²⁰⁹ es posa en relleu, per exemple, el buit existent pel que fa a recursos específics per a nois joves cis víctimes de violència sexual durant el trajecte migratori o un cop al territori.

//204 Les dades facilitades per l'Oficina per la No Discriminació de l'Ajuntament de Barcelona mostren que entre els anys 2023 i 2025 han rebut 8 sol·licituds d'atenció de joves sense referents adults, la majoria ex-tutelats d'origen marroquí o africà subsaharià, que es troben en situacions de vulnerabilitat vinculades a processos de discriminació, dificultats administratives, i mancances en la continuïtat del suport institucional. L'anàlisi de les intervencions realitzades permet identificar alguns **patrons comuns i necessitats emergents**. D'aquests casos, tres eren per situacions de discriminació i vulneració de drets; concretament insults racistes o conflictes laborals vinculats al seu origen (dos casos) i agressions físiques (un cas), mentre que tres sol·licituds eren per qüestions d'exclusió social i manca de seguiment institucional. Les respostes que l'Oficina va donar han estat: atenció jurídica, atenció socioeducativa, atenció psicosocial o psicològica i la coordinació amb altres recursos.

//205 D'acord amb la informació extreta de l'informe *Marc Jurídic del sistema de protecció de menors i jovent migrant sol i les seves vulneracions a Catalunya* (pendent de publicació) elaborat pel Casal dels Infants i Ficat (2025), els joves pateixen discriminacions de forma estructural, en el transport públic, en l'accés a drets socials, per les forces i cossos de seguretat de l'estat, entre d'altres.

//206 Entrevistes E33 i E34, i també a l'informe de la Sindicatura de Greuges de Barcelona *Joves migrants sense referents familiars a la ciutat de Barcelona* de l'any 2022.

//207 En l'entrevista E33 la Sindicatura de Greuges de Barcelona ho exemplificava amb aquelles queixes relatives a dret d'estrangeria. Com que la Sindicatura no té competència en la matèria ho derivava al *Defensor del Pueblo Español*, qui és l'ens competent.

//208 Idea extreta de l'entrevista E34.

//209 E12.

3.3.

EL CONTROL MIGRATORI ALS ESPAIS DE TRÀNSIT DE LA FRONTERA CATALANOFRANCESA

Tot i que sovint es presenta com a destinació final, l'Estat espanyol també actua com a territori de trànsit per a moltes persones migrades, és a dir, com una etapa intermèdia en el seu recorregut cap a altres països. Des d'aquesta perspectiva, aquest capítol analitza el desplegament del control migratori a la frontera catalanofrancesa²¹⁰.

Malgrat que França i Espanya formen part de l'espai Schengen²¹¹, França manté restriccions a la lliure circulació des de l'any 2015²¹², renovades semestralment segons l'article 25 de l'Acord Schengen²¹³. Aquesta mesura, concebuda per a situacions excepcionals, s'ha aplicat de manera continuada. S'han restablert controls migratoris en 37 punts autoritzats, i des del gener de 2021, s'han tancat 13 passos fronterers amb blocs de formigó, forçant així el trànsit per rutes alternatives més perilloses²¹⁴. Aquestes mesures no només dificulten la mobilitat, sinó que també posen en risc la vida de les persones, com demostra **la mort d'almenys tres persones des de 2021 intentant travessar la frontera des de Catalunya cap a França**²¹⁵.

En aquest context, les autoritats franceses han dut a terme devolucions sota la figura de “denegacions d'entrada”. Tanmateix, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE), en la sentència del 21 de setembre de 2023, va establir que, fins i tot en fronteres interiors, aquestes denegacions han de complir amb la Directiva de Retorn (2008/115/CE), garantint drets com el retorn voluntari, l'assistència jurídica i una avaluació individualitzada²¹⁶.

//210 El present informe se centra en la frontera entre Catalunya i França per motius de limitació de recursos i d'espai. Tanmateix, és important esmentar que la frontera catalanofrancesa forma un continu amb la frontera bascofrancesa, on també s'han registrat pràctiques sistemàtiques de control fronterer que vulneren drets fonamentals, inclòs el dret a la vida. Tal com indica d'Anafé (2023), en l'informe *Contrôles migratoires à la frontière franco-espagnole : entre violations des droits et luttes solidaires*, la frontera francoespanyola és un lloc de control selectiu per algunes persones, i es caracteritza per vulneracions quotidianes dels drets de les persones en migració.

//211 L'espai Schengen és una zona formada per diversos països europeus que han eliminat els controls fronterers interns entre ells, a través de l'Acord i de la Convenció de 1985 i 1990. Això vol dir que les persones i les mercaderies poden circular lliurement entre aquests països, com si fos un únic territori pel que fa a fronteres. En formen part la majoria dels països de la Unió Europea (UE), però també alguns que no són de la UE, com Noruega, Suïssa, Islàndia i Liechtenstein. L'any 1991 l'Estat espanyol va signar aquest acord, que va entrar en vigor l'any 1995.

//212 Malgrat que aquesta decisió depèn de l'estat francès, hi ha una clara interdependència entre ambdues fronteres, i això repercuteix directament en el control migratori espanyol. Les barreres al trànsit posen novament de manifest l'existència d'un sistema europeu d'accés a la mobilitat internacional profundament racista i discriminatori.

//213 Aquest article estableix que: “quan, en l'espai sense controls a les fronteres interiors, existeixi una amenaça greu per a l'ordre públic o la seguretat interior d'un estat membre, aquest estat podrà restablir de manera excepcional els controls fronterers en parts específiques o en la totalitat de les seves fronteres interiors”.

//214 Anafé (2024). *Controles migratorios en la frontera entre Francia y España: entre violaciones de los derechos y luchas solidarias*.

//215 Anafé (2024). *Controles migratorios en la frontera entre Francia y España: entre violaciones de los derechos y luchas solidarias*.

//216 Aquesta jurisprudència és rellevant perquè confirma que en una frontera interior les persones es troben dins de l'espai Schengen, i no en una ficció de no-entrada. Una “denegació d'entrada” en una frontera interior implicaria l'obertura d'un expedient i un procediment d'expulsió, no una devolució de facto a Espanya, i les garanties que s'haurien d'aplicar, com per exemple un període de retorn voluntari, deixen, en gran manera, sense utilitat real la prohibició d'entrada.

Arran d'aquesta resolució, les denegacions d'entrada han deixat de ser la base jurídica principal per a les devolucions, que actualment s'emparen en l'Acord de Màlaga (2002), un acord bilateral de cooperació entre França i Espanya²¹⁷. Aquest preveu que les persones detingudes en situació irregular a un dels dos estats poden ser readmeses per l'altre, sota certes condicions i amb el consentiment previ de les autoritats. Tot i fer referència a les convencions internacionals, incloent-hi els drets de les persones refugiades (dret d'asil i principi de no devolució), l'acord és vague i només contempla garanties molt limitades. **Tampoc preveu cap garantia procedimental com ara l'accés a informació, serveis d'interpretació, assistència lletrada, suport mèdic, vies de recurs ni la possibilitat efectiva de sol·licitar asil.**

Organitzacions de drets humans franceses denuncien que, en els procediments simplificats de readmissió, les autoritats franceses no respecten ni la Convenció de Ginebra ni la Convenció sobre els Drets dels Infants. De fet, segons apunta Anafé²¹⁸ els comandaments de la policia fronterera d'Hendaia i Perpinyà han reconegut explícitament que rebutgen tramitar sol·licituds d'asil.

A més, observacions i estudis²¹⁹ apunten que a la frontera catalanofrancesa tenen lloc **pràctiques sistemàtiques de devolucions fora tot procediment**, sense execució d'una denegació d'entrada ni notificació de readmissió a les persones detingudes, a les quals se les ordena tornar

A la frontera catalanofrancesa tenen lloc **pràctiques sistemàtiques de devolucions fora tot procediment**

immediatament en cotxe o agafar el següent tren cap a Espanya, o fins i tot, són abandonades a diferents punts dels voltants de la frontera en territori espanyol. Aquest tipus de devolucions sense procediment ni formalitat són anomenades per la

policia francesa "demi-tours", és a dir, "mitja volta". Aquestes pràctiques vulnereu greument els drets humans, ja que **es duen a terme sense registre, recurs efectiu, valoració individual, traducció, o assistència legal, ni comprovar si la persona és menor d'edat o vol demanar asil.**

Segons ha declarat la policia espanyola en el marc d'aquesta investigació, **no tenen constància formal d'aquestes devolucions, perquè no es notifiquen ni es registren**²²⁰.

El capítol se centra les pràctiques de control migratori per part d'ambdós estats a la comarca de l'Alt Empordà, en punts com el Pertús, Portbou i La Jonquera, així com en l'ampliació del control policial més enllà de la línia fronterera a la ciutat de Figueres. Es posa de manifest com aquest desplegament **genera un control basat en el perfil ètnic o racial, afectant de manera desproporcionada a les persones no-blanques i vulnerant sistemàticament drets fonamentals com el dret a la vida, a la integritat física i moral, i el dret a l'asil, entre d'altres.**

//217 Aquest acord no és el primer que emmarca la cooperació en el control de frontera entre Espanya i França. Prèviament, el 1998, es va signar el "Convenio de cooperación transfronteriza en materia policial y aduanera firmado entre el Reino de España y la República Francesa", a Blois, el qual va donar lloc a la creació dels Centres de Cooperació Policial i Duanera (CCPA), amb presència de la Policia Nacional, la Guàrdia Civil i Vigilància Duanera per la part espanyola i la policia i la gendarmeria nacional i duanes per la part francesa. Des de 2007, també participen els Mossos d'Esquadra en aquells situats a Catalunya (El Pertús i Melles).

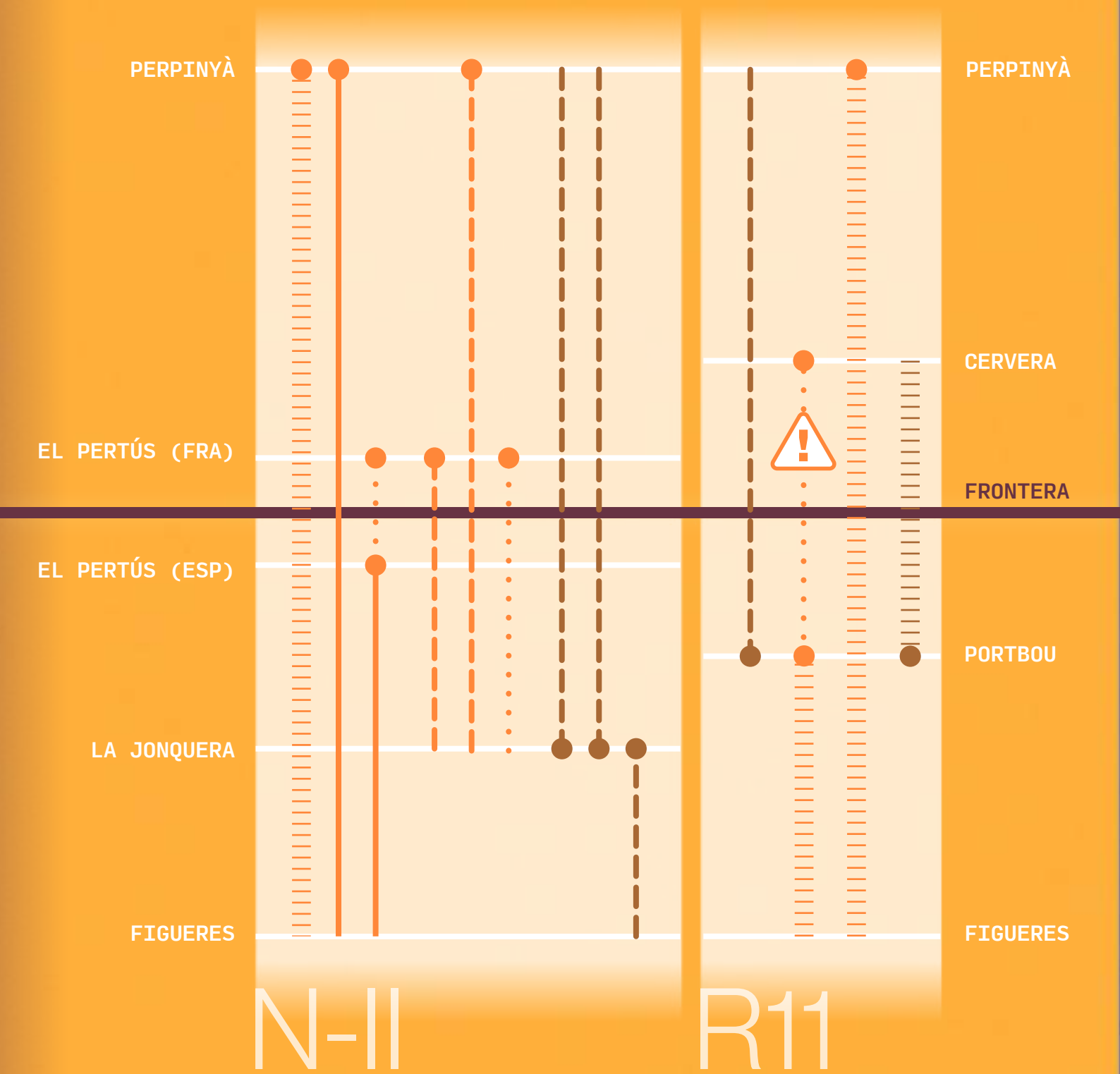
//218 Anafé (2023). Contrôles migratoires à la frontière franco-espagnole : entre violations des droits et luttes solidaires.

//219 Anafé (2023). Contrôles migratoires à la frontière franco-espagnole : entre violations des droits et luttes solidaires.

//220 E29 i E30.

Trànsit Frontera Catalanofrancesa

EL PERTÚS

El Pertús és un municipi fronterer dividit entre França i Espanya: la part occidental pertany a França, mentre que l'oriental forma part del terme municipal de La Jonquera. La frontera es configura com una via urbana compartida – “Avinguda Catalunya” al costat espanyol i “Avinguda de França” al francès –, per on circulen tant vianants com vehicles.

A causa de la seva particularitat geogràfica, el Pertús **és un punt clau per analitzar com es materialitza en la pràctica el marc legal del control migratori a la frontera catalanofrancesa**. Malgrat trobar-se dins l'espai Schengen i ser, per tant, una frontera interior, les mesures aplicades reflecteixen una gestió fronterera assimilable a la d'una frontera exterior, amb implicacions directes en els drets de les persones en trànsit.

Límit del terme municipal del Pertús, França (2025)

L'accés al Pertús des d'Espanya es realitza principalment per la carretera N-II. Moltes persones intenten travessar la frontera a peu, en vehicle privat o en autobús. En aquest punt hi ha casernes de les Forces i Cossos de Seguretat d'ambdós estats²²¹, així com instal·lacions duaneres, totes situades al costat espanyol.

Pel que fa als controls, tant les autoritats franceses com les espanyoles duen a terme inspeccions en autobusos i vehicles particulars. En el cas dels autobusos, els agents revisen documentació personal i bitllets. Aquestes inspeccions tenen lloc tant al nucli fronterer com en punts propers, però no estrictament ubicats a la línia de frontera²²². Els controls a vehicles privats solen incloure inspeccions visuals del vehicle i comprovacions d'identitat de les persones ocupants.

En aquest context, segons diversos testimonis recollits durant el treball de camp, pren rellevància la figura del “passador”: una persona que, a canvi d'una contraprestació econòmica, facilita el pas de persones

//221 A la part espanyola es troba la Policia Nacional, la Guàrdia Civil i els Mossos d'Esquadra, i a la part francesa la Gendarmerie nacional.

//222 Elsa Putelat i Nicolas Dupuis (2025). *Pirineus, el mur invisible*. Sense Ficció. 3cat.

migrades amb el seu vehicle. Tot i estar penalitzada, aquesta pràctica és una resposta directa a la manca de vies legals i segures per travessar la frontera.

Dins aquest dispositiu de control, les autoritats franceses impedeixen l'entrada a persones sense permís de residència o documentació francesa, retornant-les a Espanya mitjançant el procediment de readmissió previst en l'Acord bilateral de Màlaga. Habitualment, **aquestes persones són traslladades per la policia francesa fins a la comissaria de La Jonquera, on són entregades a les autoritats espanyoles.**

PORTBOU

Portbou, juntament amb el Pertús, és un dels municipis fronterers més rellevants de l'Alt Empordà i constitueix un punt de pas clau en la ruta cap a França. Els intents de travessar la frontera es produeixen principalment en tren, a peu pels túnels ferroviaris o per la muntanya.

Pel que fa a la ruta ferroviària, l'estació de tren de Portbou – amb el seu equivalent a Cervera – és una estació fronterera que disposa tant de vies d'ample ibèric com d'ample internacional. Això permet la circulació tant de trens operats per Renfe com per la SNCF, el principal operador ferroviari francès. La línia que connecta amb Cervera és l'R11 de RENFE que comunica Barcelona, Girona, Figueres, Portbou- Cervera (França), i que també és operada per SNCF.

Estació de tren de Portbou (2025)

Pel que fa al control policial francès, a Cervera, la Police de l'Air et des Frontières (PAF) té la seva base a l'estació de tren de la SNCF. Realitzen controls en alguns trens i, ocasionalment, a la frontera terrestre. Actua en coordinació amb la LIC, amb base a Banyuls de la Marenda, que agrupa la gendarmeria, la policia nacional (amb molts reservistes i jubilats), i els

militars (pla Vigipirate²²³). Segons fonts consultades, disposen d'un avió²²⁴ i un helicòpter equipats amb càmeres tèrmiques²²⁵.

A Portbou, els Mossos d'Esquadra tenen presència regular a la frontera i la Policia Nacional actua a l'estació. Els controls per part de les autoritats franceses, espanyoles i catalanes es duen a terme recurrentment per perfil ètnic o racial. La diferència és que la PAF acostuma a pujar als trens abans de la sortida cap a Portbou o a la seva arribada, mentre que la Policia Nacional ho fa amb el tren aturat a l'andana²²⁶. La Policia Nacional només entra als trens espanyols²²⁷; en els francesos demana la documentació des de les portes. Segons testimonis consultats, les devolucions es produeixen a banda i banda de la frontera, per part de la PAF i la PN, i s'ha arribat a canviar la direcció dels trens en marxa dins del túnel²²⁸.

Comissaria de Policia Nacional a l'estació de Portbou (2025)

A més, s'ha observat que el personal revisor de Renfe actua, de facto, com a agent de control migratori: si una persona no té bitllet, el tren pot aturar-se i avisa els Mossos, que la identifiquen. Si es troba en situació administrativa irregular, és obligada a baixar del tren, independentment de l'estació on es trobi o de si hi ha serveis bàsics disponibles²²⁹. Aquestes pràctiques contribueixen a construir un imaginari racista que culpa les persones en trànsit de causar disfuncions als serveis, com ara els endarreriments ferroviaris.

Per evitar aquests controls, algunes persones opten per travessar la frontera a peu a través del túnel dels Belitres, que connecta Portbou amb Cervera. Amb 1.064 metres de llarg i 8 d'ample, aquest túnel té

//223 El pla Vigipirate, dispositiu permanent de vigilància, prevenció i protecció, és una de les principals eines de lluita antiterrorista a França. Inclou l'Estat, les administracions locals, els serveis públics, les empreses i el conjunt de la ciutadania.

//224 Leslie Carretero, Infomigrant (2022). *“Les Pyrénées-Orientales, Nouveau point de passage des migrants venus d’Espagne”*.

//225 E28.

//226 Carlos Manzano, El nacional, (2024), *“Portbou, la ruta de los contrabandistas reconvertida en el cruce de extranjeros irregulares: así los pillan”*.

//227 Carlos Navarro, El nacional (2024), *“Portbou, la ruta de los contrabandistas reconvertida en el cruce de extranjeros irregulares: así los pillan”*.

//228 E28.

//229 E27 i E28.

dues vies per on passen trens de passatgers i mercaderies. És una ruta molt perillosa: per la seva estructura, caminar-hi comporta un alt risc d'atropellament. **Entre 2021 i 2022, almenys dues persones hi van morir atropellades²³⁰. El 2024, un jove de 21 anys va morir i una noia de 15 va resultar greument ferida²³¹.** A Cervera, les autoritats franceses han instal·lat concertines per dificultar-ne el pas²³².

Malgrat la perillositat, segons el personal ferroviari entrevistat, els intents de pas continuen sent gairebé diaris, amb entre dues i tres persones, o fins a una desena en els darrers mesos. Tot i això, aquestes xifres són inferiors a les d'anys anteriors, quan es podien comptar fins a 40 o 50 persones cada dia o nit²³³

Senyalització de perillositat als voltants del túnel ferroviari dels Belitres (2025)

Quan les persones són interceptades en territori francès - ja sigui al tren, a l'estació o al túnel - o bé s'efectuen **readmissions** en què la policia

francesa trasllada a les persones a la comissaria de la Policia Nacional a Portbou²³⁴ en horari diürn o a La Jonquera a qualsevol hora, on són detingudes i se'ls obre un expedient d'expulsió, **o bé són retornades en calent sense cap mena de procediment.** Aquestes devolucions estan fora de la legalitat, vulneren el principi de no-devolució, la Convenció

Aquestes devolucions estan fora de la legalitat, vulneren el principi de no-devolució, la Convenció de Ginebra, i la Convenció de Drets de l'Infant

//230 Anafé, Amnesty International France, La Cimade, Médecins du Monde i Médecins Sans Frontières (2023), *"Cinq associations appellent les autorités françaises à respecter les droits fondamentaux des personnes étrangères à la frontière franco-es-pagnole"*.

//231 Pau Rodríguez, El diario, (2024), *"Marouan murió en un túnel de trenes tratando de cruzar la frontera de España a Francia: 'Pasan jóvenes casi cada noche'"*.

//232 Mercè Folch, 3cat, (2022), *"Portbou: l'escull dels joves migrants que busquen arribar a Europa, a 'Solidaris'"*.

//233 E28. El personal ferroviari entrevistat apunta que en els darrers mesos han detectat una tendència de canvi en el sentit del desplaçament, amb cada vegada més persones creuant des de França a Espanya.

//234 Respecte a la comissaria de Portbou, els juristes consultats apunten al fet que hi ha deficiències en els serveis de traducció i que sovint intervenen els traductors/es de la policia (E22), cosa que vulnera el dret a l'assistència lletrada.

de Ginebra, i la Convenció de Drets de l'Infant. En aquests casos, **les devolucions es produeixen al tren, o les persones són traslladades per la policia francesa en vehicle no logotipat²³⁵ a la gasolinera del Coll dels Belitres als voltants de Portbou.** Les persones que atenen aquesta població retornada han denunciat que s'han detectat casos de persones que han patit violència policial per part de les autoritats franceses, o que han estat retornades trobant-se ferides²³⁶.

Gasolinera del Coll dels Belitres, on les autoritats franceses alliberen a persones retornades de manera il·legal sense procediment. Vista des de l'estació de ferrocarrils i vista propera (2025)

Tot i la manca de dades oficials i públiques, diversos mitjans indiquen que la ruta a través de Portbou és una ruta consolidada. El 2022, el prefecte

//235 Bernat Rexach i Ferran Moreno, 3cat, (2023), *"Retorns en calent a Portbou: migrants deixats enmig del no-res"*.

//236 Elisenda Colell, El periódico, (2022), *"La ruta del exilio en Portbou se consolida como vía de paso de migrantes sin papeles"* i_E27.

dels Pirineus Orientals, Étienne Stoskopf, va declarar que el 2021 es van detenir 13.000 persones a Cervera sense documentació, xifra que representava el 35 % del total de fluxos migratoris irregulars als Pirineus Orientals, mentre que el 2019 n'era el 19 %.

Aquest informe constata que, tot i ser una ruta molt transitada, **Catalunya no disposa de cap recurs públic específic per atendre les persones en trànsit, les quals depenen exclusivament de xarxes de voluntariat, que fan una tasca imprescindible, però que són també escasses i amb recursos limitats.**

Local de Càritas Portbou, habilitat en un aparcament als voltants de la parròquia (2025)

Catalunya no disposa de cap recurs públic específic per atendre les persones en trànsit

A Portbou, l'únic recurs actiu és el de Càritas-Portbou, gestionat per cinc persones voluntàries, amb el suport de la parròquia, que cedeix un local. El servei proporciona cada tarda, alimentació bàsica i roba neta. El voluntariat apunta que no tenen els recursos per oferir dutxes, ni per cobrir com caldria

les necessitats d'aquestes persones, algunes de les quals arriben en situacions molt precàries o amb necessitats especials²³⁷. Segons dades de Càritas-Portbou, només els 5 primers mesos de 2025 van atendre 79 persones, i han realitzat 209 serveis.

LA JONQUERA

La Jonquera, situada només a 5 km de la frontera, és un **punt clau de control migratori**. A la comissaria de Policia Nacional s'inicien expedients d'expulsió de persones que intenten travessar cap a França des de qualsevol punt²³⁸ de la frontera catalanofrancesa, així com de persones retornades en calent des del territori francès, i, fins i tot, d'aquelles identificades a Figueres en situació administrativa irregular.

//237 E27.

//238 Llevat de Portbou, ja que té la seva pròpia comissaria, en horari diürn.

A la comissaria, les persones són detingudes per un màxim de 72h, fet que pot comportar una nit sota privació de llibertat, segons l'hora de la detenció. Se'ls obre un **expedient d'expulsió** i un cop finalitzat el tràmit, són posades en llibertat o, en alguns casos, traslladades a un Centre d'Internament d'Estrangers (CIE). Els trasllats a CIE es duen a terme quan la persona té una ordre d'expulsió prèvia en vigor²³⁹, situació que només afecta una minoria dels casos²⁴⁰.

Comissaria de la Policia Nacional a La Jonquera (2025)

Aquesta investigació ha detectat una **greu vulneració del dret a l'asil, ja que no és possible manifestar la voluntat ni sol·licitar protecció internacional a la comissaria de La Jonquera**. Això és especialment

Aquesta investigació ha detectat una greu vulneració del dret a l'asil, ja que no és possible manifestar la voluntat ni sol·licitar protecció internacional a la comissaria de La Jonquera

greu, perquè moltes de les persones ateses es troben en trànsit o han estat retornades de França mitjançant procediments que, com ja s'ha exposat, vulnereu aquest dret. El Secretari General de la Policia de la Prefectura de Girona, i l'Inspector Cap de la Comissaria conjunta de La Jonquera-El Pertús han reconegut que **“el resguard de manifestació de voluntat de sol·licitar asil anys enrere sí que es**

donava, però ens estava generant un col·lapse, i es va deixar d'expedir. Ara el ciutadà intenta demanar cita pels seus propis mitjans”²⁴¹.

Quant a les condicions dels calabossos de la comissaria, el Defensor del Poble Espanyol ja va denunciar-ne l'estat l'any 2018²⁴². Va assenyalar deficiències greus: **instal·lacions inadequades, males condicions higièniques i un sistema de videovigilància insuficient** pel compliment

//239 E29.

//240 E22.

//241 E29.

//242 Defensor del Poble, *suggeriment* en ocasió de la visita a la unitat d'estrangeria i documentació de La Jonquera (Queixa número 18004883).

amb les recomanacions realitzades pel Comitè Europeu contra la Tortura²⁴³. També va denunciar la pràctica de requisar el full informatiu dels drets de les persones detingudes, entre altres qüestions. Malgrat aquestes observacions, encara no hi ha hagut cap resposta efectiva per part de l'Administració²⁴⁴.

Segons el col·lectiu Ànima Mater (2023), diverses persones detingudes han denunciat un tracte racista i inhumà per part de la Policia Nacional: “Les persones que han viscut aquestes detencions manifesten que han sentit menyspreu, un tracte humiliant i molta por. Necessiten temps per recuperar-se i tornar a moure's sense sentir-se perseguides”²⁴⁵.

Després de la tramitació de l'expedient d'expulsió, les persones són posades en llibertat²⁴⁶. **A moltes d'elles, especialment les retornades des de França, se'ls recomana desplaçar-se a Figueres, tot i que la ciutat no disposa de serveis bàsics d'acollida: no hi ha albergs ni allotjament d'urgència, i els serveis com menjadors socials o espais d'higiene només són accessibles a persones empadronades.** Un conveni entre Càritas i l'Ajuntament permet atendre transeünts amb un entrepà i derivacions puntuals, però el recurs és del tot insuficient.

En aquest context, l'Estat espanyol hauria no només d'exigir a França el compliment dels protocols de l'Acord de Màlaga, sinó també garantir la protecció i atenció de les persones readmeses, retornades o interceptades en trànsit. Es tracta de poblacions especialment vulnerables: víctimes de devolucions il·legals o de violència policial, potencials sol·licitants d'asil, menors no acompanyats no identificats o víctimes de tràfic d'éssers humans.

L'únic recurs disponible per a aquestes persones a La Jonquera és el de la Creu Roja. Segons els/les advocats/ades, la Creu Roja pot trigar entre tres i quatre dies a oferir una cita a la persona que la sol·licita²⁴⁷. Creu Roja de La Jonquera ha registrat els últims anys les persones retornades de França que han accedit al servei: 60 persones el 2019, 39 persones al 2020, 25 persones al 2021, 45 persones al 2023, 70 persones el 2024, i 17 persones el 2025 (fins el mes de juliol). El 2022 no hi ha dades registrades. Creu Roja informa que el més freqüent és que les persones tornin a intentar passar la frontera cap a França. L'atenció que reben a Creu Roja son aliments, i “si volen anar cap a Figueres, Girona o Barcelona, on hi ha més recursos, els derivem a la Policia Municipal i allà els donen un bitllet de bus per anar fins a Figueres.” Pel que fa a persones sol·licitants d'asil, “els casos que ens poden arribar, els solem derivar a Creu Roja de Girona, que allà han de demanar la cita a la Policia Nacional”²⁴⁸.

//243 Comitè per la Prevenció de la Tortura (2021). *Informe al Govern Espanyol sobre la visita a Espanya feta pel Comitè Europeu per la prevenció de la tortura i tracte o penes inhumans degradants.*

//244 Defensor del Poble, *suggestiment* en ocasió de la visita a la unitat d'estrangeria i documentació de La Jonquera (Queixa número 18004883).

//245 Ànima Mater (2023). *Informe sobre la situació social de Figueres i Comarca*, de 6 de març de 2023. Sense publicar.

//246 En el cas de les persones detingudes a Figueres, cal assenyalar que aquestes són deixades en llibertat a La Jonquera, a 25 km de distància, en una localitat amb escassos serveis de transport públic disponibles. Tot i que no existeix una obligació legal directa de retornar la persona exactament al punt on ha estat detinguda, sí que hi ha principis legals i jurisprudència que protegeixen aquest dret, especialment quan es tracta de situacions de vulnerabilitat o quan el trasllat genera una afectació desproporcionada. Quan les persones afectades es troben en situació de vulnerabilitat –sense mitjans econòmics, amb barreres idiomàtiques o desconeixement del territori– no retornar-les al lloc de detenció pot generar riscos innecessaris i constitueix una vulneració del principi de proporcionalitat.

//247 E22.

//248 E25.

FIGUERES

Tot i no ser un municipi fronterer pròpiament dit, Figueres s'ha consolidat com un punt estratègic en la dinàmica de control migratori a la frontera catalanofrancesa. La seva ubicació i la connexió directa amb França a través d'infraestructures de transport han convertit la ciutat en una frontera interior de facto, on es despleguen dispositius policials i mesures administratives que obstaculitzen la mobilitat de les persones migrants.

Entre les pràctiques documentades destaquen: una gestió deficitària de les sol·licituds de protecció internacional; una alta presència policial, la realització d'identificacions basades en perfil ètnic o racial, i l'ús restrictiu del padró municipal per negar l'accés a serveis bàsics²⁴⁹.

Andanes de l'estació de Figueres (2025)

Les estacions de tren i d'autobús de Figueres, situades a la Plaça de l'Estació, són punts neuràlgics d'aquesta estratègia. Hi operen dispositius formats per la **Polícia Nacional (amb presència d'agents de paisà i vehicles sense distintius), els Mossos d'Esquadra i la Policia Local.** L'objectiu principal del dispositiu és interceptar persones en situació administrativa irregular abans que arribin a la frontera, per tal d'iniciar procediments d'expulsió.

A l'estació convencional, la vigilància recau principalment en la Policia Nacional i la Policia Local; mentre que a l'estació de l'AVE s'hi despleguen patrulles mixtes hispanofranceses, especialment a la ruta Figueres–Perpinyà.

//249 En aquest informe s'ha detectat la **instrumentalització del padró municipal**, a través de denegacions injustificades d'empadronament, per dificultar l'accés als drets. També la seva inscripció amb anotació d'habitatge ocupat, la qual cosa, almenys en un cas, ha bloquejat **tràmits d'estrangeria**. A més, es dissenyen **operatius policials** per identificar persones en habitatges ocupats, amb entrades i identificacions que poden vulnerar drets fonamentals.

Vehícle de Mossos d'Esquadra i furgoneta sense logotip de Policia Nacional als voltants de l'estació de Figueres (2025)

Tot i no ser un municipi fronterer pròpiament dit, Figueres s'ha consolidat com un punt estratègic en la dinàmica de control migratori a la frontera catalanofrancesa

S'han documentat dues formes d'actuació policial. Per una banda, a través de la sistematització de les identifications per perfil racial o ètnic en la sortida de les estacions, assumint, de forma racista i incorrecte, que les persones no blanques són estrangeres²⁵⁰. Per altra banda, el control de bitllet al tren, per detectar viatgers sense tiquet i obligant-los a baixar, restringint-ne la mobilitat²⁵¹.

Aquestes pràctiques han convertit Figueres en un **filtre previ al control fronterer**: un espai on s'intercepten

persones abans d'arribar als punts de pas oficial, sovint amb l'objectiu d'iniciar procediments de readmissió o expulsió.

Les persones detectades en situació administrativa irregular acostumen a ser detingudes i traslladades a la comissaria de la Policia Nacional de La Jonquera, on poden estar retingudes fins 72 hores abans de ser posades en llibertat o traslladades a un CIE.

//250 La realització de parades per perfil racial en les estacions ha estat denunciada per organitzacions de defensa dels drets humans des de 2022, i s'han publicat *comunicats de diverses entitats* denunciant la situació. De fet, en l'actualitat encara és un dels municipis on els Mossos d'Esquadra realitzen més identifications tot i no tenir una gran densitat poblacional (consultar notícia de Sergi Icazo i Roger Palà, El Crític (2025), "*A quin tipus de gent atura més la policia pel carrer? La dada et sorprendrà*"). És important diferenciar les parades i identifications per perfil racial que aquelles que es fan sota el marc de la seguretat ciutadana. L'advocat de Figueres (E22) comenta que també es fan controls per prevenir delictes menors en el mercat setmanal. Però tot i que no sigui l'objectiu principal, una identificació per una altra qüestió pot acabar-se amb una tramitació d'una ordre d'expulsió.

//251 E26 i E27. Per aquest motiu, les entitats, si poden fer-se càrrec econòmicament, proporcionen un bitllet de tren per tal d'assegurar la compleció del viatge migratori.

4. Conclusions

LES POLÍTIQUES DE GESTIÓ I DETECCIÓ DE VULNERABILITAT A LES ARRIBADES A LES ILLES BALEARS

En els darrers anys, les Illes Balears – especialment Mallorca – han experimentat un **augment sostingut d'arribades** de persones procedents del Magreb i altres països africans, consolidant la ruta algeriana com una de les principals portes d'entrada a la Península, tot i la seva elevada perillositat. El perfil d'aquestes arribades s'està diversificant, amb un increment notable de persones provinents de països amb una alta taxa de reconeixement de la protecció internacional, com Somàlia.

Aquest fenomen **requereix una resposta institucional estable, coordinada** i adaptada a les necessitats específiques de les persones arribades. No obstant això, la resposta actual es basa en una gestió d'emergència i crisi, amb escassa voluntat política per millorar els serveis ni dotar-los dels recursos necessaris.

L'anàlisi per fases revela greus mancances:

En primer lloc, en el **desembarcament** predomina un enfocament policial. S'han documentat pràctiques vexatòries, com l'escriptura amb guix o retolador de números identificatius a la pell de les persones arribades. A més, **no hi ha protocols de coordinació entre els actors implicats ni s'assegura una primera assistència mèdica i humanitària.**

En segon lloc, el **Centre d'Atenció Temporal d'Estrangers (CATE)** de Son Tous és un espai amb condicions deficientes. Els **mitjans humans i materials són insuficients per a la identificació de situacions de vulnerabilitat, com infància, col·lectiu LGTBIQ+, potencials sol·licitants d'asil, supervivents de tràfic, tortura o altres formes de maltractament, malalties o altres necessitats de salut mental o de protecció específiques.**

En aquesta segona fase, la intervenció humanitària i l'accés a drets fonamentals, com la protecció internacional o l'assistència jurídica, es duen a terme sota custòdia policial, sense privacitat ni traducció adequada, amb atenció col·lectiva i per part de personal no especialitzat, llevat dels advocats del torn d'ofici d'estrangeria.

També es realitzen entrevistes sense assistència lletrada per a la identificació dels patrons d'embarcació. Des de 2022, s'han detingut a les Illes Balears 170 persones adultes i 14 nens i adolescents, en un context de preocupant criminalització de la migració i la infància.

Finalment, la **posada en llibertat de les persones es realitza sense garanties:** no s'ofereixen recursos d'acollida, no es fa un seguiment de la persona ni és possible la traçabilitat, i les condicions materials són precàries. **La majoria de les persones són traslladades a l'Estació Marítima de Palma (Mallorca), i se'ls indica que agafin un ferri a Barcelona o València.** Tot plegat evidencia una voluntat institucional de reduir el temps d'atenció i facilitar la sortida ràpida de les persones de l'illa, sense haver garantit una assistència sanitària i humanitària, l'accés a drets fonamentals i la correcta detecció de vulnerabilitats.

L'ACOLLIDA I LA PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I LA JOVENTUT NO ACOMPANYADA A LA CIUTAT DE BARCELONA

Catalunya compta amb un marc normatiu robust i garantista envers els drets de la infància, incloent-hi la infància i adolescència no acompanyada. Tanmateix, quan es tracta de nens i nenes racialitzats, provinents de països amb passat colonial, aquestes garanties sovint es vulneren, amb pràctiques irregulars i discriminatòries.

El sistema de protecció català per a la infància i adolescència no acompanyada funciona sota una lògica d'emergència i excepcionalitat.

Cronifica mesures transitòries i no assegura recursos de continuïtat un cop els joves arriben a la majoria d'edat. Es tracta d'un model adultocèntric i orientat a l'assimilació, que no respecta sempre el bagatge cultural ni religions dels joves.

La gestió és fragmentada entre l'Estat, la Generalitat i els municipis, sovint amb serveis externalitzats, fet que **dilueix responsabilitats**. Les tres fases d'atenció – detecció, acollida i estada – pateixen disfuncions interconnectades.

Respecte a la identificació de la infància i l'accés a la protecció, s'ha detectat que hi ha joves que durant el procés de determinació de l'edat no es troben sota la tutela provisional de la DGPPIA.

Per una banda, **els processos de determinació de l'edat es duen a terme de forma sistemàtica**, fins i tot, amb documentació vàlida. Aquesta pràctica és contrària a la legislació i la jurisprudència. D'altra banda, quan un infant és decretat major d'edat per fiscalia, la DGPPIA archiva el seu procediment de desemparament, i les mesures de protecció, malgrat que es tingui documentació no impugnada. Aquestes pràctiques han generat que, en els últims anys, **molts joves menors quedin en situació d'abandonament institucional, sensellarisme sobrevingut i extrema vulnerabilitat social**. Sense accés a informació ni derivacions, només poden ser detectats pels serveis socials locals. Cap jove menor d'edat hauria d'acabar en una situació de carrer, ni hauria de ser atès pels serveis socials d'atenció al sensellarisme. Tot i no tenir les competències, **l'administració barcelonina assumeix part de l'atenció, però amb recursos insuficients**.

Les xarxes de suport comunitari intenten omplir aquest buit, però no poden substituir les responsabilitats de l'Administració. La situació de carrer té un impacte molt negatiu en la salut mental i exposa els joves a violències i vulneracions greus de drets.

Pel que fa a l'estada als centres, es constaten mancances estructurals en educació, salut mental, processos de regularització i participació social. Els joves pateixen segregació territorial i simbòlica, i se'ls exigeix una actitud impol·luta, sense marge d'error. El sistema no assegura la igualtat d'oportunitats ni l'accés als drets fonamentals, i expulsa molts joves del circuit de protecció, augmentant el risc d'exclusió social.

EL CONTROL MIGRATORI ALS ESPAIS DE TRÀNSIT DE LA FRONTERA CATALANOFRANCESA

A la frontera catalanofrancesa, els controls interiors s'han reprès arran de la **suspensió de l'acord Schengen per part de França**, fet que ha intensificat la vigilància policial. Aquesta situació obliga moltes persones migrants a recórrer a rutes més perilloses, com el túnel ferroviari, amb l'augment consegüent del risc d'accidents i mort, **contribuint a consolidar un espai de "no-drets"**.

La presència de forces de seguretat és molt elevada, però manca qualsevol mecanisme de control o registre oficial que permeti fer seguiment i garantir la rendició de comptes sobre les actuacions policials. Aquest buit facilita **pràctiques altament discrecionals**, com devolucions en calent o abandonaments prop de la frontera, especialment per part de les autoritats franceses, amb una clara vulneració de drets fonamentals.

D'altra banda, hi ha una col·laboració **activa entre les forces de seguretat franceses i espanyoles**, que posa de manifest una política fronterera centrada en el rebuig i l'expulsió, més que no pas en la protecció o l'acollida. L'accés al dret d'asil i la detecció de situacions de vulnerabilitat queden altament restringits.

Des del punt de vista territorial, **s'identifiquen diferents espais amb dinàmiques pròpies**. A la frontera (el Pertús, Portbou i la Jonquera), hi tenen lloc controls bilaterals, procediments de readmissió i devolucions sense garanties. A l'interior, Figueres es consolida com un punt clau de control, amb identificacions per perfil ètnic a les estacions de tren i autobús. En aquest dispositiu repressiu, fins i tot actors com els controladors ferroviaris contribueixen a limitar la mobilitat de les persones migrants.

En conjunt, la frontera catalanofrancesa es configura com un entramat institucional de control, principalment policial però també civil, orientat a restringir el trànsit migratori. Aquesta dinàmica revela una gestió excloent de la mobilitat, que obstaculitza l'exercici del dret a migrar dins l'espai europeu i vulnera drets fonamentals de manera sistemàtica.

Tot i tractar-se d'una ruta de pas consolidada, **Catalunya no disposa de cap recurs públic per a l'atenció de les persones en trànsit**. Aquest buit institucional fa que l'assistència recaigui exclusivament en xarxes de voluntariat, que duen a terme una tasca imprescindible però que operen amb recursos molt limitats i cobertura insuficient.

5. Recomanacions

Polítiques de gestió i detecció de vulnerabilitat a les arribades a les Illes Balears

AL GOVERN DE L'ESTAT:

- 1.** **Obrir vies legals i segures d'entrada**, establint mecanismes clars i accessibles que permetin arribar a l'Estat espanyol i sol·licitar protecció internacional, d'acord amb les recomanacions del Comitè dels Drets Humans de les Nacions Unides.
- 2.** **Garantir una atenció integral i especialitzada en el desembarcament** a través de protocols específics per a persones amb necessitats especials. Cal garantir la presència de personal professional i especialitzat, atenció mèdica individualitzada amb perspectiva transcultural i antiracista, i presència garantida d'intèrprets.
- 3.** **Detectar vulnerabilitats amb rigor i garanties** amb equips especialitzats, en espais amb privacitat i amb traducció adequada. El procés ha de ser aliè a l'àmbit policial i aplicar un enfocament interseccional, amb atenció específica a dones, infants, persones LGTBIQA+, víctimes de tràfic o tortura, entre altres.
- 4.** **Evitar la privació de llibertat al CATE** substituint l'internament sistemàtic per mesures alternatives respectuoses amb els drets humans.
- 5.** **Establir una regulació dels CATEs** que garanteixi condicions dignes, un règim jurídic específic per a persones rescatades al mar i el ple respecte als drets humans, d'acord amb els estàndards del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura (CPT).
- 6.** **Millorar l'assistència jurídica i l'accés a l'asil** reforçant l'atenció jurídica individualitzada, confidencial i en condicions adequades i garantint la formalització manifestació de voluntat de demanar protecció internacional i l'assignació de cites. És imprescindible incrementar el nombre de professionals del torn d'ofici.
- 7.** **Acabar amb pràctiques policials irregulars i la criminalització de la migració.** Eliminar entrevistes policials sense assistència lletrada i deixar d'aplicar el delictes de facilitació de la immigració irregular (art. 318 bis del Codi Penal) en casos que afecten persones migrades, especialment menors d'edat.
- 8.** **Assegurar la traçabilitat i continuïtat en la protecció** un cop les persones en trànsit abandonin les Illes Balears, vinculant-les a un expedient administratiu que permeti una derivació i protecció continuada, especialment en casos de vulnerabilitat.

L'acollida i la protecció de la infància i la joventut no acompanyada a la ciutat de Barcelona

A LA FISCALIA GENERAL DE L'ESTAT

1.

Aplicar efectivament el principi de presumpció de minoria d'edat durant tot el procediment, evitant discriminacions i garantint representació jurídica especialitzada en un procés just.

2.

Aturar els procediments de determinació d'edat en casos on els joves aportin documentació oficial no impugnada que acrediti la seva minoria d'edat, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Suprem i les recomanacions institucionals.

3.

Deixar d'emetre decrets de majoria d'edat quan existeix documentació oficial no impugnada que acredita la minoria d'edat, seguint les mateixes directrius.

4.

Limitar l'ús de proves mèdiques per determinar l'edat i cessar les proves radiològiques, prioritzant una valoració integral i contextualitzada, en línia amb el que estableix el Tribunal Suprem

A LA DIRECCIÓ GENERAL DE PREVENCIÓ I PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

1.

Garantir el compliment estricte de la normativa vigent, especialment la Llei 14/2010 de protecció a la infància i l'adolescència; la Directriu general d'actuació 6/2020 sobre la gestió d'expedients de desemparament de menors migrants no acompanyats; i el Decret 63/2022 sobre drets, deures i mesures de protecció dels infants en el sistema.

2.

Evitar el tancament d'expedients de desemparament i desinternaments de joves amb documentació no impugnada que acredita la seva minoria d'edat.

3.

Tramitar en termini totes les sol·licituds i renovacions de residència i treball dels joves tutelats, independentment de si estan en procés de determinació d'edat.

4.

Millorar les condicions dels centres de protecció, assegurant-ne la connexió amb nuclis poblacionals per facilitar la inclusió, l'accés a serveis públics i la mobilitat autònoma dels joves.

5.

Sol·licitar l'empadronament de tots els infants i adolescents tutelats.

6.

Ampliar els recursos per a joves extutelats, incrementant especialment l'oferta de pisos d'autonomia i serveis de suport per a una transició digna a la vida adulta.

7.

Assegurar una intervenció amb perspectiva de gènere.

A LA DIRECCIÓ GENERAL DE MIGRACIONS I REFUGI

1.

Establir protocols i circuits que garanteixin que els joves menors amb documentació del país d'origen que acredita la seva minoria d'edat, però que han estat decretats majors d'edat per la Fiscalia, tenen accés a serveis bàsics (alimentació, allotjament, higiene, formació i inserció laboral).

2.

Assegurar la continuïtat en l'accés a drets i a la participació social dels joves extutelats un cop deixen d'estar a càrrec de l'ASJTET, garantint recursos i acompanyament específic en aquesta nova etapa.

3.

Participar activament en la **planificació de serveis per a infants i joves migrants, contribuint a garantir una oferta formativa suficient.**

4.

Esdevenir un agent actiu en la defensa dels drets de la infància no acompanyada, en interlocució amb la resta d'actors competents, per **prendre les mesures necessàries perquè cap jove menor d'edat, i documentat com a tal, quedi en situació de desemparament institucional.**

5.

Esdevenir un agent actiu en la **prevenció**, en interlocució amb els actors competents, **de situacions que vulneren els drets de la infància en centres d'acollida humanitària per a adults de la xarxa estatal que es troben a Catalunya**, treballant per l'establiment de protocols que garanteixin que els i les joves menors d'edat que expressin la seva minoria d'edat siguin traslladats de manera immediata a recursos específics.

A L'OFICINA PER LA IGUALTAT DE TRACTE I NO DISCRIMINACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, L'OFICINA PER LA NO DISCRIMINACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA I LES SINDICATURES DE GREUGES

1.

Adaptar els serveis d'atenció i denúncia per fer-los accessibles per a la joventut migrant no acompanyada, amb canals àgils, comprensibles i multilingües. Cal garantir vies efectives de reclamació i reparació davant situacions de discriminació o vulneració de drets.

A LA COMISSIONADA D'ACCIÓ SOCIAL I AL SERVEI DE DETECCIÓ I INTERVENCIÓ AMB INFANTS, ADOLESCENTS I JOVES MIGRATS SOLS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

1.

Elaborar un pla d'actuació integral per a joves menors en situació de carrer, amb itineraris específics i serveis adaptats que incloguin allotjament d'urgència, alimentació, higiene, informació accessible i assistència jurídica a la ciutat de Barcelona.

2.

Registrar correctament als joves com a menors d'edat en les estadístiques oficials quan disposin de documentació acreditativa de la seva minoria, tot i haver estat decretats majors per Fiscalia. Cal incloure en el registre la situació administrativa específica derivada d'aquest decret.

3.

Publicar dades d'atenció del servei i traslladar a les autoritats competents els casos de joves menors d'edat decretats majors que es trobin en situació de carrer, amb l'objectiu de garantir-ne la protecció.

4.

Ampliar els recursos específics per a joves no acompanyats en situació de carrer, amb especial atenció a la salut mental amb enfocament transcultural, l'accés a l'educació, la mediació intercultural i l'assessorament jurídic orientat a la seva regularització.

5.

Acompanyar en l'empadronament a tots els nens, nenes i joves migrants sense referents adults residents al municipi de Barcelona.

El control migratori als espais de trànsit de la frontera catalanofrancesa

AL GOVERN DE L'ESTAT

1.

Garantir que les readmissions de les persones migrants en el marc de l'Acord de Màlaga es facin amb ple respecte a la legalitat vigent, incloent-hi la Convenció de Ginebra i la Convenció sobre els Drets de l'Infant, assegurant totes les garanties jurídiques.

2.

Establir un mecanisme independent de supervisió de les pràctiques policials als punts fronterers, municipis limítrofs, estacions de tren i túnels, amb l'objectiu de prevenir i denunciar abusos, detencions arbitràries o situacions de violència institucional.

3.

Eliminar l'ús del perfil racial o ètnic per part de les forces i cossos de seguretat com a criteri per al control migratori, d'acord amb les recomanacions dels organismes internacionals de drets humans.

4.

Garantir l'accés efectiu a la protecció internacional i a una atenció sanitària integral al llarg de tot el trajecte migratori.

5.

Evitar la participació d'empreses ferroviàries en tasques de detecció i control migratori, preservant-ne el caràcter civil i comercial.

6.

Implementar un protocol específic per detectar vulnerabilitats i garantir una atenció especialitzada a persones migrades en situació de trànsit per Catalunya. Cal assegurar l'accés immediat a recursos bàsics com allotjament temporal, dutxes, alimentació, roba adequada i assistència jurídica.

ALS MUNICIPIS DE L'ALT EMPORDÀ

1.

Reforçar els serveis socials i d'acollida locals, dotant-los de recursos humans i materials suficients per atendre adequadament les necessitats de les persones migrades en trànsit o en residència temporal.

2.

Garantir l'accés efectiu als drets bàsics, especialment el dret al padró, com a requisit fonamental per accedir als serveis públics i sistemes de protecció.

6. Annexos

Annex 1: Llistat d'entrevistes, grups focals i observacions

Annex2: Resposta del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions (I)

Annex 3: Resposta del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions (II)

Annex 4: Resposta del Ministeri de l'Interior

Annex 5: Respostes Direcció General de Prevenció i Protecció a la Infància i l'Adolescència

Annex 1

Llistat d'entrevistes realitzades		
Codi	Persona/entitat	Modalitat
E1	Guillem Balboa i Margalida Capellà, Observatori de les Migracions a la Mediterrània de la Universitat de les Illes Balears	Presencial
E2	Aina Cassanyes i Tomeu Mesquida, periodistes	Presencial
E3	Anònima, professional de l'advocacia a Mallorca	Presencial
E4	Anònima, professional de l'advocacia a Mallorca	Presencial
E5	Anònima, personal sanitari voluntariat Creu Roja	Online
E6	Marta Llonch i Brian Ventura, professionals de l'advocacia a Barcelona	Online
E7	Andrés García Berrio, diputat al Parlament de Catalunya	Online
E8	Blanca Garcés, investigadora CIDOB	Presencial
E9	Helena Llonch, Carlos Martínez i Oumaima El Cadi professionals del Programa de Psiquiatria Transcultural de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron	Online
E10	Victòria Planas i Marina Juan, del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament	Online
E11	Anònima, professional	Online
E12	Fundació Bayt al-Thaqafa	Presencial
E13	Paula Rossi, psicòloga	Online
E14	Programa Atenció a la Salut Mental de les persones Immigrades (SATMI)	Online
E15	Jordi Salvia i Manuel Narejo, Xarxa d'Entitats per a l'Emancipació Juvenil (FEPA)	Online
E16	Hospital de campanya a Barcelona de l'església Santa Anna	Presencial
E17	Marina Montoya i Ona Gázquez, Punt de Referència	Online

E18	Violeta Quiroga, Dra. en antropologia social i experta en infància i adolescència en context migratori	Online
E19	Mar Soriano Marfà, advocada, lacta	Online
E20	Laia Costa Gay, jurista	Online
E21	Hammid Benhammou, Casal dels Infants	Presencial
E22	Joan Ramon Puig Pellicer, advocat a Figueres	Online
E23	Amélie Blanchot, Anafé	Online
E24	Associació Ànima Mater	Presencial
E25	Creu Roja La Jonquera	Presencial
E26	Anònima, activista social a Figueres	Presencial
E27	Maria José Novés, voluntària del Servei d'Acollida de Càritas-Portbou	Presencial
E28	David Cerdan, CGT de sector del Llenguadoc-Rosselló (personal ferroviari)	Per escrit
E29	Secretari General de la Policia de la Prefectura de Girona, i el Inspector Cap de la Comissaria conjunta de La Jonquera-Le Pertús	Online
E30	Sr. Pere Parramon, Subdelegat del Govern a Girona	Online
E31	Sr. Director David Moya, Direcció General de Migracions i Refugi de la Generalitat de Catalunya	Online
E32	Sindicatura de Greuges de Catalunya	Per escrit
E33	Sr. David Bondia, Síndic de Greuges de Barcelona	Presencial
E34	Albert Fages i Marta Ordóñez, de l'Oficina per la No Discriminació (Ajuntament de Barcelona)	Online
E35	Sra. Sonia Fuertes Ledesma, Comissionada d'Acció Social, i el Servei de Detecció i Intervenció amb infants, adolescents i joves migrats sols de l'Ajuntament de Barcelona	Per escrit i Online

Grups focals realitzats		
Codi	Persona/entitat	Modalitat
GF1	Entitats, activistes i professionals vinculats a la Coordinadora de Professionals en Matèria Migratòria de les Illes Balears (9 persones)	Presencial

Llistat d'entrevistes sol·licitades i no realitzades		
Codi	Persona/ entitat	Motiu
ED1	Creu Roja Balears	Petició derivada i sense resposta
ED2	Direcció General de Prevenció Protecció a la Infància i l'Adolescència	Sense resposta
ED3	Fiscalia de Menors a Barcelona	Sense resposta

CODI	Observacions realitzades
O1	Estació Marítima Palma (Mallorca)
O2	Port de Palma (Mallorca)
O3	Port Portals (Mallorca)
O4	CATE a l'antiga caserna militar de Son Tous, Palma (Mallorca)
O5	El Pertús
O6	La Jonquera
O7	Estació de Rodalies de Figueres
O8	Estació de Rodalies de Portbou
O9	Benzinera Coll dels Belitres, Portbou

RESPOSTA DEL MINISTERI D'INCLUSIÓ, SEGURETAT SOCIAL I MIGRACIONS (I)

MINISTERIO
DE INCLUSIÓN,
SEGURIDAD SOCIAL
Y MIGRACIONES

SECRETARÍA DE ESTADO
DE MIGRACIONES

Dirección General de Atención Humanitaria
y del Sistema de Protección Internacional

Estimada D. Clara Calderó:

En respuesta a las cuestiones planteadas por usted:

26. ¿Cuál es el protocolo que se activa cuando un niño, niña o adolescentes se encuentra en un centro para adultos (CAED) y notifica a su minoría de edad? ¿Cuánto tarda en ser trasladado a un centro de menores?

27. ¿Existen CAED para adultos con módulos para posibles menores de edad, en Cataluña?

Hay que precisar que la Secretaría de Estado de Migraciones (SEM) desarrolla la política del Gobierno en materia de extranjería, inmigración y emigración. Dependiente de esta, la Dirección General de Atención Humanitaria y del Sistema de Acogida de Protección Internacional (DGAHSAPI) es el órgano competente para, entre otras actuaciones, la planificación, desarrollo y gestión de programas de atención humanitaria a personas migrantes, así como para la coordinación y planificación de actuaciones de intervención urgente ante situaciones de carácter excepcional y emergencia humanitaria.

Dentro de estas competencias, destaca la gestión del Programa de Atención Humanitaria. Este programa está dirigido a atender las necesidades básicas de las personas inmigrantes en situación de vulnerabilidad que llegan a las costas españolas o acceden a nuestro país por vía terrestre, a través de las ciudades de Ceuta y Melilla mediante centros públicos directamente gestionados por el Ministerio o bien recursos gestionados mediante acción concertada con entidades del tercer sector autorizadas.

Desde verano de 2023 se ha producido un incremento sin precedentes en el número de llegadas de personas migrantes a las costas españolas, especialmente a las Islas Canarias. En el contexto de esta emergencia han sido abiertos los Centros de Atención, Emergencia y Derivación (CAED) cuyo objetivo es cubrir las necesidades básicas de las personas trasladadas a Península. Los servicios que se ofrecen en estos CAED, además de alojamiento, manutención y vestuario, son clases de castellano, atención básica sanitaria, atención psicológica, acompañamiento social e información, traducción e interpretación y talleres de contextualización, entre otras actividades.

PAGINA WEB:
www.inclusion.gob.es
CORREO ELECTRÓNICO:
dgahsapi@inclusion.gob.es

C/ José Abascal, 39,
28071 Madrid
TEL: 91 363 70 54
CIRA 3 : EA0047826

Todas las personas acogidas en los CAED han sido filiadas por Policía Nacional como mayores de edad, por tanto, son legalmente personas adultas. De darse un caso de supuesta minoría de edad, es al llegar al centro y mantener la primera entrevista con los equipos de trabajo de la entidad cuando manifiestan ser posibles menores de edad. En este momento, se procede a hacer una entrevista en profundidad, plasmando lo manifestado en un informe de posible minoría de edad que es comunicado a Fiscalía de Menores para que, en su caso, inicie el correspondiente expediente de determinación de la edad.

Conforme a Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de Protección Jurídica del Menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil

12.4. Cuando no pueda ser establecida la mayoría de edad de una persona, será considerada menor de edad a los efectos de lo previsto en esta ley, en tanto se determina su edad.

Cuando se dan estos casos, el posible menor es trasladado con carácter inmediato a un centro de menores de la comunidad autónoma donde se encuentre.

Actualmente, esta DGAHSAPI mantiene cuatro CAED abiertos en toda la península, uno de ellos localizados en Extremadura (Mérida), dos en la Comunidad de Madrid (Alcalá de Henares y Madrid Capital -Carabanchel-) y otro en la Comunidad de Murcia (Cartagena). No disponemos de ningún CAED en la Comunidad Autónoma de Cataluña.

La Dirección General de Atención Humanitaria y del
Sistema de Acogida de Protección Internacional

*La Directora General de Atención Humanitaria
y del Sistema de Protección Internacional
Dña. Amapola Blasco Marhuenda*

RESPOSTA DEL MINISTERI D'INCLUSIÓ, SEGURETAT SOCIAL I MIGRACIONS (II)

MINISTERIO
DE INCLUSIÓN, SEGURIDAD SOCIAL
Y MIGRACIONES

SECRETARÍA DE ESTADO DE
MIGRACIONES

DIRECCIÓN GENERAL DE
ATENCIÓN HUMANITARIA Y
DEL SISTEMA DE ACOGIDA DE
PROTECCIÓN INTERNACIONAL

Con fecha 17 de mayo de 2024 ha tenido entrada en la Unidad de Información de Transparencia del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones solicitud de acceso a la información pública al amparo de la Ley 19/2013, de 9 de diciembre de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno, presentada por Dña. Clara Calderó i Delgado, la cual ha quedado registrada con el número 00001-00090986.

Se solicita la siguiente información:

"1. Nos gustaría solicitar la información correspondiente a las subvenciones concedidas a Cruz Roja para la atención de las personas migrantes llegadas de forma irregular a las costas españolas o a las ciudades de Ceuta y Melilla de los años 2021, 2022, 2023, 2024, y próximos años en el caso de que exista tal documentación. Hemos tenido acceso a través del BOE al real decreto tiene por objeto regular la concesión directa por razones humanitarias de una subvención a favor de Cruz Roja Española para la atención en el año 2020 (Núm. 298, 12 de noviembre de 2020 Sec. I. Pág. 98865) pero no para los siguientes años hasta la actualidad, y es por tal motivo que solicitamos acceso a tal regulación.

Más concretamente, también nos gustaría obtener información relativa a las siguientes cuestiones:

2. Actualmente, ¿la actuación de la Cruz Roja sigue enmarcada en los Equipo de Respuesta Inmediata de Intervención en Emergencias (ERIE) o en algunos puntos de llegada se ha empezado a implementar un programa diferente, bajo el nombre de PREPI: Primera Respuesta de Emergencia para Población Inmigrante? ¿Cuál es la diferencia entre las dos respuestas? ¿En qué lugares y desde qué momento se ha implementado el PREPI?
3. ¿Cuál ha sido el coste en 2022, 2023 y 2024 (desglosado) de los contratos otorgados a Cruz Roja para la atención a personas migrantes en costas? ¿Cuáles son las funciones y actuaciones contratadas en el momento del desembarco?
4. ¿Cuáles son las condiciones y requisitos que se exigen a Cruz Roja en el desempeño de sus funciones?
5. ¿Cuáles son los equipos que se desplazan? ¿Qué perfiles profesionales se contratan en cada equipo?
6. ¿Tiene Cruz Roja la responsabilidad sanitaria en la atención a la primera llegada a costas?
7. ¿De qué medios de traducción e interpretación disponen los equipos desplegados?

Con fecha 20 de mayo de 2024, esta solicitud ha tenido entrada en la Secretaría de Estado de Migraciones, fecha a partir de la cual empieza a contar el plazo de un mes previsto en el artículo 20.1 de la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, para su resolución.

Una vez analizada la solicitud, esta Dirección General de Atención Humanitaria y del Sistema de Acogida de Protección Internacional resuelve conceder parcialmente la información solicitada, informando al respecto lo siguiente:

Código seguro de verificación: 6ab01e1c-b209-4711-3489-9d8e-b0fe-6775-5b37
https://sede.administracion.gob.es/pagSedeFront/servicios/consultaCSV.htm

CSV : GEN-b01c-b209-4711-3489-9d8e-b0fe-6775-5b37

DIRECCIÓN DE VALIDACIÓN : <https://sede.administracion.gob.es/pagSedeFront/servicios/consultaCSV.htm>

FIRMANTE(1) : ANAPOLA BLASCO MARHUENDA | FECHA : 16/07/2024 10:44 | Sin acción específica

1. Por lo que respecta a las subvenciones concedidas a la entidad Cruz Roja Española entre los años 2021 a 2024 para la realización del servicio de atención en costas, se informa lo siguiente:

Para los años 2021 y 2022 no se dispone de la cuantía concreta destinada a la realización del servicio de atención en costas, entendiendo este centro directivo que la solicitud incurre en la causa de inadmisión establecida en el artículo 18.1.c) de la Ley 18/2013, de 9 de diciembre, toda vez que la concesión de la información exige ser elaborada de forma expresa utilizando y cruzando diversas fuentes de información, en los términos establecidos en el criterio interpretativo 7/2015, de 12 de noviembre, de Consejo de Transparencia y Buen Gobierno.

Sin perjuicio de ello, se informa que el importe total de la subvención concedida a Cruz Roja Española para la realización del programa de atención humanitaria (el cual incluye la realización del servicio de atención en costas) asciende a 96.622.079,42 euros en el año 2021 y a 63.076.969,19 euros en el año 2022.

Por lo que se refiere al año 2023, no se han concedido subvenciones a la entidad Cruz Roja toda vez que a partir del 1 de enero de 2023, el servicio de atención en costas se gestiona de manera ordinaria mediante acción concertada. Para más información, puede consultar el texto de la Orden ISM/680/2022, de 19 de julio y su anexo II <https://www.boe.es/buscar/pdf/2022/BOE-A-2022-12068-consolidado.pdf>

2. La actuación de Cruz Roja se desarrolla por medio de los Equipos de Respuesta Inmediata de Intervención en Emergencias (ERIE). Estos equipos son agrupaciones con dedicación y formación específica para actuar en el marco de distintos proyectos (catástrofes naturales, atención psicológica, etc.) y uno de ellos se despliega concretamente en el marco del Proyecto de Primera Respuesta de Emergencia para Población Inmigrante (PREPI). De hecho, este ERIE recibe el nombre de ERIE-AHI (Equipo de Respuesta Inmediata de Intervención en Emergencias de Atención Humanitaria a Inmigrantes).

El Proyecto PREPI, financiado como parte del servicio de atención en costas del Ministerio de Inclusión, Seguridad Social y Migraciones, se encarga de proveer los medios humanos y materiales para ofrecer la primera ayuda humanitaria, social y sanitaria a las personas migrantes llegadas a las costas españolas. Los ERIE-AHI que actúan en el marco del Proyecto PREPI están situados principalmente en el sur de la Península (Cádiz, Cartagena, Alicante, Almería y Málaga) y en las Islas Canarias.

3. Hasta el año 2023, la realización del servicio de atención en costas por parte de Cruz Roja Española se ha hecho con carácter ordinario con cargo a las distintas subvenciones concedidas³ y, desde el año 2023, se realiza con carácter ordinario en el

³ Ya sea al amparo del Real Decreto 441/2007, de 3 de abril, por el que se aprueban las normas reguladoras de la concesión de subvenciones a entidades y organizaciones que realizan actuaciones de atención humanitaria a personas migrantes; de aquellas leyes de Presupuestos Generales del Estado que prevén la concesión de una subvención nominativa a favor de Cruz Roja Española o de los reales decretos que tienen por objeto regular la concesión directa por razones humanitarias de una subvención a favor de Cruz Roja Española, en aplicación de lo dispuesto en los artículos 22.2.c) y 28.2 de la Ley 38/2003, de 17 de noviembre, General de Subvenciones.

marco de la acción concertada. Únicamente en se ha procedido a contratar en el marco de las declaraciones de emergencia que se han adoptado desde el año pasado. Al respecto, se informa de que en el año en curso se procederá a publicar dichos contratos en la Plataforma de Contratación del Sector Público, para su acceso con carácter general.

4. En cuanto a las demás cuestiones solicitadas, se informa que Cruz Roja cuenta con recursos y con una estructura especializada en el conjunto de servicios que componen el programa de atención humanitaria (atención y trabajo social, educación, asistencia jurídica, asistencia psicológica, atención sanitaria, formación, servicio de traducción etc.). Estos equipos de gestión e intervención directa cuentan con diferentes niveles de capacitación y especialización, en base a las funciones a desarrollar dentro del programa de atención humanitaria, siempre con el objetivo de atender sus necesidades.

Contra la presente resolución, que pone fin a la vía administrativa, podrá interponerse recurso contencioso-administrativo ante el órgano judicial competente (Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas, y Ley 29/1998, de 13 de julio, reguladora de la jurisdicción contencioso-administrativa), en el plazo de dos meses o, previa y potestativamente, reclamación ante el Consejo de Transparencia y Buen Gobierno en el plazo de un mes; en ambos casos, el plazo se contará desde el día siguiente al de notificación de la presente resolución.

La Directora General de Atención Humanitaria y del Sistema de Acogida de
Protección Internacional

Amapola Blasco Marhuenda

Código seguro de verificación: 62b1c1b209-4711-3469-9d8e-b0fe-4775-5b37
https://sede.administracion.gob.es/pagSedeFront/servicios/consultaCSV.htm

RESPOSTA DEL MINISTERI DE L'INTERIOR

 MINISTERIO DEL INTERIOR	 DIRECCIÓN GENERAL DE LA POLICÍA POLICÍA NACIONAL
---	---

O F I C I O

S/REF.: Expediente nº 00001-00104057

FECHA: 12 de junio de 2025

ASUNTO: Cate Mallorca

DESTINATARIO: Doña Clara Calderó i Delgado

El día 5 de mayo de 2025 tuvo entrada en esta Dirección General una solicitud de información efectuada por **doña Clara Calderó i Delgado** a través del Portal de la Transparencia, con número de expediente arriba referenciado, en la que solicitaba:

1- *¿Cuántas personas han llegado por vías irregulares a las Islas Baleares en 2022, 2023, 2024, y 2025? Desagregado por islas, género, edad, nacionalidad. ¿Cuántas menores de edad, desagregado por género y nacionalidad?*

2- *¿Cuántas personas han estado en privación de libertad en el CATE en cada isla, y en cada espacio de detención? Desagregadas por género, edad, nacionalidad. Para los años 2022, 2023, 2024, 2025.*

3- *¿Cuánto tiempo han estado de media en privación de libertad en cada CATE en 2024, y en 2025?*

4- *¿Qué protocolos existen para el traslado una vez finaliza el tiempo de detención, desde las instalaciones del CATE de Son Tous en Mallorca, hasta la estación marítima de Palma? Se solicita acceso al protocolo.*

5- *Estos traslados se realizan en horario de apertura de la estación marítima o pueden haberse realizado de madrugada, fuera de horario de apertura de la Estación Marítima de Palma?*

6- *¿Qué vehículos se usan para el traslado de estas personas desde el CATE hasta la Estación Marítima de Palma? ¿Las personas se encuentran en situación de privación de libertad durante el traslado?*

7- *¿Qué registro de entrada y salida del CATE y el traslado se lleva a cabo y de qué forma?*

8- *¿Cómo se lleva a cabo la detección de patrones de embarcación y personas acusadas de un delito por el artículo 318 bis del CP en Mallorca?*

9- *¿Las entrevistas por las cuáles se identifica a los supuestos patrones son voluntarias?*

10- *¿De qué medios de traducción dispone la Policía Nacional en el CATE de Son Tous para informar sobre el carácter voluntario de las entrevistas?*

11- *¿Se solicita la presencia de personal letrado al Colegio de Abogados para la realización de estas entrevistas en Mallorca? ¿Se realizan con personal letrado presente y servicio de traducción? ¿A qué idiomas?*

12- *¿En qué momento se realizan estas entrevistas para la identificación de los supuestos patrones en el CATE de Mallorca? ¿Tras el desembarco, en el momento de la filiación, antes o después de la intervención de Cruz Roja?*

13- *¿Las personas acusadas de patrón ven en algún momento a un abogado-a antes de ser detenidos acusados por el art- 318 bis? ¿En qué momento?*

14- *¿Cuántas personas han sido detenidas acusadas por el delito de facilitación irregular, tipificado en el artículo 318 bis en Baleares? Desagregadas por isla, por edad, género y nacionalidad. ¿Cuántas menores de edad? En 2022, 2023, 2024 y 2025.*

CORREO ELECTRÓNICO
sgg@policia.es

C/ Rafael Cano 33, 9ª Planta
 28001 - MADRID
 TEL. - 91 502 32 37
 FAX. - 91 502 32 36

15-¿Cuántas personas han realizado la manifestación de voluntad de pedir asilo en el CATE de Son Tous en Mallorca en 2023, 2024, y 2025? ¿Qué resguardo se da a aquellas personas que manifiestan su voluntad de pedir asilo?

16-¿En qué lugar del CATE de Son Tous en Mallorca se realizan las asistencias letradas para la notificación del acuerdo de devolución? ¿Qué medios existen a disposición del personal letrado para la realización de las entrevistas? (¿Cuántas sillas, mesas, barracones, etc).

17- ¿De qué instalaciones consta el CATE de Son Tous en Mallorca? ¿Y el de el resto de islas? ¿Cuántas habitaciones hay? ¿Cuántas personas por habitación?

18-¿Hay módulos separados para mujeres y para hombres? ¿Hay módulos específicos para personas menores de edad?"

Una vez analizada la petición este Centro Directivo ha resuelto conceder el **acceso parcial** a la información solicitada, conforme al **artículo 16** de la LTAIPBG, que reseña: "En los casos en que la aplicación de alguno de los límites previstos en el artículo 14 no afecte a la totalidad de la información, se concederá el acceso parcial previa omisión de la información afectada por el límite salvo que de ello resulte una información distorsionada o que carezca de sentido. En este caso, deberá indicarse al solicitante que parte de la información ha sido omitida".

En relación a las preguntas formuladas por la Sra. Calderó i Delgado le informamos de lo siguiente:

1.-¿Cuántas personas han llegado por vías irregulares a las Islas Baleares en 2022, 2023, 2024, y 2025? Desagregado por islas, género, edad, nacionalidad. ¿Cuántos menores de edad, desagregado por género y nacionalidad?

En este sentido, los informes sobre inmigración irregular se elaboran en formatos que permiten la reutilización de la información contenida y pueden ser descargados en formato .pdf desde la web del Ministerio del Interior a través del siguiente enlace:

<https://www.interior.gob.es/opencms/es/prensa/balances-e-informes/>

El número de menores, llegados al archipiélago canario de forma ilegal en los años solicitados, por sexo, se facilitan en la siguiente tabla, significando que como consecuencia de las actualizaciones constantes en las grabaciones los datos, los datos del año 2025 son los disponibles a la finalización del informe:

	MENORES	
	VARONES	MUJERES
2022	178	19
2023	196	36
2024	577	77
2025	120	12

2- ¿Cuántas personas han estado en privación de libertad en el CATE en cada isla, y en cada espacio de detención? Desagregadas por género, edad, nacionalidad. Para los años 2022, 2023, 2024, 2025.

Los datos solicitados se facilitan en la siguiente tabla:

	GÉNERO		EDAD	
	VARONES	MUJERES	MAYOR	MEJOR
2022	2576	106	2506	170
2023	2152	131	2013	219
2024	5749	365	5304	654
2025	1167	148	1100	117

3- ¿Cuánto tiempo han estado de media en privación de libertad en cada CATE en 2024, y en 2025?

La estancia media de las personas que ingresan en el CATE es entre 5 y 6 horas, si la patera llega de día o en horario nocturno se alargaría unas horas más la estancia en función de la hora de llegada.

4- ¿Qué protocolos existen para el traslado una vez finaliza el tiempo de detención, desde las instalaciones del CATE de Son Tous en Mallorca, hasta la estación marítima de Palma? Se solicita acceso al protocolo. 5- Estos traslados se realizan en horario de apertura de la estación marítima o pueden haberse realizado de madrugada, fuera de horario de apertura de la Estación Marítima de Palma? 6- ¿Qué vehículos se usan para el traslado de estas personas desde el CATE hasta la Estación Marítima de Palma? ¿Las personas se encuentran en situación de privación de libertad durante el traslado?

Sobre las personas declaradas vulnerables y, por tanto, a disposición de ONG's, habitualmente Cruz Roja, será esta organización la encargada de realizar el traslado al puerto de Palma, con el fin de que cojan un barco para Valencia donde existe una sede de acogida.

Aquellas otras personas no declaradas vulnerables, una vez notificado el acuerdo de devolución quedan en libertad. Posteriormente, son trasladados, pues ese es su deseo, prioritariamente en un minibus hasta la Estación Marítima. El traslado se lleva a cabo por razones humanitarias y no en calidad de detenidos.

7-¿Qué registro de entrada y salida del CATE y el traslado se lleva a cabo y de qué forma?

El registro se realiza a través de las hojas del libro de custodia de personas detenidas.

8-¿Cómo se lleva a cabo la detección de patrones de embarcación y personas acusadas de un delito por el artículo 318 bis del CP en Mallorca?

La detección de patrones se realiza por distintas técnicas de investigación como son declaraciones testificales, toma de declaraciones o comparecencia de los funcionarios actuantes de Guardia Civil o Salvamento Marítimo, análisis de videos e imágenes realizados por los citados funcionarios, testigos cuando llegan a la costa u otros medios.

9-¿Las entrevistas por las cuáles se identifica a los supuestos patrones son voluntarias?

Las declaraciones de los pasajeros de las pateras se realizan en calidad de testigos en sede policial de manera voluntaria

10-¿De qué medios de traducción dispone la Policía Nacional en el CATE de Son Tous para informar sobre el carácter voluntario de las entrevistas?

La Policía Nacional tiene contratado el servicio con la empresa de traducción Ofilingua. Cuando se requiere intérprete, se solicita y acude a las dependencias del CATE para prestar servicio.

11-¿Se solicita la presencia de personal letrado al Colegio de Abogados para la realización de estas entrevistas en Mallorca? ¿Se realizan con personal letrado presente y servicio de traducción? ¿A qué idiomas?

Para las declaraciones testificales no es necesaria la presencia de letrado. En cuanto al servicio de traducción se realiza por el sistema anteriormente explicado, disponiendo de varios idiomas presenciales tales como inglés, francés árabe, Wolof y cuando no es posible la traducción presencial se localiza a un intérprete para realizarlo de forma telefónica.

12-¿En qué momento se realizan estas entrevistas para la identificación de los supuestos patrones en el CATE de Mallorca? ¿Tras el desembarco, en el momento de la filiación, antes o después de la intervención de Cruz Roja?

Las entrevistas se realizan tras la intervención de Cruz Roja, aunque en ocasiones y dependiendo del volumen se puede realizar funciones simultáneamente.

13-¿Las personas acusadas de patrón ven en algún momento a un abogado-a antes de ser detenidos acusados por el art- 318 bis? ¿En qué momento?

Cuando se tienen indicios suficientes para poder imputar los hechos, se les informa de sus derechos y es en este momento cuando se designa bien abogado particular o de oficio.

14-¿Cuántas personas han sido detenidas acusadas por el delito de facilitación irregular, tipificado en el artículo 318 bis en Baleares? Desagregadas por isla, por edad, género y nacionalidad. ¿Cuántas menores de edad? En 2022, 2023, 2024 y 2025.

Los datos solicitados se facilitan en la siguiente tabla:

	ADULTOS*	MEJORES*
2022	58	6
2023	38	6
2024	44	2
2025	30	-

*Todos los detenidos son de sexo masculino

15-¿Cuántas personas han realizado la manifestación de voluntad de pedir asilo en el CATE de Son Tous en Mallorca en 2023, 2024, y 2025? ¿Qué resguardo se da a aquellas personas que manifiestan su voluntad de pedir asilo?

En el CATE de Son Tous, no ha solicitado asilo ninguna persona

16-¿En qué lugar del CATE de Son Tous en Mallorca se realizan las asistencias letradas para la notificación del acuerdo de devolución?¿Qué medios existen a disposición del personal letrado para la realización de las entrevistas? (¿Cuántas sillas, mesas, barracones, etc).

Existen varios despachos en el CATE, entre ellos uno destinado para poder realizar entrevistas reservadas, y otro próximo para llevar a cabo las notificaciones.

17- ¿De qué instalaciones consta el CATE de Son Tous en Mallorca? ¿Y el del resto de islas? ¿Cuántas habitaciones hay? ¿Cuántas personas por habitación?

El CATE dispone de despachos para que Policía Científica, Extranjería, Seguridad Ciudadana, Cruz Roja, Abogados, puedan realizar sus funciones, además dispone de un almacén.

Asimismo, existen 15 habitaciones con una capacidad de 10 personas cada una.

18-¿Hay módulos separados para mujeres y para hombres? ¿Hay módulos específicos para personas menores de edad?

Existen módulos para hombres y módulos para mujeres. No hay módulos para menores ya que si son menores acompañados permanecen con sus progenitores y se prioriza la tramitación administrativa de los mismos para evitar que entren en el CATE. En caso de ser menores no acompañados tienen también preferencia a la hora de la tramitación de su situación y son puestos de inmediato a disposición del servicio de menores de la Comunidad Autónoma.

En lo que se refiere a los datos de llegadas irregulares desglosados por nacionalidad, cabe señalar que no se remiten datos relativos a la nacionalidad de

las personas llegadas ilegalmente a un país, ya que la difusión de este tipo de datos estadísticos podría derivar en problemas en las relaciones exteriores de España con los posibles países afectados, dificultando en el futuro poder documentar por parte de las diferentes Embajadas y Consulados a ciudadanos extranjeros irregulares, lo que afectaría gravemente a la eficacia de nuevas expulsiones, aplicándose en esta parte de la información el límite al derecho de acceso del **Artículo 14.1.c)** de la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno, que dice: *"El derecho de acceso podrá ser limitado cuando acceder a la información suponga un perjuicio para: c) Las relaciones exteriores"*.

Esta limitación ha sido avalada por el propio Consejo de Transparencia y Buen Gobierno en numerosas ocasiones, citese a modo de ejemplo algunas de sus Resoluciones más recientes R/235/2016, R/0095/2018, R/017/2019, R/914/2019, R/876/2019, R/191/2020, R/181/2020, R/382/2020, R/258/2021, R/299/2021, R/0300/2021, R/1161/2024, R/1333/2024, en las cuales se deja asentado el criterio sobre la nacionalidad, considerando que "dadas las circunstancias que rodean los procedimientos de expulsión, principalmente a su vinculación con la imagen pública del país de origen de estos ciudadanos y de la importancia de la colaboración de las autoridades nacionales en las labores de documentación, considera que el conocimiento de la restante información solicitada sí podría suponer un perjuicio, razonable y no hipotético, a las relaciones exteriores de España, comprometiendo la colaboración de los Estados de origen", todo ello en el sentido de que, si esta información se publica, los países de origen podrían endurecer sus requisitos para el reconocimiento de sus ciudadanos, no aceptando la vuelta de los mismos, siendo de máxima importancia recordar que sin una clara determinación de la nacionalidad, las personas podrían quedar en un limbo legal, sin protección de ningún Estado y sin acceso a derechos básicos, en definitiva sin protección a sus derechos fundamentales, de ahí la reflexión que hace el Consejo afirmando que **"no existe un interés superior que justifique el acceso a la información"**, que a juicio del propio Consejo supone un perjuicio concreto, definido y evaluable.

(...) "No debe dejarse de lado la situación de nuestro país respecto de la inmigración de carácter irregular. En efecto, no se desconoce la importancia de la presión migratoria que sufre España, en su consideración de frontera exterior de la Unión Europea, así como de la importancia de la adopción y puesta en marcha efectiva de políticas que favorezcan los flujos migratorios de carácter regular, así como la lucha contra la trata de seres humanos que, en ocasiones, están implicados en estas situaciones irregulares. Esta labor de vigilancia y control de situaciones contrarias a la normativa vigente en materia de inmigración y asilo requiere de la colaboración de los países de origen, tanto para la tramitación de los expedientes de expulsión como para la adopción de medidas que frenen la trata de seres humanos."

Asimismo, y teniendo en cuenta que el procedimiento de expulsión se configura como una sanción de carácter administrativo, "las dificultades derivadas de su identificación podrían perjudicar a la propia resolución del expediente de expulsión y, en consecuencia, a la sanción de la infracción cometida".

Teniendo esto en consideración, y especialmente la incidencia en la efectividad de las medidas adoptadas para el control de la inmigración irregular y la trata de seres humanos que se derivaría del acceso a la información solicitada, este Consejo de Transparencia y Buen Gobierno considera que "no existe un interés superior que justifique que se proporcione la información".

En definitiva, (...) "desde el punto de vista de los fines de la transparencia de la actuación de los poderes públicos, no se aprecia la existencia de un interés público superior en la divulgación de la información sobre la nacionalidad de las personas ingresadas en centros de internamiento, con orden de expulsión, o efectivamente expulsadas, que prevalezca sobre la salvaguarda de las relaciones exteriores de España y la protección de los derechos de los propios afectados y de los colectivos a los que pertenecen".

En lo que a la nacionalidad de los menores se refiere, añadir que prima el principio del interés superior del menor y de acuerdo a lo establecido en la convención de los derechos del niño de Naciones Unidas, a juicio de este Centro Directivo es fundamental ahondar en la condición de estos menores como niños, dejando su condición de migrantes extranjeros en un segundo plano (y, por tanto, su nacionalidad) para, eludiendo su diferenciación del resto de menores, evitar fenómenos de discriminación y estigmatización.

Contra la presente resolución, que pone fin a la vía administrativa, podrá interponerse recurso contencioso-administrativo ante los Juzgados Centrales de lo Contencioso-Administrativo (Ley 39/2015, de 1 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas, y Ley 29/1998, de 13 de julio, reguladora de la jurisdicción contencioso-administrativa), en el plazo de dos meses o, previa y potestativamente, reclamación ante el Consejo de Transparencia y Buen Gobierno en el plazo de un mes; en ambos casos, el plazo se contará desde el día siguiente al de la notificación de la presente resolución.

EL DIRECTOR GENERAL DE LA POLICÍA

Francisco Pardo Piqueras

CORREO ELECTRÓNICO:

agpt.general@policia.es

C/ Rafael Calvo 35, 1ª Planta
28071 - MADRID
TEL.: 91 392 32 32
FAX.: 91 398 32 36

RESPOSTES DIRECCIÓ GENERAL DE PREVENCIÓ I PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

**Generalitat
de Catalunya**

GENERALITAT DE CATALUNYA (TRANSPARENCIA)

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials i Inclusió
Direcció General de Prevenció
i Protecció a la Infància i l'Adolescència

RN/D157AGV00178 AL 12638

Sol·licitud d'accés a la informació pública

Comunicació de lliurament de la informació

Número d'expedient: DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012638

Codi (ID): 66RSH1SW2

Informació que sol·liciteu: Infància migrant no acompanyada

El dia **13/06/2025** vam resoldre aprovar totalment la sol·licitud d'accés a la informació pública que feu presentar el dia **30/04/2025**. Per tant, us lliuro la informació que demaneu, en el termini de 30 dies hàbils que estableix la normativa.¹

A més, tingueu en compte el següent:

- La informació és un bé públic i no es pot divulgar, reproduir o utilitzar amb finalitats que puguin perjudicar altres persones.²

Podeu demanar al Departament de Drets Socials i Inclusió un certificat de les condicions de reutilització de la informació (**sol·licitud d'un certificat de reutilització**).³ Rebreu aquest certificat en un termini màxim de quinze dies hàbils (no són hàbils els dissabtes, diumenges i festius oficials), a comptar del dia en què presenteu la sol·licitud.⁴

- Teniu l'obligació de tractar la informació de les dades de terceres persones identificades o identificables d'acord amb la normativa de protecció de dades.

José Muñoz Luque
Director General de Prevenció i Protecció a la Infància i l'Adolescència

Signat electrònicament

Informació pública de procediment d'accés a la informació pública: "Sol·licitud d'accés a la informació pública"

Responsable del procediment: Director de Jurisdicció del Departament de Drets Socials i Inclusió

Finalitat: La finalitat de la gestió de les sol·licituds és consultar i accedir a la informació pública.

Legitimació: El tractament és necessari per al compliment d'una obligació legal i/o normativa i/o normativa de tractament.

Destinatari: Les dades es cediran a administracions, empreses i/o persones físiques i/o jurídiques en els supòsits que s'indiquen a l'article 30.1. A l'entorn d'aquesta, el tractament de les dades es realitza en el context de la Llei 19/2014, del 23 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Drets de les persones interessades: Podeu sol·licitar la rectificació, la supressió o l'oposició, la cancel·lació o l'oblitament i que s'informi de la manera, quant, quan i on.

Procediment: Per obtenir aquesta informació, feu clic al botó "Sol·licitud d'accés a la informació pública" a la pàgina web de la Generalitat de Catalunya, al portal de serveis o al portal de serveis de la Generalitat de Catalunya.

Informació addicional: El web: www.transparencia.gencat.cat i el portal de serveis de la Generalitat de Catalunya.

1/12

Avinguda del Port 61, 50-52
08001 Barcelona
Tel. 91.433.10.30

Codi original signat per:
José Muñoz Luque: 2657202025

Document electrònic signat amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web gov.gencat.cat fins al 30/07/2030

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUER DE VERIFICACIÓ

0QDH2LSAGULURP6150AFYXD5306ZMNBT

Data creació còpia:
28/07/2025 13:38:37

Pàgina 1 de 12

**Generalitat
de Catalunya**

GENERALITAT DE CATALUNYA (TRANSPARENCIA)

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials i Inclusió
Direcció General de Presència
i Protecció a la Infància i l'Adolescència

Riv:0157GV00179-N_12639

Com demanar ajuda o informació

A internet

Transparència gencat¹

Per telèfon

012

Per escrit

Formulari de
contacte²

Presencialment

Oficines d'atenció
ciutadana³

1. Article 36.1 de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (gencat.cat/web/continguts/legislacio/2014/19/1941369414) i article 72.1 del Decret 8/2021, de 9 de febrer, sobre la transparència i el dret d'accés a la informació pública (gencat.cat/web/continguts/legislacio/2021/8/81369421).
2. Per complir la normativa de protecció de dades, dels drets de propietat intel·lectual o industrial, o dels materials secrets, béns i valors públics.
3. cat.iniciativaempresarial.gub.es
4. Article 75.10 del Decret 6/2021 (gencat.cat/web/continguts/legislacio/2021/6/61369421).
5. cat.iniciativaempresarial.gub.es
6. gencat.cat/web/continguts/legislacio/2021/8/81369421
7. gencat.cat/web/continguts/legislacio/2021/8/81369421

2/12

Avinyuda del Paral·lel, 50-52
08001 Barcelona
Tel. 93 453 12 30

Doc original signat per:
Josep Maria Lluja 28/07/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web cat.iniciativaempresarial.gub.es al 28/07/2023

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUER DE VERIFICACIÓ

0QDH2L SAGJLURP615CAFYXD53C6ZYNBT

Data creació còpia:
28/07/2023 13:38:37

Pàgina 2 de 12

Annex

Petició:

1. Quants nens, nenes i adolescents migrants no acompanyats es troben a data d'avui sota tutela de la DGAIA? ¿Quants a cada província? ¿Quants al municipi de Barcelona? Quants a final de 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024? Dades desagregades per gènere, edat, nacionalitat.
2. Quants nens, nenes i adolescents han entrat al sistema d'acollida el 2024, i el 2025?
3. Quants nens, nenes i adolescents sota la tutela de la DGAIA han sol·licitat protecció internacional al 2022, 2023, 2024, 2025?
4. En quins centres de menors es troben aquests infants? ¿Quina ocupació tenen als mateixos cadascun dels centres, i quina ratio d'ocupació?
5. Existeixen centres de menors en els que el 100% de la infància acollida es infància migrada no acompanyada?
6. S'ha obert en els últims anys alguna tipologia de centre d'acollida d'emergència per a l'acollida d'infància no acompanyada? ¿sota quina regulació? Sol·licitem accés a la regulació.
7. Quin protocol s'activa quan un nen, nena o adolescent migrant no acompanyat informa de la seva minoria d'edat a Mossos d'Esquadra? Sol·licitem accés a aquest protocol. ¿És diferent la resposta depenent de la província o comarca en la que es duu a terme la petició?
8. A instància de qui es fan les proves de determinació de l'edat?
9. Quantes proves de determinació de l'edat a infància migrant no acompanyada sota tutela de la DGAIA s'han realitzat al 2021, 2022, 2023, 2024 i 2025?
10. Es realitzen proves de determinació de l'edat a infància o adolescència que tenen documentació en vigor que acredita la seva minoria d'edat? En quina casística? Sota quina regulació? Es sol·licita accés a la regulació o normativa, o protocol.
11. Quins recursos d'atenció a la salut mental tenen a disposició els centres de menors amb prevalença d'infància migrant no acompanyada?
12. Quins programes, protocols i recursos existeixen per a la detecció de supervivents de tortura i maltractes entre la infància migrant no acompanyada?
13. Fiscalia assegura que en el moment de realització de les proves de determinació de l'edat hi hagi la presència de personal letrat? Quines mesures actives es prenen per assegurar que entre al moment de la sol·licitud de la designa al col·legi d'Advocats i la notificació a l'advocat corresponent el procés quedí pausat per assegurar el dret a l'assistència letrada del menor?

3/12

Avogadats del Pare 16, 10-12
08001 Barcelona
Tel. 93 493 10 90

Con original signat per:
Josep Miquel Llopis 28/07/2025

Document electrònic signat amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web civ.gencat.cat fins al 28/07/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0QDH3L8AGJLURP6150AFYXD5306ZMN8T

Data creació còpia:
28/07/2025 13:34:37

Pàgina 3 de 12

14. Quines mesures es prenen per garantir i facilitar d'accés del personal llicenciat a contactar amb el nen, nena o adolescents que representen? Quins protocols o mecanismes existeixen per garantir el dret a l'assistència llicenciada de l'infant?

15. Quina tipologia de proves de determinació de l'edat es duen a terme a Catalunya? En quins criteris es basa la determinació?

16. En quins centres mèdics es porten a terme les proves de determinació de l'edat? Es tracta de centres públics o centres privats? Quina partida pressupostària s'ha dedicat a aquesta finalitat el 2022, 2023, 2024, 2025. Quina està prevista per 2026, 2027?

17. Amb quines altres proves o informes es complementen les proves físiques?

18. Quin és el protocol o criteri a l'hora de determinar la minoria d'edat? Es valora la edat mínima en la forquilla de possibilitats o la mitjana?

19. Quin protocol existeix per a la gestió de la sortida dels joves als quals se'ls decreta la majoria d'edat del sistema de protecció? Amb quin temps mínim se'ls ha de notificar? A quin recurs se'ls deriva?

20. Quines mesures es prenen per garantir la continuïtat de la formació iniciada pel jove durant la seva tutela?

21. En aquells casos en què no s'obre un expedient de tutela abans de la determinació d'edat del jove quins mecanismes existeixen per garantir el dret a un recurs efectiu (Art. 13 CEDH)?

22. La infància sota la tutela de la DGAIA està empadronada als centres de menors als que resideixen? En el cas de joves que sorten del sistema de protecció per què se'ls decreta majoria d'edat o per què compleixen els 18 anys, a quina direcció se'ls empadrona? Com es garanteix que no se'ls doni de baixa del padró? En cas de què se'ls doni de baixa, per quin procediment?

23. Els i les joves als que se'ls decreta majoria d'edat després d'haver estat tutelats per la DGAIA se'ls considera ex tutelats? Com a tal, se'ls manté la documentació per regularitzar la seva situació?

24. Els i les joves als que se'ls decreta majoria d'edat després d'haver estat tutelats per la DGAIA, a quin recurs habitacional tenen accés? A Barcelona, hi ha recursos habitacionals municipals a disposició, de quantes places?

Resposta:

D'acord amb la present resolució, de la Direcció General de Prevenció i Protecció a la Infància i l'Adolescència, per la qual s'estima totalment la sol·licitud d'accés a la informació pública amb codi de tràmit 66RSH1SW2 (DSI_2025_EXP_SIP001SOL2_00012639), es procedeix a enviar la informació corresponent:

4/12

Avinyuda del Paral·lel, 359-322
08001 Barcelona
Tel. 93 481 10 90

Document signat per:
Josep Maria Lluís - 28/07/2025

Document electrònic signat amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web cei.gencat.cat fins al 28/07/2028

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

00DH2LSAGJLURP6150AFYXD53Q6ZMNBT

Data creació còpia:
28/07/2025 13:38:37

Pàgina 4 de 12

1. Quants nens, nenes i adolescents migrats no acompanyats es troben a data d'avui sota tutela de la DGAIA? ¿Quants a cada província? ¿Quants al municipi de Barcelona? Quants a finals de 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024? Dades desagregades per gènere, edat, nacionalitat.

En el següent enllaç disposeu dels informes estadístics mensuals on trobareu les dades sol·licitades:

<https://dretsocials.gencat.cat/ca/ambhs-tematics/infancia-i-adolescencia/dades-del-sistema-de-proteccio-a-la-infancia-de-catalunya/>

Pel que fa la distribució per províncies, la distribució és la següent a data 31 de desembre de 2024:

	2020	2021	2022	2023	2024
Barcelona	1230	1215	1799	1593	1502
Girona	167	133	258	386	334
Lleida	93	73	86	145	153
Tarragona	181	147	168	245	304
	1671	1568	2311	2349	2293

Pel que fa les dades del municipi de Barcelona, són les següents:

	2020	2021	2022	2023	2024
Barcelona (municipi)	406	331	451	337	278

2. Quants nens, nenes i adolescents han entrat al sistema d'acollida el 2024, i el 2025?

En el següent enllaç podeu trobar les dades sol·licitades:

<https://dretsocials.gencat.cat/ca/ambhs-tematics/infancia-i-adolescencia/estrategiacatalanacolli-da/dades/>

3. Quants nens, nenes i adolescents sota la tutela de la DGAIA han sol·licitat protecció internacional el 2022, 2023, 2024, 2025?

5/12

Avinguda del Paral·lel, 10-12
08001 Barcelona
Tel. 93 493 10 90

Còpia original signat per:
Josep Maria Llovet 28/07/2025

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web civ.gencat.cat fins al 28/07/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

00DH2LBAGLURP6150AFYXD5306ZMNET

Data creació còpia:
28/07/2025 13:38:37

Pàgina 5 de 12

No es disposen de les dades sobre el nombre de sol·licituds de protecció internacional, donat que no existeix un registre on es recopilin totes les peticions realitzades per part dels infants i adolescents tutelats, però sí que es disposa d'aquelles peticions que han estat resoltes amb concessió de protecció internacional. A continuació s'exposen les dades:

Anys	Nombre concessions
2022	9
2023	10
2024	12
2025 (fins Juny)	8

4. En quins centres de menors es troben aquests infants? ¿Quina ocupació tenen ara mateix cadascun dels centres, i quina ratio d'ocupació?

Els infants i adolescents migrats sols es troben ocupant els següents recursos (dades de maig del 2025):

Tipus Centres	Ocupacions
Recursos ordinaris	402
Transició a la vida adulta	404
Recursos per a JMS	1354

Tots els recursos estan ocupats al 103%; és a dir, hi ha una sobreocupació global del 3,1%.

5. Existeixen centres de menors en els que el 100% de la infància acollida es infància migrada no acompanyada?

Sí. Aquests centres estan regulats a l'Annex 19 (Condicions d'execució, en règim de concert social, del Servei Experimental de Protecció d'Emergència de Joves Migrats Sols (SPE) i l'Annex 6 (Condicions d'execució, en règim de concert social, del Servei experimental de Primera Acollida i Atenció Integral a joves migrats sols (SPAAI) de l'ORDRE TSF/218/2020, de 16 de desembre, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.

6. S'ha obert en els últims anys alguna tipologia de centre d'acollida d'emergència per a l'acollida d'infància no acompanyada? ¿sota quina regulació? Sol·licitem accés a la regulació.

6/12

Avoguda del Pare 16, 10-02
08001 Barcelona
Tel. 93 403 10 00

Doc registrat segons per
Josep M. Llovet 29/07/2025

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web civ.gencat.cat/iris al 28/07/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

00DH2LSAGJLURP615DAFYXD53C6ZMNET

Data creació còpia:
28/07/2025 12:38:37

Pàgina 6 de 12

Si el centre està regulat a l'Annex 50, de condicions d'execució, en règim de concert social, del servei de dispositiu d'atenció immediata per a l'atenció de menors d'edat estrangers no acompanyats (DAI) de l'ORDRE TSF/218/2020, de 16 de desembre, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.

7. Quin protocol s'activa quan un nen, nena o adolescent migrant no acompanyat informa de la seva minoria d'edat a Mossos d'Esquadra? Sol·licitem accés a aquest protocol. ¿És diferent la resposta depenent de la província o comarca en la que es duu a terme la petició?

Quan un menor estranger no acompanyat es presenta davant la Policia-Mossos d'Esquadra, s'activa el Protocol Marc sobre determinades actuaciones en relación con los menores extranjeros no acompañados, aprovat l'any 2014, vigent amb actualitzacions (Ministerio de la Presidencia. Resolución de 13 de octubre de 2014, de la Subsecretaría, por la que se publica el Acuerdo para la aprobación del Protocolo).

Si el menor declara ser menor i no presenta documentació vàlida es posa en coneixement immediat de la Fiscalia de menors, la Delegació del Govern i els serveis de protecció de menors.

L'àmbit territorial d'aplicació d'aquest Protocol és el territori d'Espanya.

A Catalunya es disposa el Protocol d'actuació entre la Secretaria d'Infància i Adolescència del Departament d'Acció Social i Ciutadania (actual Departament de Drets Socials i Inclusió) i la Direcció General de la Policia del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, signat en data 18 de juny de 2010, té per objecte garantir la protecció dels infants i adolescents en situació de risc o desemparament.

8. A instància de qui es fan les proves de determinació de d'edat?

La determinació d'edat de menors no acompanyats està regulada principalment per la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers en Espanya i la seva integració social, el Real Decret 557/2011, de 20 d'abril, així com pel Real Decret 361/2025, de 18 de març, que introdueix reformes específiques per millorar l'atenció a menors estrangers no acompanyats.

Tot el procés de determinació d'edat, incloent-hi la valoració de la fiabilitat del passaport correspon a la Fiscalia, d'acord amb l'article 35 de la Llei regula específicament la situació dels menors estrangers no acompanyats i de l'article 12.4 de la Llei orgànica de protecció jurídica del menor.

També s'aplica el Protocol marc sobre determinades actuaciones en relación amb els menors estrangers no acompanyats, signat en 2014.

Aquesta normativa estatal, estableix qui pot ordenar les proves d'edat (el Ministeri Fiscal), quines proves es poden fer, qui pren la decisió final, els drets dels menors durant el procés i la tutela provisional.

9. Quantes proves de determinació de d'edat a infància migrant no acompanyada sota tutela de la DGAJA s'han realitzat al 2021, 2022, 2023, 2024 i 2025?

7/12

Avinguda del Port 61, 50-52
08001 Barcelona
Tel. 93.433.10.30

Còpia original signat per
Josep Miquel Llopis, 2025/07/08

Document electrònic generat amb signatura electrònica. Potser verificar la seva integritat al
web gov.gencat.cat fins al 30/07/2030

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0QDH2LSAGULURP6150AFYXD53C6ZMNBT

Data creació còpia:
28/07/2025 13:38:37

Pàgina 7 de 12

El nombre infants i adolescents dels quals s'ha determinat l'edat mitjançant les proves de determinació d'edat (biomèdiques) i que s'ha decretat que tenien més de 18 anys són els següents:

Any d'obertura expedient	Casos determinats a través de proves biomèdiques
2021	50
2022	95
2023	309
2024	407
2025	148

No es disposen de les dades d'aquells casos en els quals les proves han determinat que eren menors de 18 anys.

10. Es realitzen proves de determinació de l'edat a infància o adolescències que tenen documentació en vigor que acredita la seva minoria d'edat? En quina casuística? Sota quina regulació? Es sol·licita accés a la regulació o normativa, o protocol.

En aquests supòsits, la Fiscalia ha de valorar la documentació presentada d'acord amb el que preveu l'article 12.4 de la Llei Orgànica de Protecció Jurídica del Menor: "A tal efecto, el Fiscal deberá realizar un juicio de proporcionalidad que pondere adecuadamente las razones por las que se considera que el pasaporte o documento equivalente de identidad presentado, en su caso, no es fiable".

11. Quins recursos d'atenció a la salut mental tenen a disposició els centres de menors amb prevalença d'infància migrant no acompanyada?

El principal recurs del qual disposen els centres de menors amb una alta prevalença d'infància migrant no acompanyada és el CSMIJ (Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil), que ofereix assistència especialitzada en salut mental per a infants i adolescents fins als 18 anys.

A més, en reconeixement de la complexitat de les necessitats d'aquests joves, s'han implementat programes específics dins dels serveis de salut mental, com per exemple la psiquiatria transcultural. Aquesta disciplina permet una atenció més adequada tenint en compte els factors culturals, les experiències migratòries i els possibles traumes relacionats amb el desarrelament, la pèrdua i la situació de vulnerabilitat.

Doc original signat per:
Àlex Muñoz Llopis: 28/07/2025

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web civ.gencat.cat fins al 28/07/2028

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUER DE VERIFICACIÓ

0QDHSLSAGJLURP615CAFYXD53C6ZYNBT

Data creació còpia:
28/07/2025 10:38:37

Pàgina 8 de 12

12. Quins programes, protocols i recursos existeixen per a la detecció de supervivents de tortura i maltractes entre la infància migrant no acompanyada?

En tots els infants i adolescents, quan tenen entrada en el sistema de protecció i en el marc de l'estudi de la situació personal i sociofamiliar, s'apliquen protocols d'observació i d'avaluació inicial, que permeten identificar possibles situacions de risc o desamparament, tot i que aquests no estan específicament orientats a la detecció de casos de tortura. Aquesta valoració és clau per determinar les necessitats de suport i protecció de cada infant o adolescent i activar, si escau, els recursos especialitzats disponibles. Es valora la situació actual dels infants i adolescents, els antecedents i la situació de risc o desamparament, així com la valoració de l'existència de maltractament de tota mena.

13. Fiscalia assegura que en el moment de realització de les proves de determinació de l'edat hi hagi la presència de personal lletrat? Quines mesures actives es prenen per assegurar que entre el moment de la sol·licitud de la designa al col·legi d'Advocats i la notificació a l'advocacia corresponent el procés quedi pausat per assegurar el dret a l'assistència lletrada del menor?

La fiscalia a través del Decret d'incògnita de l'expedient de determinació d'edat sol·licita la designació a l'Il·lustre Col·legi de l'advocacia de Barcelona la representació lletrada i oficio a la DGPPIA amb el fi que es comuniqui al responsable del centre on està l'infant o adolescent la data en la qual haurà de compareixer, acompanyat de l'educador, a la Fiscalia de Menors de Guàrdia per determinar els tràmits corresponents a fi de determinar la seva edat.

14. Quines mesures es prenen per garantir i facilitar d'accés del personal lletrat a contactar amb el nen, nena o adolescents que representen? Quins protocols o mecanismes existeixen per garantir el dret a l'assistència lletrada de l'infant?

La DGPPIA, directament o per mitjà dels serveis o persones en què està delegada la guarda, ha de facilitar el contacte entre l'infant o adolescent immigrant i l'advocat que tingui designat en el procediment d'extrangeria corresponent. Els lletrats hauran de fer arribar la designa i les seves dades de contacte a fi de poder garantir la correcta i ràpida defensa jurídica del presumpte menor d'edat. El centre de protecció ha de facilitar la comunicació del presumpte menor d'edat amb el seu advocat, telefònicament, i si s'escau, presencialment, sempre d'acord amb els horaris i regles del règim intern i respectant l'activitat ordinària del centre.

Un cop finalitzat el procediment de determinació de l'edat per part de la Fiscalia, si resulta ser major d'edat, l'òrgan competent de la DGPPIA comunicarà la resolució de tancament que es pugui dictar, a totes les parts.

Si el Decret de Fiscalia estableix la minoria d'edat, l'adolescent podrà sol·licitar, mitjançant compareixença, que el lletrat designat pel torn d'ofici sigui el seu representant legal en el procediment administratiu de protecció, i que li siguin notificades en virtut d'aquesta les resolucions administratives posteriors.

9/12

Avinyuda del Paral·lel, 161-162
08001 Barcelona
Tel. 93 493 10 90

Doc original signat per:
Josep Miquel Llopis 28/07/2025

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web sig.gencat.cat fins al 28/07/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0QDH3LSAGJLURP6150AFYXD53C6ZMN8T

Data creació còpia:
28/07/2025 13:34:37

Pàgina 6 de 12

**15. Quina tipologia de proves de determinació de l'edat es duen a terme a Catalunya?
En quins criteris es basa la determinació?**

Les proves que es porten a terme són diverses i s'apliquen segons criteris mèdics-forenses, seguint les recomanacions sobre mètodes d'estimació forense d'edat dels menors estrangers no acompanyats, recollides al Document de Consens de Bones pràctiques entre els Instituts de Medicina Legal d'Espanya del 2010

(<https://www.administraciondejusticia.gob.es/instituto-de-medicina-legal-y-ciencias-forenses>)

Aquestes actuacions són competència estatal i estan regulades per la legislació i els protocols pertinents en matèria d'estrangeria.

**16. En quins centres mèdics es porten a terme les proves de determinació de l'edat?
Es tracta de centres públics o centres privats? Quina partida pressupostària s'ha dedicat a aquesta finalitat al 2022, 2023, 2024, 2025. Quina està prevista per 2026, 2027?**

Els centres mèdics on es duen a terme les proves de determinació d'edat són els següents:

CAP Buenos Aires
CAP d'Osona Nord
CAP Doctor Barraquer
CAP Doctor Robert
CAP Igualada
CAP Jaume I
CAP Nord Igualada
CAP Penedès
CAP Piera
CAP Sant Andreu
CAP Sant Feliu
CAP Santa Coloma
Cap Urbà Igualada
CDIP Granollers
Centre Vallès
CUAP Pura Fernández
Hospital Clínic
Hospital d'Igualada
Hospital de Sant Celoni
Hospital de Sant Joan Despi Moisès Broggi
Hospital Sant Antoni Abad
Hospital Sant Joan de Déu
SJD Hospital Barcelona

10/12

Avinguda del Parc 88, 30-32
08001 Barcelona
Tel. 93 481 10 90

Document signat per:
Josep Maria Torralba 28/07/2025

Document electrònic signat amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web cej.gencat.cat fins al 28/07/2028

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

0QDH2LSAGJLURP6150AFYXD53Q6ZMNBT

Data creació còpia:
28/07/2025 13:38:37

Pàgina 10 de 12

Tots aquests centres són de titularitat pública. Cada centre residencial té assignat un o diversos centres mèdics, en funció de la seva ubicació territorial.

Pel que fa a la petició sobre les partides pressupostàries, s'ha traslladat al Departament de Salut i estem a l'espera de que ens lliurin la informació. Quan ens donin resposta, us la traslladarem.

17. Amb quines altres proves o informes es complementen les proves físiques?

Com ja s'ha contestat anteriorment, les proves que es porten a terme són diverses i s'apliquen segons criteris mèdics-forenses, seguint les recomanacions sobre mètodes d'estimació forense d'edat dels menors estrangers no acompanyats, recollides al Document de Consens de Bones pràctiques entre els instituts de Medicina Legal d'Espanya del 2010 (<https://www.administraciondejusticia.gob.es/instituto-de-medicina-legal-y-ciencias-forenses/>).

Aquestes actuacions són competència estatal i estan regulades per la legislació i els protocols pertinents en matèria d'estrangeria.

18. Quin és el protocol o criteri a l'hora de determinar la minoria d'edat? Es valora la edat mínima en la forquilla de possibilitats o la mitjana?

Com ja s'ha contestat anteriorment, els criteris que s'apliquen a l'hora de determinar la minoria o majoria d'edat són criteris mèdics-forenses, els quals segueixen les recomanacions sobre mètodes d'estimació forense d'edat dels menors estrangers no acompanyats, recollides al Document de Consens de Bones pràctiques entre els instituts de Medicina Legal d'Espanya del 2010.

El Reglament 2024 de la LO 4/2000, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social determina en quin sentit es determinarà l'edat.

Aquesta matèria és competència estatal i està regulada per la legislació i els protocols pertinents en matèria d'estrangeria.

19. Quin protocol existeix per a la gestió de la sortida dels joves als quals se'ls decreta la majoria d'edat del sistema de protecció? Amb quin temps mínim se'ls ha de notificar? A quin recurs se'ls deriva?

Si el jove encara es troba sota protecció de la DGPIA, l'òrgan competent ha de dictar la resolució de tancament corresponent, fixant com a data final de la tutela la de la majoria d'edat, i, segons procedeixi, obrir expedient assistencial (article 101 i 151 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència), o bé derivar-lo a l'òrgan competent en matèria de suport a persones tutelades, o als serveis socials competents per raó del territori.

11/12

Avinguda del Paral·lel, 10-12
08001 Barcelona
Tel. 93 493 10 90

Còpia original signada per:
Jordi Muñoz Luque 28/07/2025

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web civ.gencat.cat/ins al 28/07/2025

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

00DH2LSAGJLURP6150AFYXD5306ZMNET

Data creació còpia:
28/07/2025 13:38:37

Pàgina 11 de 12

20. Quines mesures es prenen per garantir la continuació de la formació iniciada pel jove durant la seva tutela?

Es fa un trasllat de la situació actual del jove de tota la informació actual (sigui formació o altra) a qui correspongui, ja sigui a un servei residencial com a serveis socials d'adults.

21. En aquells casos en què no s'obre un expedient de tutela abans de la determinació d'edat del jove quins mecanismes existeixen per garantir el dret a un recurs efectiu (Art.13 CEDH)?

Sempre s'obre un expedient de desamparament i es resol un desamparament preventiu, que suposa l'assumpció de tutela, abans de realitzar la determinació d'edat, i aquest queda a l'espera de la resolució de la determinació d'edat.

22. La infància sota la tutela de la DGAIA està empadronada als centres de menors als que resideixen? En el cas de joves que surten del sistema de protecció per què se'ls decreta majors d'edat o per què compleixen els 18 anys, a quina direcció se'ls empadrona? Com es garanteix que no se'ls doni de baixa del padró? En cas de què se'ls doni de baixa, per quin procediment?

Els infants i adolescents s'empadronen als centres residencials on resideixen. Quan l'adolescent arriba a la majoria d'edat i canvia de recurs residencial se li tramita el canvi de padró. En cas que no segueixi en un recurs residencial de la DGPPiA s'insta a què la persona realitzi el nou empadronament a la seva nova residència. No es fan baixes de padró, sinó noves altes als nous recursos.

23. Els i les joves als que se'ls decreta majoria d'edat després d'haver estat tutelats per la DGAIA se'ls considera ex tutelats? Com a tal, se'ls tramita la documentació per regularitzar la seva situació?

Es valora cada expedient de forma individualitzada amb tota la informació de la qual es disposa. En cada cas es determina de forma individual el procediment a seguir segons les actuacions que corresponguin, sempre actuant en benefici de la persona en situació vulnerable.

24. Els i les joves als que se'ls decreta majoria d'edat després d'haver estat tutelats per la DGAIA, a quin recurs habitacional tenen accés? A Barcelona, hi ha recursos habitacionals municipals a disposició, de quantes places?

Es valora cada expedient de forma individualitzada amb tota la informació de la qual es disposa. En alguns casos es deriven a recursos residencials de la DGPPiA i d'altres se'ls deriva als serveis socials d'adults.

12/12

Avoguda del Pare 16, 33-32
08001 Barcelona
Tel: 93 403 16 06

Doc registrat segons
Jove Mefor Llopis 28/07/2025

Document electrònic signat amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al
web civ.gencat.cat/fin al 28/07/2025

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

00DH2LSAGJLURP615DAFYX05306ZMNB

Data creació còpia:
28/07/2025 13:28:37

Pàgina 12 de 12

VIOLÈNCIA I ABANDONAMENT INSTITUCIONAL VERS LES PERSONES MIGRANTS

UNA ANÀLISI TERRITORIAL
DE VULNERACIÓ DE DRETS

// OCTUBRE 2025

Irīdia_ novACT